

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning (prop. 2004/05:1)

Sammanfattning

Finansutskottet tillstyrker regeringens och Riksrevisionens styrelses förslag till fördelning av utgifter på anslag inom utgiftsområde 2.

Utskottet avstyrker motionsförslag angående ett antal olika frågor som berör utgiftsområdet.

Med hänvisning till den förändring av regeringens stabsorganisation som aviseras avstyrker utskottet motionsförslag om en översyn av myndigheternas ansvarsfördelning.

Utskottet avstyrker också motionsförslag om SCB:s uppdragsverksamhet och konstaterar att det pågår arbete både inom Regeringskansliet och SCB med anledning av Riksrevisionens rapport, Uppdrag statistik.

Vidare avstyrker utskottet två motionsyrkanden om att tillsätta en utredning för att beräkna samhällets kostnader för mäns våld mot kvinnor. Utskottet gör bedömningen att värdet av en sådan kostnadsberäkning – till följd av de stora osäkerheterna – sannolikt är begränsat och att resurserna för att bekämpa våld mot kvinnor i första hand bör användas på det sociala området.

Utskottet avstyrker även motionsförslag om bl.a. Riksrevisionens regionala organisation, försäljning av Vasakronan AB, SBAB och AB Svenska Spel.

Utskottet tillstyrker samtliga propositionens yrkanden och avstyrker samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns 7 reservationer och 5 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet.....	8
Ärendet och dess beredning.....	8
Utskottets överväganden.....	9
Inledning.....	9
Anslagen för 2005 inom utgiftsområde 2.....	10
Politikområdet Effektiv statsförvaltning.....	11
1:1 Konjunkturinstitutet.....	14
1:2 Ekonomistyrningsverket.....	15
1:3 Statskontoret.....	15
1:4 Täckning av merkostnader för lokaler.....	17
1:5 Statistiska centralbyrån.....	17
1:6 Kammarkollegiet.....	18
1:7 Nämnden för offentlig upphandling.....	19
1:8 Statens kvalitets- och kompetensråd.....	21
1:9 Ekonomiska rådet.....	22
1:10 Arbetsgivarpolitiska frågor.....	23
1:11 Statliga tjänstepensioner.....	23
Politikområdet Finansiella system och tillsyn.....	24
2:1 Finansinspektionen.....	25
2:2 Insättningsgarantinämnden.....	27
2:3 Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader.....	27
2:4 Bokföringsnämnden.....	29
2:5 Insatser i internationella finansiella institutioner.....	29
2:6 Avsättning för garantiverksamhet.....	29
2:7 Finansmarknadsrådet.....	30
90:1 Riksrevisionen.....	31
90:2 Försök med trängselskatt i Stockholm.....	33
Översyn av myndigheternas uppdrag.....	34
Ändrat mål för politikområdet Finansiella system och tillsyn.....	35
Statens personadressregisternämnd.....	37
Fortifikationsverket.....	37
Statens fastighetsverk.....	38
Premiepensionsmyndigheten.....	40
Premiepensionens efterlevandeskydd.....	41
Försök med trängselskatt i Stockholm.....	41
Riksrevisionens regionala organisation.....	42
SCB:s uppdragsverksamhet.....	44
Försäljning av Vasakronan AB, SBAB och AB Svenska Spel.....	45
Könsuppdelad statistik.....	47
Generationsräkenskaper.....	48
Genderbudgetering inom EU.....	49
Delpension för statsanställda.....	50
Kostnaden för mäns våld mot kvinnor.....	51
Reservationer.....	53

1. Översyn av myndigheternas uppdrag, punkt 2 (fp).....	53
2. Ändrat mål för politikområdet Finansiella system och tillsyn, punkt 3 (kd).....	53
3. SCB:s uppdragsverksamhet, punkt 11 (m, fp).....	55
4. Försäljning av Vasakronan AB, SBAB och AB Svenska Spel, punkt 12 (m).....	56
5. Försäljning av Vasakronan AB, SBAB och AB Svenska Spel, punkt 12 (fp, kd, c).....	57
6. Delpension för statsanställda, punkt 16 (fp).....	58
7. Kostnaden för mäns våld mot kvinnor, punkt 17 (v, mp).....	59
Särskilda yttranden.....	60
1. Anslagen för 2005 inom utgiftsområde 2, punkt 1 (m).....	60
2. Anslagen för 2005 inom utgiftsområde 2, punkt 1 (fp).....	61
3. Anslagen för 2005 inom utgiftsområde 2, punkt 1 (kd).....	61
4. Anslagen för 2005 inom utgiftsområde 2, punkt 1 (c).....	63
5. Försök med trängselskatt i Stockholm, punkt 9 (m, fp, kd, c).....	64
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	65
Propositionen.....	65
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004.....	66
<i>Bilaga 2</i>	
Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.....	71
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens lagförslag.....	72
<i>Bilaga 4</i>	
Finansutskottets offentliga utfrågning.....	73

Tabeller

Tabell 1 Utgifterna 2005 inom utgiftsområde 2.....	9
Tabell 2 Förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning 2005.....	11
Tabell 3 Investeringsplan för Fortifikationsverket 2003–2007.....	38
Tabell 4 Investeringsplan för Statens fastighetsverk 2003–2007.....	39

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslagen för 2005 inom utgiftsområde 2

a) *Fördelning av anslagen inom utgiftsområde 2*

Riksdagen anvisar anslag för 2005 inom utgiftsområde 2 Samhälls-ekonomi och finansförvaltning i enlighet med specifikationen i bilaga 2. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Utgiftsområde 2 punkterna 9 och 13 samt avslår motionerna 2004/05:Fi253 av Mikael Odenberg m.fl. (m), 2004/05:Fi257 av Roger Tiefensee m.fl. (c), 2004/05:Fi266 av Lars Lindén m.fl. (kd) yrkandena 2, 4 och 5 samt 2004/05:Fi270 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkandena 2 och 8.

b) *Låneram för Riksrevisionen*

Riksdagen bemyndigar Riksrevisionen att för 2005 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten inom en ram av högst 50 000 000 kr. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Utgiftsområde 2 punkt 10.

c) *Anslagskredit för Riksrevisionen*

Riksdagen beslutar att för anslaget 90:1 Riksrevisionen ska 2005 finnas en anslagskredit på högst tre procent av anvisat anslag. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Utgiftsområde 2 punkt 11.

d) *Räntekontokredit för Riksrevisionen*

Riksdagen beslutar att Riksrevisionen för 2005 får ha en kredit på sitt räntekonto i Riksgäldskontoret som uppgår till högst 32 000 000 kr. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Utgiftsområde 2 punkt 12.

2. Översyn av myndigheternas uppdrag

Riksdagen avslår motion

2004/05:Fi270 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 1.

Reservation 1 (fp)

3. Ändrat mål för politikområdet Finansiella system och tillsyn

Riksdagen avslår motion

2004/05:Fi266 av Lars Lindén m.fl. (kd) yrkandena 1 och 3.

Reservation 2 (kd)

4. Statens personadressregisternämnd

Riksdagen tillstyrker regeringens förslag angående SPAR-nämndens organisatoriska anknytning. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Utgiftsområde 2 punkt 2.

5. Fortifikationsverket

Riksdagen godkänner regeringens förslag till investeringsplan samt bemyndigar regeringen att för 2005 besluta om att Fortifikationsverket får ta upp lån inom en ram av högst 6 525 miljoner kronor i Riksgäldskontoret för investeringar i mark, anläggningar och lokaler. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Utgiftsområde 2 punkterna 4 och 6.

6. Statens fastighetsverk

Riksdagen godkänner regeringens investeringsplan för Statens fastighetsverk samt bemyndigar regeringen att för 2005 besluta om att Statens fastighetsverk får ta upp lån inom en ram av högst 10 miljarder kronor i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Utgiftsområde 2 punkterna 3 och 5.

7. Premiepensionsmyndigheten

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2005 besluta om en rörlig kredit i Riksgäldskontoret om högst 200 miljoner kronor för att tillgodose Premiepensionsmyndighetens behov av likviditet i handeln med fondandelar. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Utgiftsområde 2 punkt 7.

8. Premiepensionens efterlevandeskydd

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Utgiftsområde 2 punkt 1.

9. Försök med trängselskatt i Stockholm

Riksdagen bemyndigar regeringen att ingå avtal om ersättning för försöket med trängselskatt. Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:1 Utgiftsområde 2 punkt 8.

10. Riksrevisionens regionala organisation

Riksdagen avslår motion
2004/05:Fi243 av Lars Lilja och Karl Gustav Abramsson (båda s).

11. SCB:s uppdragsverksamhet

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Fi221 av Mikael Odenberg m.fl. (m) yrkandena 1 och 2 samt

2004/05:Fi267 av Gunnar Andrén och Eva Flyborg (båda fp) yrkandena 1–3.

Reservation 3 (m, fp)

12. Försäljning av Vasakronan AB, SBAB och AB Svenska Spel

Riksdagen avslår motionerna

2004/05:Fi264 av Mikael Odenberg m.fl. (m) yrkandena 1 och 2,

2004/05:Fi270 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 3 och

2004/05:Kr288 av Gunnar Axén och Tomas Högström (båda m) yrkande 2.

Reservation 4 (m)

Reservation 5 (fp, kd, c)

13. Könsuppdelad statistik

Riksdagen avslår motion

2004/05:Fi250 av Inger Nordlander m.fl. (s).

14. Generationsräkenskaper

Riksdagen avslår motion

2004/05:Fi238 av Tobias Krantz (fp).

15. Genderbudgetering inom EU

Riksdagen avslår motion

2004/05:Fi205 av Carina Hägg (s).

16. Delpension för statsanställda

Riksdagen avslår motion

2004/05:Fi270 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 5.

Reservation 6 (fp)

17. Kostnaden för mäns våld mot kvinnor

Riksdagen avslår motionerna

2004/05:Fi260 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1 och

2004/05:So616 av Gudrun Schyman m.fl. (v) yrkande 1.

Reservation 7 (v, mp)

Stockholm den 2 december 2004

På finansutskottets vägnar

Arne Kjörnsberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Arne Kjörnsberg (s), Carin Lundberg (s), Sonia Karlsson (s), Kjell Nordström (s), Agneta Ringman (s), Gunnar Axén (m)*, Bo Bernhardsson (s), Christer Nylander (fp)*, Roger Tiefensee (c)*, Hans Hoff (s), Tomas Högström (m)*, Agneta Gille (s), Yvonne Ruwaida (mp), Cecilia Widegren (m)*, Gunnar Nordmark (fp)*, Siv Holma (v) och Stefan Attefall (kd)*.

* Avstår från ställningstagande under punkt 1.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Riksdagen har på förslag av finansutskottet den 24 november 2004 fastställt ramar för vart och ett av statsbudgetens 27 utgiftsområden. I detta betänkande tar utskottet ställning till hur anslagen inom utgiftsområde 2 ska fördelas inom den ram som fastställts för utgiftsområdet.

Utskottet behandlar också ett antal andra frågor inom utgiftsområdet som rests dels av regeringen, dels i motioner.

Protokoll från finansutskottets offentliga utfrågning av riksrevisorerna den 27 april bifogas i *bilaga 4*.

Utskottets överväganden

Inledning

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning består av 20 anslag fördelade på två politikområden, Effektiv statsförvaltning och Finansiella system och tillsyn. Därutöver innehåller utgiftsområdet vissa anslag som inte ingår i något politikområde, dels anslaget för Riksrevisionen, dels anslaget för försöket med trängselskatt i Stockholm. Regeringen föreslår att de sammanlagda anslagen inom utgiftsområdet 2005 uppgår till ca 11,4 miljarder kronor och fördelas enligt tabellen nedan.

Tabell 1 Utgifterna 2005 inom utgiftsområde 2

Miljoner kronor

	2005	2006	2007
Politikområdet Effektiv statsförvaltning	8 945,9	9 280,3	9 762,4
Politikområdet Finansiella system och tillsyn	518,0	463,4	471,8
Anslag som inte ingår i något politikområde:			
90:1 Riksrevisionen	278,1	276,1	280,7
90:2 Försök med trängselskatt i Stockholm	1 690,0	860,0	770,0
Totalt för utgiftsområde 2	11 432,1	10 879,8	11 284,9

Ekonomisk styrning

Hösten 2003 gjorde riksdagen ett tillkännagivande med anledning av den ekonomiska styrningen (2003/04:FiU2, rskr 2003/04:125). Utskottet ansåg bl.a. att uppställda mål bör vara tydliga och lätta att följa upp samt att olika typer av resultatindikatorer bör användas i ökad utsträckning.

Som en reaktion på detta tillkännagivande lämnade regeringen en relativt detaljerad beskrivning av hur resultatredovisningen till riksdagen kan utvecklas. Utskottet svarade på detta i budgetbetänkandet (2004/05:FiU1 avsnitt 8.2) och ansåg att regeringens redovisning låg i linje med vad utskottet framhållit tidigare. Det grundläggande problemet med bristande överensstämmelse mellan utgiftsområden och politikområden kvarstår. Sju politikområden finansieras av anslag som ligger inom två eller flera utgiftsområden och berör därmed flera olika utskott.

Anslagen för 2005 inom utgiftsområde 2

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller regeringens och Riksrevisionens styrelses förslag till fördelning av utgifter inom utgiftsområde 2.

Utskottet tillstyrker därutöver förslag från Riksrevisionens styrelse att dels bemyndiga Riksrevisionen att för 2005 ta upp lån på högst 50 miljoner kronor i RGK för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten, dels att det ska finnas en anslagskredit på högst 3 % för anslag 90:1 Riksrevisionen, dels att Riksrevisionen får ha en räntekontokredit i RGK på högst 32 miljoner kronor.

Därmed tillstyrker utskottet regeringens och Riksrevisionens styrelses yrkanden 9–13.

Alla här aktuella motionsyrkanden avstyrks.

Jämför särskilda yttrandena 1 (m), 2 (fp), 3 (kd) och 4 (c).

Propositionen

I utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning ingår de båda politikområdena Effektiv statsförvaltning och Finansiella system och tillsyn. Vidare ingår ett anslag som avser Riksrevisionen, som har riksdagen som huvudman och som regeringen därför inte knutit till ett visst politikområde. Förslagen till medelsanvisning för hela utgiftsområdet uppgår till 11 432 140 000 kr. Nivån motsvarar den av riksdagen fastställda ramen för utgiftsområdet och fördelar sig på anslag enligt nedanstående tabell. Regeringen föreslår att utgifterna inom utgiftsområde 2 fördelas enligt nedanstående tabell (yrkande 9).

Tabell 2 Förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning 2005
Tusental kronor

Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag	(m)	(fp)	(kd)	(c)
1:1 Konjunkturinstitutet	(ram)	47 325				-5 000
1:2 Ekonomistyrningsverket	(ram)	95 849				-10 000
1:3 Statskontoret	(ram)	89 652			-18 000	-25 000
1:4 Täckning av merkostnader för lokaler	(ram)	425				
1:5 Statistiska centralbyrån	(ram)	437 433	-65 000		-40 000	-65 000
1:6 Kammarkollegiet	(ram)	29 667			-8 000	-5 000
1:7 Nämnden för offentlig upphandling	(ram)	8 375	-4 500		-4 000	-8 000
1:8 Statens kvalitets- och kompetensråd	(ram)	12 661	-6 500	-6 000	-12 853	-13 000
1:9 Ekonomiska rådet	(ram)	2 098			-2 415	-2 000
1:10 Arbetsgivarpolitiska frågor	(ram)	2 458				
1:11 Statliga tjänstepensioner m.m.	(ram)	8 220 000				
2:1 Finansinspektionen	(ram)	178 401				-20 000
2:2 Insättningsgarantinämnden	(ram)	7 518				
2:3 Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader	(ram)	265 576			-13 000	-75 000
2:4 Bokföringsnämnden	(ram)	8 153				
2:5 Insatser för internationella finansiella institutioner	(ram)	56 000				
2:6 Avsättning för garantiverket	(ram)	1 400				
2:7 Finansmarknadsrådet	(ram)	1 000				
90:1 Riksrevisionen	(ram)	278 149			-10 000	
90:2 Forsök med trängskatt i Stockholm	(ram)	1 690 000	-1 690 000	-1 690 000	-1 690 000	-1 690 000
Summa		11 432 140	-1 766 000	-1 696 000	-1 798 268	-1 918 000

Motionerna

I motionerna Fi253 (m), Fi270 (fp) yrkande 8, Fi266 (kd) yrkande 5 och Fi257 (c) lämnar oppositionspartierna förslag till alternativa anslagsnivåer.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet behandlar på följande sidor regeringens och i förekommande fall partiernas förslag till anslag inom utgiftsområdet.

Utskottet tillstyrker i samtliga fall regeringens förslag. Därmed tillstyrker utskottet regeringens och Riksrevisionens styrelses förslag till fördelning av utgifter inom utgiftsområde 2.

Utskottet tillstyrker vidare förslagen från Riksrevisionens styrelse att dels bemyndiga Riksrevisionen att för 2005 ta upp lån på högst 50 miljoner kronor i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten, dels att det på anslaget 90:1 Riksrevisionen ska finnas en anslagskredit på högst 3 procent, dels att Riksrevisionens räntekontokredit i Riksgäldskontoret får uppgå till högst 32 miljoner kronor. Därmed tillstyrker utskottet Riksrevisionens styrelses yrkanden 10–12.

Utskottet avstyrker motionerna Fi253 (m), Fi270 (fp) yrkandena 2 och 8, Fi266 (kd) yrkandena 2, 4 och 5 samt Fi257 (c).

Politikområdet Effektiv statsförvaltning

Verksamheten ska bidra till att hela statsförvaltningen bedrivs effektivt samt till att främja att statsförvaltningen uppfyller höga krav på rättssäkerhet, effektivitet och demokrati. Politikområdet omfattar frågor om ekonomisk styrning, förvaltningsutveckling, statliga arbetsgivarfrågor, statistik, prognosverksamhet samt fastighetsförvaltning.

I politikområdet ingår ett antal myndigheter vars verksamhet finansieras med både anslag och andra intäkter. Det är Ekonomistyrningsverket, Statskontoret, Kammarkollegiet, Nämnden för offentlig upphandling, Statistiska centralbyrån, Statens kvalitets- och kompetensråd samt Konjunkturinstitutet. Dessutom ingår de helt avgiftsfinansierade myndigheterna Statens fastighetsverk, Fortifikationsverket, Arbetsgivarverket och Statens pensionsverk (SPV). Vidare ingår Ekonomiska rådet samt vissa nämnder vars verksamhet är anslagsfinansierad.

Målet för politikområdet

Målet för politikområdet fastställdes i samband med behandlingen av budgetpropositionen för 2001. Det övergripande målet för hela politikområdet är att skapa en effektiv statsförvaltning som i sin helhet kännetecknas av hög produktivitet, god kvalitet och bra service till nytta för beslutsfattare, medborgare och näringsliv. Politikområdet är indelat i sex delområden och för varje delområde anges i propositionen hur verksamheten inom delområdet ska bidra till att politikområdets mål uppnås.

Delområdet *Ekonomisk styrning och kontroll* omfattar verksamhet vid Ekonomistyrningsverket. Aktiviteter inom delområdet syftar till att säkerställa en effektiv statligt finansierad verksamhet. Ett väsentligt led i detta arbete är att skapa förutsättningar för en väl fungerande ekonomisk styrning i staten. Det innebär bl.a. att tillhandahålla ett efterfrågestyrt, ändamålsenligt och kostnadseffektivt stöd till Regeringskansliet och statliga myndigheter.

Delområdet *Styrning, ledning och verksamhetsutveckling* omfattar Statskontoret, Kammarkollegiet, Nämnden för offentlig upphandling samt Statens kvalitets- och kompetensråd. Verksamheten inom delområdet ska främja att de tre grundläggande värdena demokrati, rättssäkerhet och effektivitet får genomslag i hela statsförvaltningen.

Delområdet *Statliga arbetsgivarfrågor* omfattar Arbetsgivarverket, Statens pensionsverk och vissa nämnder inom det arbetsgivarpolitiska området. Målet för delområdet är att få till stånd en samordnad statlig arbetsgivarpolitik som säkerställer att relevant kompetens finns för att åstadkomma efterfrågat resultat.

Delområdet *Statistik* omfattar Statistiska centralbyrån. Målet på delområdet är att tillhandahålla lättillgänglig statistik av god kvalitet. Detta mål ska nås samtidigt som produktiviteten i statistikproduktionen förbättras, kostnaderna för uppgiftslämnandet minskas och lämnade uppgifter skyddas. För att bedöma i vilken utsträckning målen uppnås använder man sig av kvantitativa mått på statistikens kvalitet, produktivitetens utvecklingen och uppgiftslämnarnas kostnader.

Delområdet *Prognos- och uppföljningsverksamhet* omfattar Ekonomistyrningsverket, Konjunkturinstitutet och Ekonomiska rådet. Målet för delområdet är tillförlitliga och väldokumenterade prognoser och analyser över den

samhällsekonomiska och statsfinansiella utvecklingen. För att bedöma i vilken utsträckning målen uppnås använder man sig av dels kvantitativa mått på prognosernas tillförlitlighet, dels användarnas synpunkter på analyser och prognoser.

Delområdet *Fastighetsförvaltning* omfattar Statens fastighetsverk, Fortifikationsverket och Statskontoret. Målet för politikområdet uppnås genom en kostnadseffektiv statlig kapital- och fastighetsförvaltning. Det ska ske med rimligt risktagande samt med likvärdig avkastning och service i jämförelse med andra alternativ.

Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har bedömt att samtliga årsredovisningar inom politikområdet i allt väsentligt är rättvisande. Området berörs också av fyra rapporter från effektivitetsrevisionen.

- Uppdrag statistik – insyn i SCB:s avgiftsbelagda verksamhet (RiR 2004:8)
- Höga statstjänstemäns representation och förmåner (RiR 2004:14)
- Rätt avgifter? – Statens uttag av tvingande avgifter (RiR 2004:17)
- Vem styr den elektroniska förvaltningen? (RiR 2004:19)

Politikens inriktning

Regeringens stabsstöd

Regeringen anser att det är motiverat att stabsorganisationen får delvis nya uppgifter och en ny struktur. Därför avser regeringen att renodla viss verksamhet som ingår i regeringens stabsstöd samt skapa en mer slagkraftig myndighet inom det förvaltningspolitiska området. Som underlag för detta avser regeringen ta fram ett detaljerat förslag till framtida uppgifts- och ansvarsfördelning när det gäller verksamhet som i dag bedrivs inom Ekonomistyrningsverket, Statskontoret och Statens kvalitets- och kompetensråd.

En utgångspunkt för förändringarna är att stabsresurserna bör koncentreras till ett fåtal myndigheter med tydliga ansvarsområden. Vidare är det angeläget att skapa en myndighet som på regeringens uppdrag har ett renodlat ansvar för utredning, uppföljning och utvärdering. Detta är motiverat bl.a. av att regeringen sedan halvårsskiftet 2003 inte har möjlighet att lägga ut uppdrag på Riksrevisionen, vilket dessförinnan var möjligt i förhållande till Riksrevisionsverket. Regeringen har för avsikt att renodla Statskontorets verksamhet i denna riktning.

Det behövs också en samordnad ledning av den statliga internrevisionen, och regeringen anser att Ekonomistyrningsverket är mest lämpat för denna uppgift.

Regeringen avser även att skapa en mer slagkraftig myndighet inom det förvaltningspolitiska området. En sådan myndighets uppdrag avses att omfatta verksamhet som i dag till en del bedrivs av Statens kvalitets- och kompetensråd, till en del av Statskontoret.

De samlade resurserna för en ny stabsorganisation ska rymmas inom befintliga ramar, dvs. inom nuvarande ramar för Statskontoret, Ekonomistyrningsverket, Statens kvalitets- och kompetensråd samt Riksrevisionsverkets tidigare uppdragsverksamhet.

Regeringen avser att ta fram ett detaljerat förslag utifrån ovanstående utgångspunkter så att förändringarna kan träda i kraft senast den 1 januari 2006.

1:1 Konjunkturinstitutet

Konjunkturinstitutet ska utarbeta tillförlitliga analyser och prognoser över den ekonomiska utvecklingen, bidra till att den ekonomiska statistiken håller god kvalitet samt bedriva visst miljöekonomiskt analys- och metodutvecklingsarbete.

Konjunkturinstitutets verksamhet finansieras med anslag samt till en mindre del med avgifter.

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslag 1:1 Konjunkturinstitutet förs upp med 47,3 miljoner kronor för 2005. Jämfört med vad som anvisades för 2004 har anslaget räknats upp med 0,6 miljoner kronor.

Anslagsberäkningen innebär att Konjunkturinstitutet tillförs 0,6 miljoner kronor i pris- och löneomräkning, dvs. hela anslagshöjningen förklaras av detta.

Intäkterna från Konjunkturinstitutets avgiftsbelagda verksamhet beräknas nästa år uppgå till 1,3 miljoner kronor.

Motionen

Centerpartiet föreslår i motion Fi257 att Konjunkturinstitutets anslag ska minskas med 5 miljoner kronor. Förslaget motiveras inte närmare.

Finansutskottets ställningstagande

Centerpartiets förslag om minskade anslag för Konjunkturinstitutet motiveras inte närmare. Utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslagsberäkning för myndigheten. Förslaget i motion Fi257 (c) i denna del avstyrks.

1:2 Ekonomistyrningsverket

Ekonomistyrningsverket (ESV) är central förvaltningsmyndighet för ekonomisk styrning av statlig verksamhet samt för statliga myndigheters ekonomi- och personaladministrativa system. ESV är en stabsmyndighet som stöder såväl regeringen som myndigheterna.

ESV:s verksamhet finansieras till drygt 40 % med anslag och i övrigt med avgifter.

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslag 1:2 Ekonomistyrningsverket ska föras upp med 95,8 miljoner kronor för 2005. Jämfört med anvisade medel för 2004 har anslaget räknats upp med 9,5 miljoner kronor. Vid beräkningen har en pris- och löneomräkning gjorts med 1,4 miljoner kronor. Anslaget har därutöver ökat med 8,1 miljoner kronor för att finansiera investeringar och planerat utvecklingsarbete av informationssystemet Hermes. Intäkterna från ESV:s uppdragsverksamhet beräknas nästa år uppgå till 131,6 miljoner kronor. Den avgiftsbelagda verksamheten omfattar information om statlig ekonomi, resultatstyrning och finansiell styrning, ekonomi- och personaladministrativa system (EA- och PA-system) samt tjänsteexport. Det samlade balanserade resultatet i den avgiftsfinansierade verksamheten uppgick till – 8,3 miljoner kronor vid utgången av 2003.

Motionen

Centerpartiet föreslår i motion Fi257 att Ekonomistyrningsverkets anslag ska minskas med 10 miljoner kronor. Förslaget motiveras inte närmare.

Finansutskottets ställningstagande

Centerpartiets förslag om minskade anslag för Ekonomistyrningsverket motiveras inte närmare. Utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslagsberäkning för myndigheten. Förslaget i motion Fi257 (c) i denna del avstyrks.

1:3 Statskontoret

Statskontoret är en central förvaltningsmyndighet för utrednings- och utvärderingsverksamhet samt ett stabsorgan till regeringen. Dess uppgift är främst att utreda och utvärdera på regeringens uppdrag samt att bistå med förnyelse av statsförvaltningen och den elektroniska infrastrukturen inom offentlig sektor.

Statskontorets verksamhet finansieras till ungefär 60 % med anslag och i övrigt med avgifter.

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslag 1:3 Statskontoret ska föras upp med 89,7 miljoner kronor för 2005. Jämfört med årets medelsanvisning är det en i det närmaste oförändrad anslagsnivå.

Vid beräkningen av anslaget har en pris- och löneomräkning gjorts med 0,9 miljoner kronor. Övriga anslag har samtidigt minskat med 0,9 miljoner kronor. Orsaken till anslagsminskningen är att Statens personadressregister-nämnd (SPAR) förs från Statskontoret den 1 januari 2005. Intäkterna från Statskontorets avgiftsfinansierade verksamhet beräknas nästa år uppgå till 53,4 miljoner kronor, varav 45,5 miljoner kronor är intäkter från uppdrags-verksamhet, dvs. intäkter som Statskontoret förfogar över.

Motionen

Kristdemokraterna föreslår i motion Fi266 att Statskontorets verksamhet med inriktning på inköpsamordning inom IT- och teleområdet ska föras till Kammarkollegiet, att verksamhet med inriktning på statistik om offentlig sektor ska föras till SCB, att verksamhet med inriktning på lokalförsörjning ska övertas av Statens fastighetsverk och att Statskontoret bör kunna samordnas (inte nödvändigtvis samgå) med t.ex. Kammarkollegiet. Motionärerna föreslår därför att anslaget för nästa år minskas med 18 miljoner kronor (yrkande 5).

Centerpartiet föreslår i motion Fi257 att Statskontorets anslag ska minskas med 25 miljoner kronor. Förslaget motiveras inte närmare.

Finansutskottets ställningstagande

Kristdemokraterna och Centerpartiet föreslår att Statskontorets anslag för nästa år ska minskas med 18 respektive 25 miljoner kronor, dvs. med en femtedel eller mer. Centerpartiet motiverar inte sitt förslag närmare. Kristdemokraterna anser att delar av Statskontorets verksamhet ska föras till Statistiska centralbyrån och Kammarkollegiet, två myndigheter som i Kristdemokraternas budgetalternativ redan fått sina anslag nedskurna med 40 respektive 8 miljoner kronor.

Utskottet vill med anledning av detta erinra om att Statskontoret liksom Ekonomistyrningsverket fungerar som regeringens stabsmyndigheter. Statskontoret svarar i den egenskapen främst för utrednings- och utvärderingsverksamhet, ett arbete som bedrivs på uppdrag av regeringen och andra statliga myndigheter. Utskottet har svårt att se att den lösning som motionärerna förespråkar har några förutsättningar att bidra till ökad effektivitet i statsförvaltningen, i synnerhet som anslagen till de berörda myndigheterna föreslås bli kraftigt beskurna. Utskottet ser ingen anledning att frångå regeringens förslag till anslagsberäkning för Statskontoret. Förslagen i motion Fi266 (kd) i denna del och Fi257 (c) i denna del avstyrks.

1:4 Täckning av merkostnader för lokaler

Propositionen

Anslaget, som disponeras av Statskontoret, belastas av utgifter för hyror av tomma lokaler för vilka staten har ett betalningsansvar till dess avtalen går att avveckla. Utgifterna styrs huvudsakligen av avtalskonstruktionerna samt möjligheterna att hyra ut lokalerna i andra hand.

Regeringen föreslår att anslaget förs upp med 425 000 kr för 2005.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

1:5 Statistiska centralbyrån

Statistiska centralbyrån (SCB) ansvarar för den sektorsövergripande officiella statistiken och samordnar det statistiska systemet. Målet med verksamheten är lättillgänglig statistik av god kvalitet. Verksamheten omsluter ca 885 miljoner kronor, varav drygt hälften finansieras med avgifter.

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslag 1:5 *Statistiska centralbyrån* ska uppgå till 437,4 miljoner kronor för 2005. Det är 7,9 miljoner kronor mer än vad som anvisats för innevarande år.

Vid beräkning av anslaget har en pris- och löneomräkning gjorts med 5,9 miljoner kronor. Anslaget har dessutom tillfälligt utökats med 2 miljoner kronor för genomförande av delar av åtgärdsplanen för att förbättra den ekonomiska statistiken (2 miljoner kronor tillförs tillfälligt även 2006).

Intäkterna från SCB:s uppdragsverksamhet beräknas nästa år uppgå till 450 miljoner kronor, samma nivå som det förväntade resultatet för 2004.

Motionerna

Moderata samlingspartiet anser i *motion Fi253* att SCB:s uppgifter bör begränsas. För att säkerställa en efterfrågan på statistikproduktionen bör graden av avgiftsfinansiering öka. Anslaget bör mot denna bakgrund minskas med 65 miljoner kronor nästa år.

Kristdemokraterna föreslår i *motion Fi266* att ett effektiviseringskrav på knappt 5 % av den totala omslutningen införs. Det innebär att anslaget för 2005 bör minskas med 40 miljoner kronor (yrkande 5).

Centerpartiet anser i *motion Fi257* att offentliga myndigheters verksamhet behöver åläggas generella besparingskrav som bygger på effektivisering. Därför bör SCB:s anslag minskas med 65 miljoner kronor 2005.

Finansutskottets ställningstagande

I motionerna föreslås relativt omfattande minskningar av SCB:s anslag. Utskottet anser emellertid att regeringens föreslagna medelstillskott till SCB är väl avvägt mot bakgrund av de krav som ställs på SCB som producent av viktig och tillförlitlig statistik. Utskottet ser också positivt på SCB:s plan för att förbättra den ekonomiska statistiken.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslagsberäkning för SCB 2005. Förslagen i motionerna Fi253 (m), Fi266 (kd) yrkande 5 samt Fi257 (c) avstyrks.

1:6 Kammarkollegiet

Kammarkollegiet är en central förvaltningsmyndighet med uppgifter som tillståndsgivning, registrering och tillsyn samt bevakning av statens rätt och allmänna intressen. Kammarkollegiet fungerar också som ett statligt egenregi-alternativ i frågor som rör administrativ service, kapitalförvaltning, försäkringsverksamhet och fordringsbevakning. Kammarkollegiets verksamhet finansieras till drygt 70 % med avgifter.

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslag 1:6 Kammarkollegiet förs upp med 29,7 miljoner kronor för 2005. Det är 0,5 miljoner kronor mer än vad som använts för i år. Intäkterna från den avgiftsfinansierade verksamheten beräknas nästa år uppgå till 260,8 miljoner kronor.

Motionerna

Kristdemokraterna förordar i motion Fi266 en ökad avgiftsfinansiering av Kammarkollegiets verksamhet. Motionärerna vill se över huruvida verksamheter som Kammarkollegiets, som konkurrerar med privata alternativ, också drar nytta av det statliga anslaget. Vidare vill man undersöka om kollegiets hantering av arvs-, gåvo- och stämpelskatt kan föras över till Riksskatteverket och om en samordning med t.ex. Statskontoret kan ge ytterligare effektiviseringsvinster. Anslaget bör enligt motionärerna minskas med 8,0 miljoner kronor 2005 (yrkande 5).

Centerpartiet föreslår i motion Fi257 att Kammarkollegiets anslag ska minskas med 5 miljoner kronor. Förslaget motiveras inte närmare.

Finansutskottets ställningstagande

Vilka överväganden som bär upp Centerpartiets förslag om minskade anslag för Kammarkollegiet framgår inte av motionen. Kristdemokraterna vill att man undersöker dels huruvida Kammarkollegiets hantering av arvs-, gåvo- och stämpelskatt kan föras över till Riksskatteverket, dels om en samordning med Statskontoret kan ge ytterligare effektivitetsvinster. Uppenbarligen anser sig Kristdemokraterna inte behöva avvakta resultatet av den i

sammanhanget föreslagna undersökningen, eftersom partiet föreslår att Kammarkollegiets anslag ska minskas med en fjärdedel redan nästa år. Kristdemokraternas förslag till anslagsminskning kan även ifrågasättas mot bakgrund av att upphandlingsverksamhet inom IT- och teleområdet av motionärerna föreslås föras över till Kammarkollegiet från Statskontoret.

Finansutskottet avstyrker motionärernas förslag och biträder regeringens förslag till anslagsberäkning. Förslagen i motion Fi266 (kd) i denna del och Fi257 (c) i denna del avstyrks.

1:7 Nämnden för offentlig upphandling

Nämnden för offentlig upphandling (NOU) ska verka för att offentlig upphandling bedrivs affärsmässigt, effektivt och lagenligt. NOU:s verksamhet finansieras i huvudsak med anslag.

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslaget 1:7 *Nämnden för offentlig upphandling* förs upp med 8,4 miljoner kronor för 2005. Anslaget ökas engångsvis med 350 000 kr för att bl.a. finansiera informationsinsatser avseende antidiskrimineringsklausuler m.m.

Motionerna

Folkpartiet liberalerna föreslår i motion *Fi270* att NOU och Konkurrensverket ska slås samman (yrkande 2). Motionärerna påpekar att en sammanslagning skapar en effektivare tillsyn när det gäller kommuners och landstingens sätt att sköta konkurrensen.

Kristdemokraterna föreslår i *motion Fi266* att NOU ska samordnas med och ombildas till en självständig del av Konkurrensverket fr.o.m. andra halvåret 2005 (yrkande 4). De föreslår därför att anslaget halveras på utgiftsområde 2 år 2005. Resterande del, 4 miljoner kronor, förs i stället till Konkurrensverkets anslag på utgiftsområde 24. Motionärerna föreslår vidare att NOU:s anslag förstärks med 3 miljoner kronor. De föreslår således att under Konkurrensverkets anslag ska för NOU:s verksamhet reserveras totalt 11 miljoner kronor per år.

Finansutskottets ställningstagande

Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna anser att Nämnden för offentlig upphandling (NOU) bör gå samman med Konkurrensverket. Kristdemokraterna föreslår att NOU:s anslag förstärks med 3 miljoner kronor.

Upphandlingskommittén föreslog 2001 att NOU skulle slås samman med Konkurrensverket och ombildas till en ny myndighet. Regeringen behandlade kommitténs förslag i proposition 2001/02:142 Ändringar i lagen om

offentlig upphandling och framhöll att det måste finnas en effektiv och ändamålsenlig tillsynsorganisation. Det primära syftet för organisationen ska vara att upphandlingslagstiftningen och gemenskapsrättens principer följs.

Finansutskottet (2001/02:FiU12) delade inte regeringens uppfattning utan förordade att en förnyad prövning av NOU:s ställning borde göras med inriktning bl.a. på att ta vara på de fördelar som kan finnas med en kontroll- och tillsynsfunktion via en förvaltningsmyndighet och utvecklingsfunktioner i eventuellt andra former. Riksdagen ställde sig bakom ett tillkännagivande till regeringen med denna innebörd (rskr. 2001/02:324).

Regeringen redovisade i budgetpropositionen för 2003 att den avsåg att återkomma till frågan om NOU:s organisation i samband med att regeringen tar ställning till hur sanktionssystemet inom den offentliga upphandlingen ska vara utformat.

I 2004 års ekonomiska vårpropositionens finansplan anförde regeringen bl.a. följande: Ett problem inom offentlig upphandling är hur man ska hantera de offentliga aktörer som inte genomför en upphandling på rätt sätt. Upphandlingskommittén föreslog att det skulle införas en marknadsskadeavgift för att kunna beivra brott mot upphandlingsregler. Syftet med sanktionen är enligt Upphandlingskommittén att komma till rätta med att en upphandlande enhet över huvud taget inte tillämpat LOU och därmed gjort sig skyldig till en otillåten direktupphandling. Regeringen ställer sig positiv till en sanktionsavgift som ett sätt att förbättra upphandlingen.

Inom EU pågår ett arbete som syftar till att göra EU-sanktionerna beträffande upphandlingar mer effektiva. Sverige kommer i EU-arbetet att stödja ett förslag om att effektiva rättsmedel införs. Enligt kommissionen beräknas ett förslag kunna tas fram under 2005 med syfte att det ska införas inom EU något år senare. Regeringen kommer i början av 2005 att göra en bedömning av om EU:s arbete kommer att tillgodose de svenska kraven. I väntan på denna bedömning avvaktar regeringen med att lägga förslag om en marknadsskadeavgift.

Utskottet delar regeringens uppfattning i budgetpropositionen för 2003 om att frågan om NOU:s organisation bör avgöras när regeringen tar ställning till hur sanktionssystemet inom den offentliga upphandlingen ska vara utformat. Utskottet uttalade dock i betänkande 2003/04:FiU2 att det är viktigt att regeringen snarast tar ställning till bl.a. NOU:s organisation och återkommer till riksdagen i denna fråga. Utskottet har alltså samma uppfattning. Någon särskild åtgärd från riksdagen är med hänsyn till det arbete som nu pågår inom EU inte nödvändig, varför motionerna avstyrks. Nämnens anslag bör således beräknas i enlighet med förslaget i budgetpropositionen.

Förslagen i motionerna Fi270 (fp) yrkandena 2 och 8 i denna del och Fi266 (kd) yrkandena 4 och 5 i denna del avstyrks av utskottet.

1:8 Statens kvalitets- och kompetensråd

Statens kvalitets- och kompetensråd (KKR) ska stödja och stimulera arbetet med kvalitetsutveckling och kompetensförsörjning inom den statliga förvaltningen. KKR inrättades i början av 1999.

Verksamheten finansieras huvudsakligen med anslag, men till viss del även med avgiftsintäkter. Verksamheten finansierades 2003 till drygt 20 % med avgifter. Utöver det ramanslag som myndigheten disponerar under utgiftsområde 2, disponerar myndigheten även ett äldreanslag: (1998) D3 Bidrag till förnyelsefonder på det statligt reglerade området under utgiftsområde 14 Arbetsliv. Vid utgången av 2003 var 21,6 miljoner kronor oförbrukade på detta anslag.

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslaget 1:8 Statens kvalitets- och kompetensråd förs upp med 12,7 miljoner kronor för 2005. Det är 192 000 kr mindre än vad som anvisats för innevarande år. Detta är en konsekvens av den slutgiltiga pris- och löneomräkningen som genomförts av anslagen för förvaltningsändamål för 2005 och som redovisades i 2004 års ekonomiska vårproposition (avsnitt 6.2.1).

Motionerna

Moderata samlingspartiet anser i *motion Fi253* att rådet bör avvecklas och föreslår således att anslaget för 2005 minskas med 6,5 miljoner kronor.

Folkpartiet liberalerna anser i *motion Fi270* att en avveckling av Statens kvalitets- och kompetensråd inleds under 2005 och föreslår således att anslaget för 2005 minskas med 6 miljoner kronor (yrkande 8).

Kristdemokraterna föreslår i *motion Fi266* en avveckling av myndigheten och att anslaget minskas med 12,8 miljoner kronor (yrkande 5).

Centerpartiet föreslår i *motion Fi257* att myndigheten avvecklas och att anslaget minskas med 13 miljoner kronor.

Finansutskottets ställningstagande

Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet vill alla avveckla KKR. Moderata samlingspartiet och Folkpartiet föreslår därför att anslaget för nästa år halveras. De båda övriga partierna vill däremot helt avskaffa detta anslag.

Mot bakgrund av bl.a. att en stor del av KKR:s verksamhet finansierats med anslagssparandet från äldreanslaget, som förväntas vara förbrukat efter 2005, beslutade regeringen i juli 2003 att en fördjupad prövning skulle göras av KKR. Som ett resultat av denna fördjupade prövning, en fördjupad prövning av Ekonomistyrningsverket (ESV) och förslagen i Internrevisionsutredningen (SOU 2003:93) redovisar regeringen i årets budgetproposition (volym 2, utgiftsområde 2, avsnitt 4.4) bedömningen att man avser att renodla viss verksamhet som ingår i regeringens stabsstöd samt skapa en

mer slagkraftig myndighet inom det förvaltningspolitiska området. Som ett underlag för slutligt ställningstagande ifråga om utformningen av regeringens stabsstöd avser regeringen att ta fram ett detaljerat förslag till en framtida uppgifts- och ansvarsfördelning när det gäller verksamhet som i dag bedrivs inom ESV, Statskontoret och KKR. Regeringen aviserar att förändringarna avses träda i kraft senast den 1 januari 2006.

Enligt utskottets mening bör man avvakta regeringens förslag innan riksdagen tar ställning till KKR:s framtida uppgifter och organisation. Utskottet är därför inte berett att ändra på regeringens förslag till medelsberäkning för KKR.

Motionerna Fi253 (m) i denna del, Fi270 (fp) yrkande 8 i denna del, Fi266 (kd) yrkande 5 i denna del samt Fi257 (c) i denna del avstyrks av utskottet.

1:9 Ekonomiska rådet

Ekonomiska rådet, som är knutet till Finansdepartementet, består av sex nationalekonomiska forskare samt Konjunkturinstitutets generaldirektör som adjungerad medlem. Verksamheten är anslagsfinansierad till sin helhet.

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslag 1:9 Ekonomiska rådet förs upp med 2,1 miljoner kronor för 2005, vilket är 0,3 miljoner kronor lägre än anslagsnivån 2004. I anslagsberäkningen ingår en pris- och löneomräkning med 33 000 kr. Övriga anslag har minskat med 350 000 kr jämfört med föregående år.

Motionerna

Kristdemokraterna bedömer i motion Fi266 att den typ av insatser som rådet bedriver bör kunna rymmas under andra anslag. Motionärerna föreslår därför att anslaget avvecklas (yrkande 5).

Centerpartiet uppger i motion Fi257 att partiet tidigare motsatt sig att rådet inrättats. Motionärerna föreslår därför att anslaget avvecklas.

Finansutskottets ställningstagande

Både Kristdemokraterna och Centerpartiet föreslår att Ekonomiska rådet avvecklas och att något anslag för detta ändamål inte förs upp i budgeten.

Utskottet vill med anledning av detta påminna om att Ekonomiska rådet fungerar som initiativtagare till forskning och som en länk mellan å ena sidan Finansdepartementet och å andra sidan Konjunkturinstitutet och den nationalekonomiska forskningen. Ekonomiska rådet ordnar möten och seminarier samt tar initiativ till olika forskningsinsatser. Regeringen anser att dessa insatser har varit betydelsefulla och ändamålsenliga och bidragit till att underlaget för den ekonomiska politiken förbättrats. Rådet har också en

viktig uppgift som rådgivare till Konjunkturinstitutet i vetenskapliga frågor, särskilt inom områdena makroekonomi, modellbyggande och miljöekonomi. Mot den bakgrunden finns det enligt utskottets mening inte anledning att föreslå att Ekonomiska rådet ska avvecklas. Utskottet ställer sig således bakom regeringens förslag till anslagsberäkning och avstyrker de i motionerna Fi266 (kd) och Fi257 (c) framförda kraven på avveckling av rådet.

1:10 Arbetsgivarpolitiska frågor

Anslaget används bl.a. till medlemsavgifter för de samnordiska institutionerna, kostnader för utgivning av Arbetsgivarverkets författningssamling och uppgifter i anslutning till utmärkelsen För nit och redlighet i rikets tjänst. Under anslaget har också medel beräknats för regeringens behov inom det arbetsgivarpolitiska området, såsom konsult- och utredningsuppdrag, samt kostnader för vissa nämnder (främst arvoden) inom det arbetsgivarpolitiska området.

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslaget 1:10 *Arbetsgivarpolitiska frågor* förs upp oförändrat med knappt 2,5 miljoner kronor för 2005. Vid ingången av 2004 fanns på anslaget 3,4 miljoner kronor i form av anslagssparande.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

1:11 Statliga tjänstepensioner

Anslaget belastas med utgifter för personalpensionsförmåner, särskild löneskatt på pensionskostnader m.m. Personalpensionsförmåner styrs av kollektivavtal. Inkomsterna utgörs främst av de försäkringsmässigt beräknade premier som statliga arbetsgivare fr.o.m. den 1 januari 1998 skall betala och som redovisas under inkomstiteln 5211 *Statliga pensionsavgifter*. Inkomsterna på inkomstiteln motsvarar inte utgifterna på anslaget beroende på att de försäkringsmässigt beräknade premier som redovisas på inkomstiteln avser beräknade pensionskostnader för aktiv personal för ett visst år medan anslaget belastas med de pensioner som utbetalas samma år.

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslaget 1:11 Statliga tjänstepensioner förs upp med 8 220 miljoner kronor för 2005. Medelsbehovet för anslaget styrs främst av antalet förmånstagare, medelvärdet av den statliga kompletteringspensionen samt av basbeloppsförändringar. Med anledning av att personalen hos de allmänna försäkringskassorna fr.o.m. den 1 januari 2005 inordnas

i det statliga tjänstepensionssystemet tillförs anslaget 367 miljoner kronor genom en överföring från anslaget 19:6 *Försäkringskassan* på utgiftsområde 10.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelsberäkning (punkt 9).

Politikområdet Finansiella system och tillsyn

Politikområdet omfattar reglering och tillsyn av det finansiella systemet, statsskuldsförvaltning, statliga garantier, insättarskydd, statens in- och utlåning samt kassahållning, premiepensionssystemet, internationellt finansiellt samarbete samt tillsyn av spelmarknaden.

I politikområdet ingår ett antal myndigheter vars verksamhet finansieras med både anslag och andra intäkter. Dit hör Finansinspektionen, Insättningsgarantinämnden, Riksgäldskontoret och Bokföringsnämnden. Dessutom ingår den helt avgiftsfinansierade Premiepensionsmyndigheten. Vidare ingår den på utgiftsområde 17 uppförda Lotteriinspektionen, vars anslag alltså bereds av kulturutskottet.

Målet för politikområdet

Det övergripande målet för politikområdet fastställdes i samband med beslutet om budgetproposition för 2001. Då slogs fast

- att det finansiella systemet ska vara effektivt och tillgodose såväl samhällets krav på stabilitet som konsumenternas intresse av ett gott skydd,
- att tillsynen ska bedrivas effektivt,
- att kostnaderna för statsskulden långsiktigt ska minimeras samtidigt som risker beaktas samt
- att statens finansförvaltning ska bedrivas effektivt.

Politikområdet är indelat i sex delområden och för varje delområde anges i propositionen särskilda mål.

Delområdet *Reglering och tillsyn av det finansiella systemet* omfattar den verksamhet som främst Finansinspektionen och Bokföringsnämnden (BFN) bedriver. Finansinspektionen har som mål för sin verksamhet att bidra till stabiliteten i det finansiella systemet genom tillsyn av finansiella företag samt genom regel- och tillståndsgivning. Inspektionen ska också tillgodose konsumentskyddet i det finansiella systemet genom tillsyn av stabiliteten hos enskilda finansiella institut.

Delområdet *Statsskuldsförvaltning* omfattar Riksgäldskontorets upplåning och förvaltning av statsskulden. Målet för delområdet har lagts fast i lagen (1988:1387) om statens upplåning och skuldförvaltning. Målet för

Riksgäldskontorets verksamhet inom detta område är att långsiktigt minimera kostnaderna för statsskulden samtidigt som risker beaktas. De krav som penningpolitiken ställer ska också beaktas.

Delområdet *Statliga garantier och särskilda åtaganden* har som mål att verksamheten ska bedrivas på ett effektivt sätt och att garantier ska hanteras inom ramen för garantimodellen. Delområdet omfattar dels de garantier och lån med kreditrisk som utfärdas och förvaltas av Riksgäldskontoret, dels en särskild garanti till Venantius AB samt garantier som följer av Sveriges medlemskap i vissa internationella finansieringsinstitut.

Delområdet *Övrig finansiell förvaltning* omfattar Riksgäldskontorets uppgift som statens internbank, Insättningsgarantinämnden (IGN) och Premiepensionsmyndigheten (PPM). Målet för Riksgäldskontorets verksamhet inom detta område är att bidra till en effektiv likviditetsstyrning och finansförvaltning i staten. Insättningsgarantinämnden har som mål för sin verksamhet att stärka konsumentskyddet för allmänhetens insättningar och främja stabiliteten inom det finansiella systemet. Premiepensionsmyndighetens mål är att dess verksamhet ska bedrivas kostnadseffektivt och till nytta för pensionsspararna.

Delområdet *Internationella finansiella institutioner* omfattar åtaganden gentemot ett antal internationella kreditinstitut. Dessa institutioners verksamhet har som syfte att stabilisera det finansiella systemet och att främja en ekonomisk utveckling i låntagarländerna. Institutionerna bidrar också med råd och analys på olika beslutsnivåer.

Delområdet *Tillsyn av spelmarknader* omfattar Lotteriinspektionens verksamhet. Målet är att i enlighet med lotterilagen och lotteriförordningen verka för en sund och säker spelmarknad där sociala skyddsintressen och efterfrågan på spel tillgodoses under kontrollerade former. Överskottet från spel ska värnas och vara förbehållet det allmänna eller allmännyttiga ändamål, dvs. staten, föreningslivet och hästsporten.

Revisionens iakttagelser

Den årliga revisionen har riktat en anmärkning mot Riksgäldskontoret dels avseende redovisningsbrister, dels avseende ett mindre anslagsöverskridande (Cassa Nova). Övriga årsredovisningar inom politikområdet har bedömts vara i allt väsentligt rättvisande.

Området berörs av två rapporter från effektivitetsrevisionen:

- Premiepensionens första år (RiR 2004:16)
- Den statliga garantimodellen (RiR 2004:4).

2:1 Finansinspektionen

Finansinspektionen är central förvaltningsmyndighet för tillsyn av finansiella företag och marknader. Finansinspektionen anvisas årligen ett ramanslag för täckning av verksamhetens utgifter. Baserat på kostnaderna tar Finansinspektionen ut en obligatorisk årlig avgift från företagen under till-

syn (SFS 2002:1042). Finansinspektionen tar i anslutning till sin marknadsövervakning också ut olika typer av sanktionsavgifter (SFS 2000:1087). Varken inkomster från tillsynsavgifter eller inkomster från sanktionsavgifter disponeras av myndigheten, utan redovisas mot inkomsttitel 2548 *Avgifter för Finansinspektionens verksamhet*. Avgifter tas också ut för ansökningar om tillstånd och anmälningar (SFS 2001:911). Från och med 2004 disponerar Finansinspektionen inkomster från dessa avgifter. Därutöver disponerar myndigheten även inkomster till följd av vissa administrativa avgifter från Bokföringsnämnden och Insättningsgarantinämnden.

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslaget 2:1 Finansinspektionen förs upp med 178,4 miljoner kronor för 2005. Det är ca 3,2 miljoner kronor mer än vad som anvisats för innevarande år. Av dessa utgör 2,3 miljoner kronor sedvanlig pris- och löneomräkning av anslaget.

Motionerna

Kristdemokraterna begär i *motion Fi266* att regeringen återkommer till riksdagen om en mer ändamålsenlig finansiering för Finansinspektionen, vilket skulle innebära en utvidgning av myndighetens rätt att disponera avgiftsinträkt (yrkande 2).

Centerpartiet föreslår i *motion Fi257* att Finansinspektionens anslag ska minskas med 20 miljoner kronor. Förslaget motiveras inte närmare.

Finansutskottets ställningstagande

Förra året biföll riksdagen regeringens förslag om att Finansinspektionen skulle få tillgodogöra sig inkomsterna från de avgifter inspektionen tar ut vid sin prövning av vissa ansökningar och tillstånd. Kristdemokraternas motionsyrkande om att utvidga myndighetens rätt att disponera avgiftsinträkt avstyrktes. De skäl som då anfördes är fortfarande giltiga, och utskottet finner ingen anledning att för tillfället ompröva Finansinspektionens finansiering och avstyrker därmed *motion Fi266 (kd)* yrkande 2.

När finansutskottet förra året biträdde regeringens förslag om att Finansinspektionen direkt skulle få tillgodogöra sig inkomsterna från avgifter för ansökningar om tillstånd och anmälningar, var utskottet mycket tydligt med att redovisningen av inkomster och utgifter för denna verksamhet skulle ske vid sidan av statsbudgeten så som regleras i 18 § budgetlagen för verksamheter som har full kostnadstäckning. Utfallet för 2003 visar på ett underskott på 8,2 miljoner kronor, vilket indikerar att åtminstone för 2003 har prövningsverksamhetens kostnader belastat Finansinspektionens förvaltningsanslag. Finansutskottet vill med anledning av detta återigen framhålla att prövningsverksamhetens kostnader inte får belasta Finansinspektionens förvaltningsanslag utan helt bestridas med de avgifter som tas ut enligt förordningen (SFS 2001:911).

Finansutskottet har vid flera tillfällen (bl.a. i bet. 1998/99:FiU20, bet. 1999/2000:FiU20 och bet. 2000/01:FiU20) uttalat sin syn på regeringens resultatredovisning. I detta sammanhang har utskottet framhållit att anslagsberäkningarna bör göras tydligare och redovisas för riksdagen. När det gäller Finansinspektionens anslag redogör regeringen för ett antal tillskott, justeringar och överföringar över åren som inte går att följa i den tabell där härledningen av anslagsnivån görs. För att tillgodose riksdagens behov av relevant beslutsunderlag, vill utskottet med anledning av detta återigen understryka vikten av tydlighet i anslagsberäkningar vilket också kräver att motiven för regeringens bedömning och slutsatser framgår tydligt. Med detta är utskottet berett att ställa sig bakom regeringens förslag till medelsberäkning och avvisar Centerpartiets förslag om en minskning av anslaget.

2:2 Insättningsgarantinämnden

Insättningsgarantinämnden (IGN) administrerar det statliga insättningsgarantisystemet samt det statliga investerarskyddet.

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslaget 2:2 *Insättningsgarantinämnden* förs upp med 7,5 miljoner kronor för 2005. De institut som omfattas av insättningsgarantisystemet och investerarskyddet ska också svara för finansieringen av dessa båda system. Ett belopp motsvarande anslaget till IGN avräknas från avgiftsinkomsterna och redovisas mot inkomsttitel. Under 2004 uppgår anslaget till 5 557 000 kr.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

2:3 Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader

Anslaget disponeras för löne-, systemutvecklings-, lokal- och övriga förvaltningskostnader. Anslaget disponeras även för att täcka omkostnader i upplåningen och låneförvaltningen samt kostnader för statens internbank.

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslaget 2:3 Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader förs upp med 265,6 miljoner kronor för 2005. Detta är 4,2 miljoner kronor mer än vad som anvisats för innevarande år. Av dessa utgör knappt 3 miljoner kronor sedvanlig pris- och löneomräkning av anslaget och resten medel som tidigare tillfälligt omfördelats under 2004.

Motionerna

Kristdemokraterna föreslår i *motion Fi266* att anslaget ska minska med 13 miljoner kronor mot bakgrund av ett relativt högt anslagssparande och en av motionärerna bedömd effektiviseringspotential (yrkande 5).

Centerpartiet framhåller i *motion Fi265* att partiets budgetalternativ leder till att statsskulden amorteras snabbare, vilket enligt motionärerna torde minska belastningen på förvaltningskostnaderna. De räknar därför med att kunna minska anslaget med 76 miljoner kronor.

Finansutskottets ställningstagande

Anslagssparandet vid utgången av 2003 uppgick till 30,3 miljoner kronor, vilket var betydligt mindre än året innan då anslagssparandet uppgick till 65,9 miljoner kronor. Detta var resultatet av att regeringen våren 2003 beslutade om en indragning av en stor del av anslagssparandet. Det återstående anslagssparandet skulle bl.a. finansiera en större IT-investering avsedd som stöd till sparformen Riksgäldsspar. Enligt vad utskottet erfarit kommer systemförbättringsprojektet att vara klart under 2005. Anslagssparandet förväntas minska till ca 13 miljoner kronor vid utgången av 2004 och till ca 1 miljon kronor vid utgången av 2005. Utskottet avvisar mot denna bakgrund *Kristdemokraternas* förslag till minskning av anslaget.

Finansutskottet vill i sammanhanget framhålla att utgifter för utveckling som är av väsentligt värde för myndighetens verksamhet under kommande år ska tas upp som immateriell anläggningstillgång enligt förordningen om årsredovisning och budgetunderlag (2 §) och att finansieringen ska ske på samma sätt som för materiella anläggningstillgångar. Enligt kapitalförsörjningsförordningen (5 §) så ska anläggningstillgångar som används i verksamheten finansieras med lån i Riksgäldskontoret. Vad utskottet här framhållit innebär således att utskottet biträder regeringens förslag och förutsätter att Riksgäldskontorets låneram även omfattar det systemförbättringsprojekt som förväntas vara klart under 2005.

Vad beträffar *Centerpartiets* besparingsförslag vill utskottet hänvisa till vad som anfördes när motsvarande besparingsförslag framfördes förra året. Det är inte i första hand Riksgäldskontorets förvaltningsanslag som påverkas av en eventuell ökning eller minskning av statsskulden, utan detta slår främst mot de provisionskostnader Riksgäldskontoret har för upplåningen och skuldförvaltningen. Dessa kostnader redovisas emellertid inte i detta sammanhang utan finns uppförda på utgiftsområde 26 Statsskuldsträntor m.m. Utskottet tillstyrker således regeringens förslag till medelsanvisning och avvisar *Centerpartiets* förslag till minskning av Riksgäldskontorets anslag.

2:4 Bokföringsnämnden

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslaget 2:4 *Bokföringsnämnden* förs upp med 8,2 miljoner kronor för 2005. Nivån är – förutom en mindre pris- och löneomräkning – densamma som i år.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

2:5 Insatser i internationella finansiella institutioner

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslaget 2:5 *Insatser i internationella finansiella institutioner* förs upp med 56 miljoner kronor för 2005. På anslaget fanns vid ingången av 2004 ett anslagssparande på 4,7 miljoner kronor. Sverige ska enligt tidigare beslut medverka i en höjning av grundkapitalet i Europeiska utvecklingsbanken (EBRD) och teckna andelar motsvarande 228 miljoner euro. Av detta belopp ska sammanlagt 22,5 % betalas in i åtta lika stora poster fördelade på lika många år. Varje sådan årlig post uppgår således till 6,4 miljoner euro, eller ca 59 miljoner kronor. Från anslaget finansieras dessutom Sveriges medlemsavgift i Europarådets utvecklingsbank (CEB). Anslaget kan också belastas om garantier till internationella finansieringsinstitut behöver infrias.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

2:6 Avsättning för garantiverksamhet

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslaget 2:6 *Avsättning för garantiverksamhet* förs upp med 1,4 miljoner kronor för 2005. Anslaget avser garantiavgift för Sveriges Hus i Sankt Petersburg, där subventionsinslaget beräknas uppgå till 1,4 miljoner kronor per år.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

2:7 Finansmarknadsrådet

Propositionen

Regeringen föreslår att ett finansmarknadsråd bör inrättas. Rådets interna verksamhet bör finansieras över statsbudgeten. Under 2005 bör en finansiering om 1 miljon kronor anvisas på statsbudgeten. Medel som tillförs Finansmarknadsrådet (FMR) på statsbudgeten möjliggörs via en omfördelning inom utgiftsområdet.

En väl fungerande finansiell sektor spelar en central roll i ekonomin och är en förutsättning för en god tillväxt. För den samlade ekonomin och tillväxten är det viktigt att denna verksamhet fungerar väl och ett viktigt led i detta är att utveckla kunskapsutbytet mellan akademi, näringsliv och offentlig sektor.

Ett forum för en diskussion kring finansmarknadsfrågor mellan regeringen, myndigheter, marknadsaktörer och forskare utgör en viktig del av kunskapsutbytet inom området. Motsvarigheter finns i dag på det ekonomiska området (Ekonomiska rådet) och skatteekonomiska området (Nordiskt skattevetenskapligt forskningsråd).

Ett finansmarknadsråd bör, utifrån både samhällets grundläggande skyddsbehov av stabilitet och konsumentskydd samt behovet av en konkurrenskraftig och tillväxtskapande finansiell sektor,

- *identifiera* utvecklingstendenser och kritiska faktorer av betydelse för den finansiella sektorns funktion och utveckling,
- *analysera* och *utvärdera* den nationella och internationella politiken på finansmarknadsområdet samt
- *ge råd* åt regeringen och andra myndigheter, särskilt kring långsiktiga strategiska frågor.

FMR bör årligen lämna en rapport som kartlägger utvecklingstendenser och kritiska faktorer, analyserar och utvärderar nationellt och internationellt förd politik samt föreslår en strategisk färdriktning för framtida politik på finansmarknadsområdet. Rådet bör också kunna knyta till sig externa skribenter samt arrangera möten, seminarier och konferenser.

FMR bör bestå av ett antal ledamöter som aktivt ska stödja det löpande arbetet och några adjungerade medlemmar från relevanta myndigheter. Till rådet bör också knytas ett sekretariat, och ledamöterna bör utses av regeringen. De adjungerade medlemmarna bör utses av respektive myndighet. Andra offentliga instanser som har intresse av den verksamhet som FMR ska bedriva bör ges möjlighet att på olika sätt bistå verksamheten genom stöd till den externt inriktade verksamheten.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet biträder regeringens förslag till medelsberäkning för ett finansmarknadsråd.

90:1 Riksrevisionen

Budgetpropositionen

Riksrevisionen inrättades den 1 juli 2003. Myndigheten är en del av riksdagens kontrollmakt och ansvarar för granskning av den statliga verksamheten. Verksamheten finansieras med två anslag, dels det nu aktuella anslag 90:1 *Riksrevisionen*, dels anslag 8:6 *Riksrevisionen: Internationella uppdrag* inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd (behandlas av utrikesutskottet i bet. 2004/05:UU2).

Riksrevisionens styrelse föreslår att anslaget 90:1 Riksrevisionen för 2005 ska uppgå till 278 149 000 kr (punkt 13 i propositionen). Styrelsen föreslår också att Riksrevisionen 2005 bemyndigas ta upp lån i Riksgäldskontoret för anläggningstillgångar som används i verksamheten inom en ram av högst 50 miljoner kronor (punkt 10). För 2005 bör vidare Riksrevisionen enligt styrelsen beviljas en anslagskredit på 3 % av anslagsbeloppet (punkt 11) och en räntekontokredit som uppgår till högst 32 miljoner kronor (punkt 12).

All årlig revision som Riksrevisionen utför är avgiftsfinansierad och avgifterna tillförs statsbudgeten på inkomsttitel 2558. För 2005 anger Riksrevisionen att intäkterna budgeteras till 122 miljoner kronor.

Riksrevisionens styrelse tar upp ett par frågor i budgetpropositionen. Styrelsen erinrar om att finansutskottet i samband med behandlingen av anslagen för 2004 framhöll att det får anses som självklart att Riksrevisionen bör lägga fram förslag till tydliga och lätt avläsbara mål för den egna verksamheten samt hur dessa bör kunna följas upp så att riksdagen i efterhand lätt kan bedöma i vilken utsträckning uppställda mål har uppnåtts (bet. 2003/04:FiU2 s. 43). Styrelsen noterar med tillfredsställelse att det inom Riksrevisionen under våren 2004 inletts ett arbete med att utveckla mål- och resultatindikatorer för verksamheten med utgångspunkt i de av riksdagen fastlagda riktlinjerna. I verksamhetsplanen har således vissa operativa mål lagts fast för revisionsgrenarna.

Styrelsen anser det viktigt att utvecklingsarbetet inom Riksrevisionen fortsätter så att kostnader, prestationer och resultat för de olika verksamhetsgrenarna kan redovisas på ett lättillgängligt sätt redan i årsredovisningen för 2004. Styrelsen bedömer att Riksrevisionen 2005 bör ges samma finansiella förutsättningar att bedriva sin verksamhet som under 2004.

Enligt lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen är det finansutskottet som svarar för att revision sker av Riksrevisionen. Av utskottets betänkande hösten 2003 (bet. 2003/04:FiU2) framgår att kostnaderna ska belasta Riksrevisionen som därvid ska kompenseras med anslagsmedel motsvarande kostnaderna för den externa revisionen. Styrelsen anser att denna kompensation bör avse kostnaderna för den externa revisionen fr.o.m. räkenskapsåret 2003. Eftersom kostnaden för närvarande inte är känd förutsätter styrelsen att finansutskottet i sin beredning av anslaget tar hänsyn till denna tillkommande kostnad.

Riksrevisionens styrelse har inhämtat riksdagsförvaltningens yttrande över Riksrevisionens budgetunderlag. Riksdagsstyrelsen konstaterar i sitt yttrande att budgetunderlaget i allt väsentligt upprättats i enlighet med de av styrelsen utfärdade planeringsanvisningarna.

Motionen

Kristdemokraterna anför i motion Fi266 att till Riksdagens revisorer och Riksrevisionsverket anslags år 2002 184,4 miljoner kronor. Det innebär att, även om man tar hänsyn till pris- och löneomräkningar från år 2002 till 2004, kostnaden för Riksrevisionen är ca 70 miljoner kronor högre än för de två tidigare myndigheterna tillsammans. Motionärerna bedömer att Riksrevisionen, som bl.a. har ansvar för att granska effektiviteten i statsförvaltningen, själv bör ha möjlighet att klara ett effektiviseringskrav på ca 3,7 % år 2005, eller 10 miljoner kronor. Anslaget bör således minska med 10 miljoner kronor.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet vill erinra om att Riksrevisionen är helt anslagsfinansierad till skillnad från Riksrevisionsverket som erhöll medel också genom avgifter för den årliga revisionen. Avgifterna för den årliga revisionen redovisas fr.o.m. 2004 mot statsbudgetens inkomstsida. Vidare har Riksrevisionen ett utvidgat revisionsmandat. I beräkningen av anslaget ingick dessutom en resursförstärkning på drygt 10 miljoner kronor för effektivitetsrevisionen utöver det effektiviseringsutrymme som sammanslagningen av Riksdagens revisorer och Riksrevisionsverket förväntades skapa.

Riksrevisionens styrelse tar upp frågan om kostnaden för den externa revisionen av Riksrevisionen. Kostnaden kan beräknas uppgå till 170 000 kr för räkenskapsåret 2003 och 240 000 kr per år för räkenskapsåren 2004 och 2005. För år 2005 motsvarar det 0,09 % av Riksrevisionens anslag om 278 miljoner kronor. Utskottet förutsätter att denna kostnad kan rymmas inom det föreslagna anslaget.

Utskottet välkomnar att det inom Riksrevisionen inletts ett arbete med att utveckla mål- och resultatindikatorer för verksamheten med utgångspunkt i de av riksdagen fastlagda riktlinjerna. Utskottet förutsätter att Riksrevisionen för riksdagen kommer att redovisa i vilken utsträckning målen nåtts.

Utskottet tillstyrker budgetpropositionens förslag om anslag (punkt 13). Motionen om annat anslagsbelopp avstyrks således. Vidare tillstyrks propositionens övriga förslag rörande Riksrevisionen (punkterna 10–12).

I april 2004 höll finansutskottet en offentlig utfrågning med de tre riksrevisorerna med anledning av uppgifter som förekommit i medierna om Riksrevisionen om brister i den interna kontrollen och i ekonomiadministrationen. En utskrift av utfrågningen bifogas detta betänkande (bilaga 4). Riksrevisionens årsredovisning för andra halvåret 2003 (redog. 2003/04:RRS2) behandlas i utskottets betänkande 2004/05:FiU14.

90:2 Försök med trängselskatt i Stockholm

I juni 2004 antog riksdagen regeringens förslag till lag om trängselskatt (prop. 2003/04:145, bet. 2003/04:SkU35, rskr. 2003/04:265). Försöket med trängselskatt är planerat att genomföras i Stockholms kommun under det andra halvåret av 2005 och de första sju månaderna 2006.

Propositionen

Som aviserades redan i proposition (prop. 2003/04:145) om förslag till lag om trängselskatt föreslår regeringen att ett nytt ramanslag 90:2 *Försök med trängselskatt i Stockholm* förs upp på statsbudgeten för att täcka såväl statens som Stockholms kommuns och AB Storstockholms Lokaltrafiks kostnader för försöket. Anslaget får användas för att finansiera t.ex. den extra satsning på kollektivtrafik som genomförs i samband med försöket, ökade kostnader inom vissa av de myndigheter som blir berörda samt kostnaderna för de portaler som ska sättas upp vid skattebelagda passager och för att löpande utvärdera försöket utifrån en rad olika aspekter.

Regeringen föreslår att ramanslaget 90:2 Försök med trängselskatt i Stockholm förs upp med 1,69 miljarder kronor för 2005. För 2006 har anslaget beräknats till 860 miljoner kronor och för 2007 till 770 miljoner kronor.

Motionerna

De fyra borgerliga partierna avvisar regeringens förslag och föreslår att inte några medel ska anvisas för försöket med trängselskatt i Stockholm i konsekvens med att partierna tidigare motsatt sig införandet av trängselskatt. Förslagen framförs av Moderata samlingspartiet i *motion Fi253*, Folkpartiet liberalerna i *motion Fi270*, Kristdemokraterna i *motion Fi266* och Centerpartiet i *motion Fi257*.

Finansutskottets ställningstagande

I juni 2004 antog riksdagen regeringens förslag om att trängselskatten ska införas. Det utskottet nu ska ta ställning till handlar om fördelningen av utgifterna på anslag inom utgiftsområde 2.

I enlighet med vad finansutskottet förutsatte i sitt yttrande FiU4y till skatteutskottet med anledning av behandlingen av regeringens proposition om trängselskatter har regeringen i budgetpropositionen fört upp ett särskilt anslag för försöket med trängselskatt i Stockholm. Utskottet förutsatte även att regeringen i budgetpropositionen skulle återkomma med en beräkning av den kommande budgetbelastningen till följd av ersättning för kostnader i samband med försöket. Regeringen har föreslagit att anslaget för 2005 skall uppgå till 1,69 miljarder kronor men preciserar inte närmare hur kostnaderna fördelar sig på de ändamål man avser använda anslaget till. För 2006 och 2007 anges att i beloppen även ingår den återföring som ska göras till regionen av kollektivtrafiksatsningar. Regeringen bedömer att det

belopp som ska ersättas inte överstiger 1,63 miljarder kronor för de två åren, men kan i dagsläget inte exakt bedöma hur stora belopp som ska ersättas. Med detta ställer sig utskottet bakom regeringens förslag till medelsberäkning och avstyrker de framförda kraven i motionerna Fi253 (m), Fi270 (fp), Fi266 (kd) och Fi257 (c) på att avveckla anslaget 90:2 Försök med trängselskatt i Stockholm.

Översyn av myndigheternas uppdrag

Utskottets förslag i korthet

Mot bakgrund av de förändringar av regeringens stabsorganisation som aviseras i propositionen avstyrker finansutskottet ett motionsyrkande om en översyn av ansvarsfördelningen mellan utgiftsområdets myndigheter.

Jämför reservation 1 (fp).

Motionen

I motion Fi270 (fp) anförs att det finns flera myndigheter inom utgiftsområde 2 vars arbetsuppgifter överlappar varandra och att det vore möjligt att nå betydande effektivitetsvinster genom ökad samordning. Motionärerna anser därför att en översyn måste göras för att åstadkomma en bättre samordning och ge tydligare uppdrag till myndigheterna (yrkande 1).

Finansutskottets ställningstagande

Regeringen anser i propositionen att man anser att det är motiverat att stabsorganisationen får delvis nya uppgifter och en ny struktur. Stabsresurserna bör koncentreras till ett fåtal myndigheter med tydliga ansvarsområden. Regeringen anser också att det är angeläget att skapa en myndighet som på regeringens uppdrag har ett renodlat utrednings-, uppföljnings- och utvärderingsuppdrag. Regeringen avser att ta fram ett detaljerat förslag till framtida uppgifts- och ansvarsfördelning när det gäller verksamhet som i dag bedrivs av Statskontoret, ESV och KKR med sikte på att förändringarna ska vara i kraft den 1 januari 2006.

Utskottet välkomnar detta arbete och anser inte att någon ytterligare översyn av myndigheternas uppgifter och ansvar är motiverad. Yrkandet i motion Fi270 (fp) avstyrks.

Ändrat mål för politikområdet Finansiella system och tillsyn

Utskottets förslag i korthet

Utskottet anser att god etik måste genomsyra den finansiella sektorn. Mot bakgrund av att det pågår ett omfattande arbete med sådana frågor avstyrker utskottet motionärernas yrkanden.

Jämför reservation 2 (kd).

Propositionen

Det övergripande målet för politikområdet fastställdes i samband med beslutet om budgetproposition för 2001. Då slogs fast:

- att det finansiella systemet ska vara effektivt och tillgodose såväl samhällets krav på stabilitet som konsumenternas intresse av ett gott skydd,
- att tillsynen ska bedrivas effektivt,
- att kostnaderna för statsskulden långsiktigt ska minimeras samtidigt som risker beaktas samt
- att statens finansförvaltning ska bedrivas effektivt.
- Politikområdet är indelat i sex delområden och för varje delområde anges i propositionen särskilda mål.

Motionen

Kristdemokraterna föreslår i motion Fi266 att målet för politikområdet Finansiella system och tillsyn ska kompletteras (yrkande 1). Affärsetik samt allmänhetens och de finansiella aktörernas förtroende bör betonas mer i de övergripande målformuleringarna. Motionärerna vill därför bygga ut målformuleringarna för två av politikområdets delmål på följande sätt (med motionärernas tillägg kursiverat):

- att det finansiella systemet ska vara effektivt, *främja en välutvecklad affärsetik*, och tillgodose såväl samhällets krav på stabilitet som konsumenternas intresse av ett gott skydd,
- att tillsynen ska bedrivas effektivt *för att upprätthålla och stärka allmänhetens och finansiella aktörers förtroende för den finansiella sektorn*,

Motionärerna anser vidare att förtroendet för finansmarknaden måste stärkas. Utan förtroende från investerare, småsparare och andra intressenter blir den finansiella sektorn inte konkurrenskraftig. Förtroende kan byggas antingen via lagar och regleringar, via tillsyn eller via normer och självreglering i branschen. Motionärerna anser att det i Sverige brister på alla områden (yrkande 3).

Finansutskottets ställningstagande

Hösten 2003 behandlade finansutskottet ett motsvarande yrkande om förändrat mål för politikområdet Finansiella system och tillsyn (bet. 2003/04:FiU2). Utskottet skrev då:

En god etik och en väl utvecklad moral är självklart något som måste genomsyra såväl den finansiella sektorn som övrigt privat och offentligt näringsliv. Att svenska folket har förtroende för aktörerna i det privata och offentliga näringslivet är en avgörande faktor för en hög tillväxt och en stabil ekonomisk utveckling. Utskottet har emellertid svårt att se att de tillägg som Kristdemokraterna föreslår på ett avgörande sätt skulle bidra till att förtydliga den politiska ambition som finns inom området

Utskottet vidhåller denna uppfattning.

Finansutskottet har även tidigare behandlat motsvarande motionsyrkande om förtroendet för finansmarkanden i betänkande 2003/04:FiU15. Finansutskottet avstyrkte då yrkandet med motiveringen att det pågick ett arbete inom bl.a. utredningsväsendet som syftade till att värna om stabiliteten i det finansiella systemet, trygga ett gott konsumentskydd och lägga grunden för en sund konkurrens.

I budgetpropositionen för 2005 redovisar regeringen att detta arbete fortsätter. Betänkandet från Marknadsmisbruksutredningen (SOU 2004:69) har överlämnats till regeringen. Utredningen behandlar frågor om insiderhandel, obehörigt röjande av insiderinformation och otillbörlig marknadspåverkan. Förslagen innebär bl.a. att det straffbara området utvidgas samt att möjligheterna att upptäcka och beivra marknadsmisbruk förbättras. Regeringen planerar att lämna förslag till nya bestämmelser i en proposition under 2005.

Vidare har Förtroendekommissionen lämnat sitt slutbetänkande, vars förslag för närvarande remissbehandlas. Kommissionen föreslår bl.a. att Finansinspektionen ges huvudansvaret för konsumentfrågorna inom det finansiella området.

Förslag till nya bestämmelser för försäkringsförmedling har utarbetats (Ds 2004:10), och de planeras att genomföras under 2005. Förslagen innebär bl.a. att försäkringsförmedling bara får bedrivas efter tillstånd och registrering.

En utredning ser för närvarande över frågor som rör värdepappersprospekt (dir. 2004:41). Arbetet avser de prospekt som ska offentliggöras när värdepapper erbjuds till allmänheten eller tas upp till handel på en börs eller marknadsplats. En genomgripande översyn pågår också av de associationsrättsliga reglerna för försäkringsföretag (dir. 2003:125) i syfte att ta fram förslag till en modern, tydlig och enhetlig reglering för de olika associationsformerna som finns i dag. Förslagen skall överlämnas senast i augusti 2005.

Därutöver har även en ny fondlagstiftning trätt i kraft om investeringsfonder, vars syfte är att säkerställa ett gott konsumentskydd för fondspararna.

Det pågår således omfattande arbete med frågor kring den finansiella marknaden, inte minst ur förtroende- och konsumentskyddsperspektiv.

Utskottet avstyrker därmed motion Fi266 (kd) yrkandena 1 och 3.

Statens personadressregisternämnd

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag angående SPAR-nämnden, som innebär att riksdagen godkänner att regeringen får besluta om Statens personregisternämnds organisatoriska anknytning till annan statlig myndighet (yrkande 2, avsnitt 11.3).

Till och med utgången av 2004 svarar Statskontoret för kanslifunktionen för SPAR. I samband med att myndigheten Statens personadressregisternämnd (SPAR) inrättades, beslutade riksdagen (prop. 1984/85:225, bet. 1984/85:FiU4, rskr. 1985/86:215) att nämnden skulle vara administrativt knuten till Statskontoret. En utredare har prövat förutsättningarna för att samordna SPAR med annan behandling av personuppgifter i staten och föreslagit att nämnden inte längre bör vara administrativt knuten till Statskontoret. Regeringen föreslår att regeringen i framtiden får besluta om till vilken myndighet SPAR-nämnden ska vara administrativt knuten. Regeringen avser att, i enlighet med utredarens förslag, låta nämnden samordnas med liknande statlig behandling av personuppgifter inom folkbokföringsverksamheten på Skatteverket.

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att regeringen får besluta om Statens personregisternämnds organisatoriska anknytning till annan statlig myndighet (yrkande 2, avsnitt 11.3).

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet ställer sig bakom regeringens förslag angående SPAR-nämndens organisatoriska anknytning och tillstyrker därmed propositionens yrkande 2 inom utgiftsområde 2.

Fortifikationsverket

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till investeringsplan för Fortifikationsverket samt förslaget att verkets låneram för investeringar i mark, anläggningar och lokaler under 2005 ska vara 6 525 miljoner kronor.

Propositionen

Fortifikationsverket är en central förvaltningsmyndighet med huvuduppgift att förvalta statens fastigheter avsedda för försvarsändamål, s.k. försvarsfastigheter. Verksamheten finansieras fullt ut med avgiftsintäkter.

Regeringen föreslår att riksdagen ska godkänna den investeringsplan för Fortifikationsverket som redovisas i avsnitt 11.13 i propositionen (punkt 6). Vidare föreslås att Fortifikationsverkets låneram i Riksgäldskontoret för investeringar i mark, anläggningar och lokaler 2005 ska vara 6 525 miljoner kronor (yrkande 4).

I budgetpropositionen redovisas följande investeringsplan för Fortifikationsverket.

Tabell 3 Investeringsplan för Fortifikationsverket 2003–2007*Miljoner kronor*

	Utfall	Prognos	Budget	Beräknat	Beräknat
	2003	2004	2005	2006	2007
Nybyggnad	315	195	450	550	550
Ombyggnad	568	500	450	450	450
Anskaffning		5			
Summa	883	700	900	1 000	1 000
Betalplan	151	95	130	100	130
Lån	732	587	770	900	870
Förskottshyra		18			
Summa finansiering	883	700	900	1 000	1 000

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till investeringsplan och låneram för Fortifikationsverket. Därmed tillstyrker utskottet propositionens yrkanden 4 och 6.

Statens fastighetsverk**Utskottets förslag i korthet**

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till investeringsplan för Statens fastighetsverk samt förslaget att verkets låneram för investeringar i fastigheter 2005 ska vara 10 miljarder kronor.

Propositionen

Statens fastighetsverk är en central förvaltningsmyndighet med uppgift att förvalta det fastighetsbestånd som regeringen bestämmer. Verksamheten finansieras fullt ut med avgiftsintäkter. Regeringen föreslår att riksdagen ska godkänna den investeringsplan för Statens fastighetsverk som redovisas i

avsnitt 11.12 i propositionen (punkt 5). Vidare föreslås att Statens fastighetsverks låneram i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter ska vara 10 miljarder kronor (yrkande 3).

I budgetpropositionen (utg.omr. 2, tabell 11.29) redovisas följande investeringsplan för Fastighetsverket.

Tabell 4 Investeringsplan för Statens fastighetsverk 2003–2007

Miljoner kronor

	Utfall	Prognos	Budget	Beräknat	Beräknat
	2003	2004	2005	2006	2007
Inrikes	487	1 357	2 313	562	530
Utrikes	19	52	187	548	57
Mark	13	13	18	19	13
Summa	519	1 422	2 518	1 129	600
Finansiering med lån	519	1 422	2 518	1 129	600
Pågående projekt	519	1 422	587	212	160
Blåmannen 21		999	172	133	
Nya större projekt för prövning			1 931	917	440
Försäkringskassans fastigheter			1 580		
Regeringsbyggnader	6	7	22	70	180
Färingsö och Svartsjö			38	6	
Botanhuset		2	1	5	31
Tekniska museet			22		
Ambassad i Hanoi		1	15	50	

I regeringens förslag till omorganisation av socialförsäkringens administration (prop. 2003/04:152) ingår att staten från den 1 januari 2005 föreslås överta de fastigheter, tomträtter och bostadsrätter som försäkringskassorna äger. Inför övertagandet ska fastigheterna inventeras och värderas. Beloppet på 1 580 miljoner kronor som anges i tabellen är en mycket preliminär uppskattning av dessa fastigheters värde.

Projektet avseende fastigheten Blåmannen 21 avser Postens f.d. huvudkontor på Vasagatan i Stockholm, som kommer att iordningställas för Regeringskansliets behov. Vidare kommer den sedan länge planerade renoveringen och ombyggnaden av regeringsbyggnader att påbörjas under 2004 och 2005.

Vad gäller utrikes fastigheter pågår en utredning om en gemensam ambassadanläggning för Sverige och Norge i Hanoi, Vietnam.

Finansutskottets ställningstagande

Vid behandlingen av investeringsplanen för Statens fastighetsverk som lämnades i budgetpropositionen hösten 2003 riktade utskottet kritik mot redovisningen. Utskottet ansåg att om riksdagens godkännande av Fastighetsverkets investeringsplan ska fylla ett meningsfullt syfte måste bakgrundsbeskrivningen till beslutet vara så utformad att det tydligt fram-

går hur investeringskostnaderna varje år fördelar sig på olika större projekt samt vilka omständigheter som förklarar eventuella avvikelser från tidigare redovisade planer. Avsikten var inte att riksdagen skulle ta ställning till varje enskilt projekt, utan att den fördjupade redovisningen skulle vara att förse riksdagen med ett bredare beslutsunderlag. Utskottet förutsatte att regeringen i kommande års budgetpropositioner skulle fördjupa presentationen av Fastighetsverkets investeringar i fastigheter.

Utskottet kan nu konstatera att redovisningen av investeringsplanen har förbättrats så att den ger ett fylligare underlag för riksdagens ställningstagande.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till investeringsplan och låneram för Statens fastighetsverk. Därmed tillstyrker utskottet propositionen, yrkandena 3 och 5.

Premiepensionsmyndigheten

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en rörlig kredit i Riksgäldskontoret på högst 200 miljoner kronor för att tillgodose PPM:s behov av likviditet i handeln med fondandelar.

Därmed tillstyrker utskottet propositionens yrkande 7.

Propositionen

Premiepensionsmyndigheten (PPM) hör till politikområdet, men dess verksamhet är inte anslagsfinansierad. Utgifterna för PPM:s administration täcks dels med avgifter från pensionsspararna, dels med lån i Riksgäldskontoret för rörelsekapitalbehov och för investeringar i anläggningstillgångar. Avgiften får högst uppgå till 0,3 % per år av de sammanlagda tillgodohavandena på pensionsspararnas konton. Avgiftsintäkterna beräknas uppgå till 331 och 336 miljoner kronor för 2004 respektive 2005.

I propositionen (avsnitt 19.8) föreslås att regeringen för 2005, i likhet med 2004, ska bemyndigas att tilldela Premiepensionsmyndigheten (PPM) en särskild, rörlig kredit i Riksgäldskontoret på högst 200 miljoner kronor för att tillgodose PPM:s behov av likviditet i handeln med fondandelar (yrkande 7). Krediten ska användas för att täcka ojämna likviditetsflöden i denna handel.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en rörlig kredit i Riksgäldskontoret på högst 200 miljoner kronor. Därmed tillstyrker utskottet propositionens yrkande 7.

Premiepensionens efterlevandeskydd

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till senareläggning av premiepensionens efterlevandeskydd före pensionstid (punkt 1).

Enligt lag ska Premiepensionsmyndigheten (PPM) inom ramen för premiepensionssystemet erbjuda pensionssparare möjlighet att under tiden före pension teckna ett efterlevandeskydd för sin familj. PPM har gjort en bedömning av den ekonomiska risken i detta efterlevandeskydd och funnit att riskerna för ett betydande ekonomiskt underskott för skyddet är så stora att det finns anledning att, innan reglerna börjar tillämpas, utreda om och i så fall på vilka villkor ett sådant efterlevandeskydd bör erbjudas inom premiepensionssystemet. Riksdagen har därför beslutat att skjuta på införandet av ett efterlevandeskydd. Det senaste beslutet om senareläggning innebär att skyddet ska träda i kraft den 1 januari 2005. Regeringen delar alltså bedömningen att det råder stor osäkerhet om de ekonomiska konsekvenserna av efterlevandeskyddet i dess nuvarande utformning. Det fordras således ytterligare tid för att arbeta fram förslag till nya bestämmelser för ett modifierat skydd och starten för premiepensionens efterlevandeskydd före pensionstid bör därför ytterligare senareläggas två år (punkt 1). Som en följd av detta bör också den ”extra” möjlighet för pensionssparare som fyllt 50 år att gå in i efterlevandeskyddet när systemet startar flyttas fram till början av 2007. Förslaget har beretts med Genomförandegruppen (arbetsgruppen med representanter för de riksdagspartier – s, m, fp, kd och c – som står bakom pensionsöverenskommelsen från 1994).

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till senareläggning av premiepensionens efterlevandeskydd före pensionstid (utg.omr. 2, punkt 1).

Försök med trängselskatt i Stockholm

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker ett bemyndigande för regeringen att ingå avtal om ersättning för försöket med trängselskatt i Stockholm t.o.m. utgången av mars 2007.

Jämför särskilt yttrande 5 (m, fp, kd, c).

I juni 2004 antog riksdagen regeringens förslag att få ingå avtal med Stockholms kommun och Stockholms läns landsting om ersättning från staten för kostnader som kommunen och landstinget har för försöket med träng-

selskatt i Stockholm. Försöket med trängselskatt är planerat att genomföras i Stockholms kommun under det andra halvåret av 2005 och de första sju månaderna 2006.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen beslutar att regeringen får ingå avtal med Stockholms kommun och Stockholms läns landsting eller AB Storstockholms Lokaltrafik om ersättning från staten för eventuella kostnader som dessa har för försöket med trängselskatt liksom för den extra kollektivtrafiksatsningen under försöket samt för en eventuell avveckling av verksamheten m.m. (punkt 8). Regeringen föreslår att avtalen får avse tiden t.o.m. den 31 mars 2007. Visserligen kommer försöket med trängselskatt i Stockholms kommun att avslutas den 31 juli 2006, men den extra kollektivtrafiksatsningen kommer att fortsätta t.o.m. den 31 december 2006. Vidare kan avvecklingskostnader uppstå. Vilka kostnader som ska ersättas och med vilka belopp ersättningen ska utgå bör regleras i avtal mellan staten och Stockholms kommun och Stockholms läns landsting eller SL. Regeringen bör därför få rätt att ingå sådana avtal. För att täcka eventuella avvecklingskostnader m.m. bör bemyndigandet avse tiden fr.o.m. den 1 augusti 2006 t.o.m. den 31 mars 2007.

Finansutskottets ställningstagande

Regeringen föreslår att det bemyndigande som tidigare tidsbegränsats t.o.m. utgången av juli 2006 ska förlängas t.o.m. utgången av mars 2007. Anledningen är bl.a. att täcka eventuella avvecklingskostnader för försöket. Anslagskonsekvenserna av försöket med trängselskatt i Stockholm har behandlats tidigare i detta betänkande, men utskottet vill förtydliga att eventuella avvecklingskostnader för försöket inte är utöver de medel som beräknats för 2006 och 2007. Finansutskottet bifaller därmed regeringens förslag om att ingå avtal om ersättning för Stockholms kommuns och Stockholms läns landstings eller AB Storstockholms Lokaltrafiks kostnader t.o.m. utgången av mars 2007.

Riksrevisionens regionala organisation

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslaget om den regionala organisationen av Riksrevisionen.

Lars Lilja och Karl Gustav Abrahamsson (s) erinrar i motion Fi243 om principerna för lokalisering av statlig verksamhet. Enligt principerna är bl.a. omlokalisering, men kanske framför allt decentralisering, viktiga inslag i strävandena att åstadkomma en balanserad regional utveckling.

Riksrevisionen, som bildades den 1 juli 2003, är i huvudsak lokaliserad till Stockholm. Drygt en fjärdedel av personalen eller ca 70 personer finns dock i Jönköping, Karlstad och Uppsala.

Motionärerna anför att Riksrevisionen själv beslutar om sin regionala indelning. Men de principer för lokalisering av statlig verksamhet som riksdagen sedan lång tid tillbaka uttalat sig för gäller givetvis även för denna myndighet. Riksrevisionen bör genomföra en analys av den regionala strukturen. Det finns därvid anledning att särskilt överväga om någon avdelning eller del av avdelning i Stockholm bör lokaliseras till t.ex. Umeå. Från såväl effektivitetssynpunkt som från regionalpolitisk synpunkt vore en flyttning av någon avdelning eller del av avdelning i Stockholm till Umeå motiverad.

Motionärerna föreslår ett tillkännagivande till regeringen om vad som i motionen anförs om vikten av en översyn av den regionala organisationen.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet vill erinra om sitt uttalande att regeringen vid lokalisering av såväl nya som redan befintliga myndigheter, i större utsträckning än vad som tidigare varit fallet, på ett mer principiellt plan bör överväga att lägga myndigheter utanför Stockholmsområdet (bet. 2003/04:FiU2, s. 53). Det är också en uppfattning som såväl riksdagen som företrädare för regeringen gett uttryck för vid flera tillfällen. I årets budgetproposition upprepar regeringen ställningstagandet att det är viktigt att myndigheternas lokalisering får en större spridning över landet (prop. 2004/05:1, utg.omr. 19, s. 18).

Enligt 5 § lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen är det riksrevisorerna som gemensamt beslutar om verksamhetens inriktning och organisation, arbetsordning och de ekonomi- och personaladministrativa föreskrifter som ska gälla för den egna verksamheten och som inte ska beslutas av riksdagsförvaltningen. Riksrevisionen har sex avdelningar som är delade mellan Stockholm å ena sidan och Karlstad, Jönköping eller Uppsala å den andra sidan.

Även om det är riksrevisorerna som beslutar om Riksrevisionens organisation vill utskottet framhålla att också Riksrevisionen bör följa de riktlinjer om lokalisering av statliga myndigheter som riksdag och regering ställt sig bakom. Utskottet förutsätter således att Riksrevisionen vid överväganden om den regionala organisationen följer dessa riktlinjer.

Något tillkännagivande är inte påkallat och motion Fi243 (s) avstyrks därmed.

SCB:s uppdragsverksamhet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionerna med motiveringen att det till följd av Riksrevisionens rapport om SCB:s uppdragsverksamhet påbörjats ett arbete med att förbättra informationen om och redovisningen av SCB:s avgiftsfinansierade verksamhet.

Jämför reservation 3 (m, fp).

Motionerna

I *motion Fi221* av Mikael Odenberg m.fl. (m) anförs att Statistiska centralbyråns (SCB) myndighetsuppgifter bör begränsas och avgiftsfinansieringen öka. Vidare föreslår motionärerna att SCB ges i uppdrag att göra en klar uppdelning mellan den anslagsfinansierade och den intäktsfinansierade verksamheten, i linje med de förslag som presenteras i Riksrevisionens (RiR) rapport Uppdrag statistik (RiR 2004:8) (yrkandena 1 och 2).

I *motion Fi267* av Gunnar Andrén och Eva Flyborg (fp) konstateras att RiR i sin rapport om SCB:s uppdragsverksamhet rekommenderar regeringen att förtydliga SCB:s uppdrag, att skapa bättre förutsättningar för insyn i uppdragsverksamheten, att klargöra vilka principer som ska gälla för SCB:s prissättning samt att följa upp och kontrollera avgiftssättningen och att verksamheten bedrivs med full kostnadstäckning. Motionärerna menar vidare att regeringen i budgetpropositionen underlåtit att efterkomma RiR:s rekommendationer. Att inte underrätta riksdagen om vilka åtgärder regeringen avser att vidta med anledning av RiR:s rapport är klandervärt, enligt motionärerna (yrkande 1–3).

Finansutskottets ställningstagande

RiR granskar i sin rapport Uppdrag statistik (RiR 2004:8) SCB:s avgiftsfinansierade uppdragsverksamhet. Rapporten överlämnades till regeringen och RiR:s styrelse den 22 april 2004. Styrelsen beslutade i augusti 2004 att lägga rapporten till handlingarna.

Kortfattat är slutsatserna i RiR:s rapport att insynen i SCB:s uppdragsverksamhet är begränsad vad gäller t.ex. verksamhetens innehåll, vilka kostnader som belastar den, hur verksamheten prissätts samt vilket ekonomiskt resultat olika typer av uppdragstjänster visar. I rapporten uppmanas regeringen att bl.a. definiera det statliga åtagandet i SCB, förtydliga SCB:s uppdrag, se över och förtydliga kraven på information om uppdragsverksamheten samt klargöra vilka principer som ska gälla för myndighetens prissättning.

I slutet av maj 2004 överlämnade SCB ett yttrande över rapporten till Finansdepartementet. I yttrandet uppger SCB att den med anledning av rapporten avser att öka informationen om uppdragsverksamheten i årsredovisningen. Bland annat ska intäkter och kostnader avseende SCB:s produktion

av officiell statistik för andra statistikansvariga myndigheter särredovisas. SCB ska också bli tydligare i redovisningen av satsningarna på marknadsföring och produktutveckling. Vidare anger SCB att det pågår en översyn av rutinerna för diarieföringen av uppdrag. När det gäller prissättningen uppger SCB att myndigheten ska uppmärksamma de eventuella risker för avvikelser från centrala riktlinjer för prissättning av uppdrag som kan finnas i SCB:s decentraliserade organisation.

I budgetpropositionen för 2005 volym 2 anger regeringen att den med anledning av RiR:s rapport kommer att överväga att förtydliga uppdraget till SCB, både vad gäller de uppgifter eller tjänster som ska finansieras med anslag och de uppgifter eller tjänster som ska finansieras med avgifter. Regeringen ska också överväga att förtydliga kraven på information om uppdragsverksamheten, genom t.ex. mer precisa åiterrapporteringskrav i regleringsbrevet.

Utifrån redovisningen ovan konstaterar utskottet att det med anledning av RiR:s rapport påbörjats ett arbete i såväl Regeringskansliet som i SCB. Utskottet finner därför ingen anledning att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av förslagen i motionerna. Utskottet avstyrker därmed motionerna Fi221 (m) och Fi267 (fp).

Försäljning av Vasakronan AB, SBAB och AB Svenska Spel

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motioner om försäljning av SBAB och Vasakronan AB bl.a. med motiveringen att bolagen bidrar till konkurrens och mångfald på sina respektive marknader samtidigt som bolagen redovisar god avkastning. Utskottet avstyrker även en motion om försäljning av AB Svenska Spel med motiveringen att spelpolitiken ligger fast, dvs. en sund och säker spelmarknad där sociala skyddsintressen och efterfrågan på spel tillgodoses under kontrollerade former och att överskottet från spel bör värnas och alltjämt vara förbehållet det allmänna eller allmännyttiga ändamål.

Jämför reservationerna 4 (m) och 5 (fp, kd, c).

Motionerna

Moderata samlingspartiet föreslår i *motion Fi264* att regeringen ska privatisera Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag (SBAB) och Vasakronan (yrkande 1 och 2). Motionärerna framhåller att båda bolagen till största delen har lämnat sina tidigare respektive huvudverksamheter och agerar numera som vanliga aktörer i konkurrens med privata aktörer. SBAB bedriver i dag utlåning mot säkerheter i såväl flerbostadshus som småhus och

bostadsrätter. Vasakronan sålde för några år sedan det sista innehavet av offentliga specialfastigheter av s.k. ändamålskaraktär och endast en tredjedel av hyresgästerna utgörs numera av statliga myndigheter. Enligt motionärerna ska inte staten vara ägare av företag som bedriver affärsmässig verksamhet på konkurrensutsatta marknader. Dels skapar detta osunda konkurrensvillkor, vilket skadar marknaden som helhet, dels är det ofta skadligt för det berörda bolaget då exemplen är många på att staten är mindre lämpad som företagsägare. SBAB och Vasakronan utgör, enligt motionärerna, inga undantag från detta och därför ska både SBAB och Vasakronan privatiseras.

Folkpartiet liberalerna föreslår i *motion Fi270* en försäljning av SBAB och Vasakronan (yrkande 3). Motionärerna för fram att staten inte ska bedriva affärsverksamhet på väl fungerande marknader och att båda bolagen bedriver affärsmässig verksamhet på marknader som präglas av hög effektivitet och god konkurrens mellan privata aktörer. Genom att staten bedriver sådan affärsverksamhet i både SBAB och Vasakronan skapas osunda konkurrensvillkor samtidigt som de aktuella bolagen oftast lider skada eftersom det finns många tydliga exempel på att staten inte är en lämplig ägare av företag. Dessutom menar motionärerna att den vars verksamhet är beroende av gällande regler inte själv direkt eller indirekt ska vara med och bestämma vilka regler som ska gälla. Därför föreslås en försäljning av både SBAB och Vasakronan.

I *motion Kr288* av Gunnar Axén och Tomas Högström (m) anförs att det inte ska förekomma monopol på den svenska spelmarknaden och att staten inte ska äga företag som bedriver spelverksamhet och föreslår att regeringen därför ska sälja AB Svenska Spel (yrkande 2).

Finansutskottets ställningstagande

Liksom förra året, när ett motionsyrkande från Moderata samlingspartiet med samma innebörd avstyrktes, är utskottets uppfattning att såväl Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag (SBAB) som Vasakronan väl fyller sina platser i kretsen av statliga bolag. De bidrar till konkurrens och mångfald på sina respektive marknader samtidigt som bolagen redovisar god avkastning. Enligt utskottets mening finns det därför ingen anledning att för tillfället ompröva ägarförhållandena i SBAB och Vasakronan och därmed avvisas motion Fi264 (m) yrkandena 1 och 2 och motion Fi270 (fp) yrkande 3.

Regeringen har formulerat att målet för spelpolitiken är en sund och säker spelmarknad där sociala skyddsintressen och efterfrågan på spel tillgodoses under kontrollerade former. Överskottet från spel bör värnas och alltjämt vara förbehållet det allmänna eller allmännyttiga ändamål, dvs. föreningslivet, hästsporten och staten. Riksdagen har inte funnit någon anledning att på eget initiativ besluta om en ändring av målet för spelpolitiken. Mot denna

bakgrund finns det enligt utskottet ingen anledning att för tillfället ompröva ägarförhållandena i AB Svenska Spel och därmed avvisas motion Kr288 (m) yrkande 2.

Könsuppdelad statistik

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker förslaget i motion Fi250 (s) om att den offentliga statistiken ska könsuppdelas för åldersgruppen 0–18 år. Motivet till avstyrkandet är bl.a. att arbetet med att ta fram könsuppdelad officiell statistik redan pågår på bred front och att detta regleras av Statistikförordningen.

I motion Fi250 (s) av Inger Nordlander m.fl. framhålls att mer könsuppdelad offentlig statistik borde tas fram för åldersgruppen 0–18 år. Motionärerna påpekar att när det gäller statistik avseende vuxna kvinnor och män ses det numera som en självklarhet att den är uppdelad på kön. När det gäller ungdomar i liknande redovisningar förekommer enligt motionärerna inte samma könsuppdelning utan framställningen baseras ofta endast på åldersgrupper. Detta kan enligt motionärernas uppfattning leda till en vilseledande uppfattning om att det könsuppdelade samhället uppstår när medborgarna nått vuxen ålder samt bidra till att tolkningen av redovisningarna leder till felaktiga förslag till åtgärder. Med anledning av detta föreslår motionärerna att den offentliga statistiken blir könsuppdelad för flickor och pojkar (0–18 år) i alla slags redovisningar på motsvarande sätt som all statistik för vuxna är uppdelad på kvinnor och män.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet vill i sammanhanget påminna om att enligt Statistikförordningen § 14 ska individbaserad officiell statistik vara uppdelad efter kön om det inte finns särskilda skäl mot detta. Ett sådan skäl kan vara att antalet individer i ett visst underlag är för litet för att en uppdelning på kön ska ge en statistiskt rättvisande bild. Även om mycket arbete återstår när det gäller att få fram mer heltäckande könsuppdelad statistik, anser utskottet att regeringen arbetar aktivt och konstruktivt med frågan. Exempelvis har Statistiska centralbyrån, som har ett särskilt samordningsansvar när det gäller den officiella statistiken, fått i uppdrag att ta fram råd och riktlinjer för arbetet med könsuppdelad statistik. Sådana riktlinjer publicerades i mars 2004 under rubriken Könsuppdelad statistik – Ett nödvändigt medel för jämställdhetsanalys.

Ett annat initiativ från regeringens sida är boken Upp till 18 – fakta om barn och ungdom, som nu för fjärde året är framtagen av Statistiska centralbyrån på uppdrag av Barnombudsmannen. Denna bok innehåller en hel del könsuppdelad statistik för barn och ungdom.

Mot denna bakgrund avstyrker finansutskottet motion Fi250 (s).

Generationsräkenskaper

Utskottets förslag i korthet

Finansutskottet avstyrker motion Fi238 (fp) om obligatoriska analyser utifrån ett generationsperspektiv av större ekonomisk-politiska beslut. Utskottet anser att generationsperspektivet i hög grad redan finns med i regeringens politik.

I motion Fi238 (fp) av Tobias Krantz yrkas att obligatoriska analyser från ett generationsperspektiv bör ingå i större ekonomisk-politiska beslut och förändringar som rör människors sociala trygghet. Motionären framhåller att generationsperspektivet är påfallande frånvarande i den politiska debatten. På vilket sätt personer födda och uppvuxna under skiftande tidsskeden påverkas av olika beslut uppmärksammas sällan. En generationsanalys borde enligt motionären göras på vad följderna blir av att regeringen nu låter statens budget gå med stora underskott. Den ökande statsskulden är en ekonomisk börda som drabbar yngre generationer betydligt hårdare än äldre generationer. Kommande generationer får betala dryga räntor och amorteringar på skulden, vilket minskar deras utrymme att konsumera skola, sjukvård, omsorg m.m. Detta är enligt motionären ett uttryck för ett generationssvek. Analyser från ett generationsperspektiv borde enligt motionären göras obligatoriska inför större ekonomisk-politiska beslut och förändringar som rör människors sociala trygghet. Regeringen borde enligt motionären tvingas redovisa beräkningar över vilka följderna blir för kommande generationer av en utgiftspolitik som leder till att statens budget visar stora underskott.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet delar motionärens syn att generationsperspektivet är viktigt i centrala politiska beslut. Till skillnad från motionären anser dock utskottet att detta perspektiv i hög grad redan finns med i regeringens politik. Generationsperspektivet är t.ex. en viktig grund till det sedan år 2000 gällande överskottsmålet för de offentliga finanserna på 2 % av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel. Ett överskott på 2 % innebär att statsskulden kan minska som andel av BNP samtidigt som tillgångar byggs upp i form av fonder inom det allmänna pensionssystemet. Därigenom skapas buffertar för att möta de framtida demografiska påfrestningarna på de offent-

liga välfärdssystemen. På kort sikt påverkas de offentliga finanserna av konjunkturläget. Om man justerar för detta får man fram det strukturella överskottet som är en indikator på läget i förhållande till målet. Detta mått bör normalt ligga nära 2 % av BNP men kan understiga 2 % om aktiva finanspolitiska stimulanser sätts in i en lågkonjunktur som stöd för penningpolitiken. Årets strukturella överskott hamnar på 1,7 % av BNP och genomsnittet sedan år 2000 är 1,8 % av BNP. Nästa år beräknas det strukturella överskottet hamna på 1 % av BNP.

Ett annat exempel på regeringens arbete med att säkra välfärden för kommande generationer är Samordningskansliet för hållbar utveckling vid Statsrådsberedningen. Sedan våren 2004 arbetar detta kansli med att koordinera Regeringskansliets arbete med hållbar utveckling, bl.a. med utgångspunkt i framtida befolkningsförändringar. En prioriterad fråga är ekonomiskt och socialt hållbar utveckling i åldrande samhällen. Detta för att på sikt och för framtida generationer kunna värna den svenska modellen med generell välfärd, hög sysselsättning och en stark demokrati.

Därmed avstyrker finansutskottet motion Fi238 (fp).

Genderbudgetering inom EU

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motion Fi205 (s) rörande tidtabell och innehåll för genderbudgetering i EU, detta då utskottet anser att regeringen arbetar aktivt med frågan om genderbudgetering inom EU utifrån de förutsättningar som för närvarande är möjliga.

I motion Fi205 (s) av Carina Hägg föreslås att genderbudgetering snarast införs inom EU. Motionären påminner om att Europeiska kommissionens rådgivande kommitté för jämställdhet i maj 2003 publicerade en rapport om genderbudgetering. I denna rapport uppges att arbetet med genderbudgetering pågår inom ansträngningarna för *gender mainstreaming* (jämställdhetsintegrering). Motionären menar att det dock saknas en tidtabell för införande samt förslag till utformning och innehåll. Motionären uttrycker en förhoppning om att regeringen arbetar aktivt med att ta fram en tidtabell samt förslag till utformning och innehåll och att regeringens agerande ska leda fram till ett snabbt beslut så att genderbudgetering kan införas inom EU snarast.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet delar motionärens uppfattning i den meningen att jämställdhetsintegrering av budgeten är viktigt. I april 2004 fastställde regeringen en handlingsplan för genomförande av jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet. Denna plan tar sikte på beslutsprocesserna inom Regeringskansliet, däribland på arbetet med statsbudgeten.

Den svenska regeringen deltar vidare i ett nordiskt projekt om genderbudgetering som leds av en projektkoordinator anställd av Nordiska ministerrådets sekretariat.

Den rapport som Europeiska kommissionens rådgivande kommitté för jämställdhet publicerade i maj 2003 om genderbudgetering, som motionären refererar till, är överlämnad till kommissionen. Kommissionen har dock inte fört rapporten vidare till vare sig finans- eller jämställdhetsministrarna. Arbetet med att införa genderbudgetering bedrivs således i detta skede i första hand internt inom EU-kommissionen. För närvarande undersöker kommissionen frågan om genderbudgetering i förhållande till EU:s budget. I ett första steg sker en insamling och genomgång av befintlig information på området. Dessutom görs försök att identifiera bra exempel som skulle kunna bidra konstruktivt i det fortsatta arbetet. Därmed anser utskottet att regeringen arbetar aktivt med frågan om genderbudgetering inom EU utifrån de förutsättningar som för närvarande är möjliga.

Mot denna bakgrund avstyrker finansutskottet motion Fi205 (s).

Delpension för statsanställda

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslaget avseende omförhandling av det statliga avtalet om delpension.

Jämför reservation 6 (fp).

Motionen

Folkpartiet liberalerna anser i *motion Fi270* (yrkande 5) att Arbetsgivarverkets avtal om återinförd delpension för statsanställda måste omförhandlas eftersom det strider mot riksdagens beslut om avskaffande av den starkt subventionerade delpensionen. Motionärerna befarar att effekten, tvärtemot det syfte som anges för det nya avtalet, blir att de förmånliga villkoren lockar till minskad arbetstid och ökar hindren för äldre arbetskraft på den statliga arbetsmarknaden. Staten som arbetsgivare måste enligt motionärerna i fortsättningen uppträda i linje med den övergripande ekonomiska politiken och riksdagens beslut om arbetsmarknad och välfärdssystem. Motionärerna förutsätter att de avtal som inte fyller detta krav omförhandlas.

Finansutskottets ställningstagande

Avtalet om delpension för statligt anställda som trädde i kraft 2003 innebär att anställda över 61 år kan minska sin arbetstid till som mest hälften av ordinarie heltidsarbete.

Enligt vad utskottet tidigare erfarit i samband med behandlingen av ett liknande motionsyrkande från Folkpartiet liberalerna, är syftet med det nya avtalet att arbetsgivaren ska kunna öka möjligheterna för äldre att arbeta kvar till ordinarie pensionsålder. Genom detta vill man minska tidiga pensionsavgångar och underlätta bl.a. kompetensförsörjning i samband med generationsväxling. Beslutet om delpension fattas ensidigt av arbetsgivaren som därvid har att beakta verksamhetens krav, dess ekonomiska förutsättningar samt den anställdes situation. Det sker alltså en individuell prövning för varje beslut om delpension. Följaktligen kan tillämpningen skilja sig åt hos myndigheterna.

Utskottet har tagit del av statistik som redovisas i bilaga 1 till budgetpropositionen, utgiftsområde 2, avseende delpension och kan inte hitta belägg för att den nya delpensionen skulle överutnyttjas. Drygt 2 000 statsanställda har beviljats delpension under 2003, vilket motsvarar drygt 14 % av det totala antal som kan komma i fråga för delpension. Eftersom ett stort antal av de berörda endast har beviljats delpension för en veckodag utgör uttaget av delpension i tid räknat en än mindre andel av det totalt möjliga uttaget. Utskottet konstaterar att SPV av regeringen dessutom har fått i uppdrag att årligen inkomma med statistik på bl.a. omfattningen av ålderspension, delpension och sjukpension, vilket kommer att underlätta uppföljningen av pensionsavgångarnas utveckling i staten.

Utskottet vill i detta sammanhang framhålla att det ur ekonomisk och välfärdspolitisk synvinkel är särskilt angeläget att prioritera insatser som bidrar till att den faktiska pensionsåldern i samhället ökar. Det nya delpensionsavtalet för statsanställda är enligt utskottets mening en sådan insats som också ger ökade möjligheter till flexibilitet i kompetensförsörjningen i statsförvaltningen, både för anställda och arbetsgivare.

Mot bakgrund av det ovan anförda avstyrker utskottet motion Fi270 (fp) yrkande 5.

Kostnaden för mäns våld mot kvinnor

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionerna med motiveringen att värdet av en sådan utredning som motionärerna begär sannolikt är begränsat på grund av osäkerheter i beräkningen.

Jämför reservation 7 (v, mp).

Motionerna

I *motion Fi260* av Lars Ohly m.fl. (v) anföras att mäns våld mot kvinnor inte är en marginell företeelse utan att det är ett allvarligt samhällsproblem som berör många människors liv och vardag. Både officiell statistik och den omfångsundersökning som gjordes 2001 (Slagen Dam 2001) visar att mäns våld mot kvinnor är utbrett och omfattande. För att få en heltäckande bild av mäns våld mot kvinnor bör man enligt motionärerna även se på vad våldet kostar samhället. En utredning bör därför tillsättas med uppgift att utveckla en vetenskaplig metod för och genomföra en nationell kostnadsberäkning av mäns våld mot kvinnor (yrkande 1). När sedan kostnaderna är beräknade kommer det att tydligt framgå vad männens våld kostar samhället – pengar som i stället skulle kunna satsas på en höjning av kvinnors löner, bättre sjuk- och hälsovård, bättre arbetsmiljö etc. I det läge blir det också naturligt att fråga sig på vilket sätt män kollektivt ska ta det ekonomiska ansvaret för mäns våld mot kvinnor, enligt motionärerna.

I *motion So616* av Gudrun Schyman m.fl. (v) framförs samma yrkande (yrkande 1) som i *motion Fi260*.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärernas uppfattning att vissa mäns våld mot kvinnor är ett allvarligt brott som påverkar såväl enskilda människor som samhället i stort.

Motionärerna vill att en utredning tillsätts med uppgift att bl.a. genomföra en nationell beräkning av samhällets kostnader för våldet mot kvinnor. En genomgång som utskottet gjort visar att det endast finns ett fåtal studier gjorda på området. Samtliga är utländska och studierna har karaktären av försök till beräkning av kostnaderna. De eventuella resultat som redovisas är mycket osäkra och täcker endast delar av våldets totala samhällsekonomiska kostnader och konsekvenser.

Svårigheterna med att genomföra den här typen av studier och osäkerheten i beräkningarna talar enligt utskottets mening för att värdet av en sådan utredning som motionärerna begär är relativt begränsat. Samhällets resurser bör i stället i första hand användas för åtgärder inom framför allt det sociala området för att på olika sätt bekämpa våldet mot kvinnorna.

Med det anförda avstyrks motionerna *Fi260* (v) yrkande 1 och *So616* (v) yrkande 1.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Översyn av myndigheternas uppdrag, punkt 2 (fp)

av Christer Nylander (fp) och Gunnar Nordmark (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om en översyn av myndigheternas uppdrag. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi270 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 1.

Ställningstagande

Statens verksamhet ska bedrivas effektivt. Varje ineffektivt använd skatte-krona är en stöld från skattebetalarna. Inom utgiftsområde 2 finns flera myndigheter vars arbetsuppgifter delvis överlappar varandra. Vi anser att det måste göras en översyn i syfte att nå bättre samordning och ge tydligare uppdrag till de olika myndigheterna. Översynen bör också innebära att verksamheternas innehåll prövas mot vilket behov de anses tillgodose. Ökad samordning skulle enligt vår mening kunna ge betydande effektivitetsvinster för statsförvaltningen.

Med detta tillstyrker vi motion Fi270 (fp) yrkande 1.

2. Ändrat mål för politikområdet Finansiella system och tillsyn, punkt 3 (kd)

av Stefan Attefall (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om att ändra målet för politikområdet Finansiella system och tillsyn. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi266 av Lars Lindén m.fl. (kd) yrkandena 1 och 3.

Ställningstagande

Jag anser att riksdagens mål för politikområdet Finansiella system och tillsyn är vagt formulerat i vissa delar. Det är särskilt affärsetikens betydelse och förtroendet hos allmänheten och finansiella aktörer som behöver betonas mer i de övergripande målformuleringarna. Såväl affärsetiken som allmänhetens förtroende går att mäta med ett flertal metoder.

Affärsetiken kan, förutsatt en effektiv tillsyn, t.ex. anses speglas av antalet anmälningar eller fällningar gällande insiderbrott. Den kan på längre sikt även mätas i form av hur mycket resurser som anses behöva läggas på kontroll, tillsyn och beivrande av brott.

Allmänhetens och finansiella aktörers förtroende för finansmarknadens funktion mäts redan i form av s.k. förtroende- eller kvalitetsindex. Sådana mätningar bör enligt min mening utvecklas för att bidra till en relevant utvärdering av måluppfyllelsen på detta politikområde. En utvecklad form av sådana mätningar skulle troligen även i sig kunna bidra till en ökad måluppfyllelse.

Jag anser därför att målet för politikområdet Finansiella system och tillsyn bör förändras i enlighet med Kristdemokraternas förslag i motion Fi266 på följande sätt (våra tillägg anges nedan kursiverade):

Målet för politikområdet är:

- att det finansiella systemet ska vara effektivt, *främja en välutvecklad affärsetik* och tillgodose såväl samhällets krav på stabilitet som konsumenternas intresse av ett gott skydd,
- att tillsynen ska bedrivas effektivt *för att upprätthålla och säkra allmänhetens och finansiella aktörers förtroende för den finansiella sektorn*,
- att kostnaderna för statsskulden långsiktigt minimeras samtidigt som risken beaktas samt
- att statens finansförvaltning bedrivs effektivt.

Utan förtroende från investerare, småsparare och andra intressenter blir den finansiella sektorn inte konkurrenskraftig. Detta förtroende kan byggas antingen via lagar och regleringar, via tillsyn eller via normer och självreglering i branschen. I de flesta länder, liksom i Sverige, finns alla dessa tre ”ben” för att skapa det önskvärda funktionssättet och förtroendet. Jag menar dock att det i Sverige brister på alla områden: Vår lagstiftning på framför allt insiderområdet är alldeles för mild och tandlös, den tillsyn som framför allt Finansinspektionen ska stå för är långt ifrån tillräcklig och de i och för sig ambitiösa regler och normer som branschen själv har satt upp följs dåligt.

Jag anser att det är mycket angeläget att vända den utveckling som nu går åt fel håll. Därför förordar jag flera viktiga förändringar för att upprätta finansmarknadens förtroende och funktionssätt, såsom skärpt insiderlagstiftning, ökade resurser och verkningfulla påföljdsomöjligheter för Finansinspektionen, skärpta regler för mäklarkörkort m.m. Verkningsfulla påföljder måste skapas inom ramen för börsens egen övervakning.

Jag föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad jag har framfört om förändringen av målformuleringen för politikområdet Finansiella system och tillsyn och om åtgärder för att skapa ordning och reda på finansmarknaden. Detta innebär att riksdagen bifaller motion Fi266 yrkandena 1 och 3.

3. SCB:s uppdragsverksamhet, punkt 11 (m, fp)

av Gunnar Axén (m), Christer Nylander (fp), Tomas Högström (m), Cecilia Widegren (m) och Gunnar Nordmark (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om SCB. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2004/05:Fi221 av Mikael Odenberg m.fl. (m) yrkandena 1 och 2 samt 2004/05:Fi267 av Gunnar Andrén och Eva Flyborg (båda fp) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Vi anser att Statistiska centralbyråns (SCB) myndighetsuppgifter bör begränsas för att bl.a. minska de administrativa bördor som läggs på företagen i samband med statistikinsamlingar. För att säkerställa att det finns efterfrågan på producerad statistik bör också SCB:s avgiftsfinansiering eller uppdragsverksamhet öka.

Riksrevisionens (RiR) rapport om SCB:s uppdragsverksamhet (RiR 2004:8) visar emellertid med önskvärd tydlighet att SCB:s organisation behöver förändras. Uppdragsverksamheten är i dag organisatoriskt integrerad med den anslagsfinansierade verksamheten. Flertalet avdelningar på SCB har en blandfinansiering. Enligt RiR är möjligheterna till insyn i uppdragsverksamheten mycket begränsade. Det beror enligt RiR på bl.a. regeringens bristfälliga styrning och uppföljning samt på hur SCB organiserar verksamheten. Till exempel är prissättningen svår att genomskåda, full kostnadstäckning och ekonomisk åtskillnad vid uppdragsverksamhet är inte säkerställda, det är oklart om olika tjänster eller kundgrupper ger full kostnadstäckning och regeringens krav på information om verksamheten är för begränsat.

Vi anser därför också att SCB bör ges i uppdrag att genomföra en klar uppdelning mellan den anslagsfinansierade och den avgiftsfinansierade verksamheten. RiR:s rapport kan enligt vår mening ligga till grund för en sådan förändring av SCB och SCB:s organisation.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi anfört om SCB. Riksdagen bifaller därmed delvis motionerna Fi221 (m) yrkandena 1 och 2 samt Fi267 (fp) yrkandena 1–3.

4. Försäljning av Vasakronan AB, SBAB och AB Svenska Spel, punkt 12 (m)

av Gunnar Axén (m), Tomas Högström (m) och Cecilia Widegren (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om försäljning av statliga företag. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2004/05:Fi264 av Mikael Odenberg m.fl. (m) yrkandena 1 och 2,

2004/05:Fi270 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 3 och

2004/05:Kr288 av Gunnar Axén och Tomas Högström (båda m) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi anser att de statligt ägda bolagen Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag (SBAB) och fastighetsbolaget Vasakronan ska säljas. Båda bolagen bedriver affärsmässig verksamhet på marknader som präglas av hög effektivitet och god konkurrens mellan privata aktörer.

Staten ska enligt vår mening, i normalfallet, inte bedriva affärsmässig verksamhet, speciellt inte på konkurrensutsatta marknader. Ett sådant agerande från statens sida skapar osunda konkurrensvillkor samtidigt som de aktuella bolagen oftast lider skada eftersom det finns många tydliga exempel på att staten inte är en lämplig ägare av företag.

Vi anser även att det är hög tid att avskaffa monoopolet på spelmarknaden och öppna för privata entreprenörer. På den svenska spelmarknaden har i dag AB Svenska Spel tillsammans med ATG en dominerande ställning, och konkurrensen på spelmarknaden är i stort sett obefintlig. Spelföretag och ideella organisationer har mycket begränsade möjligheter att utveckla sin spel- och lotteriverksamhet i syfte att skapa intäkter och nya jobb inom landet. I synnerhet är detta allvarligt för de folk- och idrottsrörelser som skulle kunna få ett viktigt tillskott till sin verksamhet denna väg. För spelkonsumenterna leder den begränsade konkurrensen till sämre vinstmöjligheter.

AB Svenska Spel lämpar sig utmärkt för en privatisering. Det är dock viktigt att framhålla att det inte får bildas nya privatägda monopol. Därför bör det övervägas att dela upp Svenska Spel i mindre enheter som sedan säljs till ett antal olika aktörer, t.ex. inom folk- och idrottsrörelsen.

Enligt vår mening ska statens resurser användas på områden där andra aktörer inte kan sköta verksamheten lika bra eller bättre. Inte heller är statliga företag på spelmarknaden någon garanti för att verksamheten bedrivs med särskild hänsyn till spelandets baksidor.

En försäljning av dessa bolag kan också bidra till att minska statsskulden genom att inkomsterna från försäljningarna kan användas för att amortera skulden.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi anfört om en försäljning av SBAB och Vasakronan samt AB Svenska Spel. Detta innebär att riksdagen bifaller motionerna Fi264 (m) yrkandena 1 och 2, Fi270 (fp) yrkande 3 och Kr288 (m) yrkande 2.

5. Försäljning av Vasakronan AB, SBAB och AB Svenska Spel, punkt 12 (fp, kd, c)

av Christer Nylander (fp), Roger Tiefensee (c), Gunnar Nordmark (fp) och Stefan Attefall (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om försäljning av statliga företag. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi270 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 3 och avslår motionerna

2004/05:Fi264 av Mikael Odenberg m.fl. (m) yrkandena 1 och 2 samt

2004/05:Kr288 av Gunnar Axén och Tomas Högström (båda m) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi anser att de statligt ägda bolagen Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag (SBAB) och fastighetsbolaget Vasakronan ska säljas. Båda bolagen bedriver affärsmässig verksamhet på marknader som präglas av hög effektivitet och god konkurrens mellan privata aktörer.

Staten ska enligt vår mening, i normalfallet, inte bedriva affärsmässig verksamhet på väl fungerande marknader. Ett sådant agerande från statens sida skapar osunda konkurrensvillkor samtidigt som de aktuella bolagen oftast lider skada eftersom det finns många tydliga exempel på att staten inte är en lämplig ägare av företag.

I en väl fungerande marknadsekonomi fyller staten en oundgänglig funktion som stiftare av de lagar och regler som ska följas, beslutsfattare om de skatter som ska betalas och som myndighetsutövare i form av de rättsvårdande och marknadsvårdande instanser som ska se till att reglerna efterföljs. Att på samma gång vara aktör på marknaden blir en orimlig sammanblandning av rollerna. Den vars verksamhet är beroende av gällande regler ska inte själv direkt eller indirekt vara med och bestämma vilka regler som ska råda.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi anfört om utförsäljning av SBAB och Vasakronan och tillstyrker därmed motion Fi270 (fp) yrkande 3 samt avstyrker motionerna Fi264 (m) yrkandena 1 och 2 och Kr288 (m) yrkande 2.

6. Delpension för statsanställda, punkt 16 (fp)

av Christer Nylander (fp) och Gunnar Nordmark (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om delpension för statsanställda. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Fi270 av Karin Pilsäter m.fl. (fp) yrkande 5.

Ställningstagande

Riksdagen har tidigare beslutat att fr.o.m. 2001 avskaffa subventionerad delpension i det allmänna pensionssystemet. Trots detta har Arbetsgivarverket slutit ett delpensionsavtal för statligt anställda. Arbetsgivarverket gör gällande att syftet med avtalet varit att möjliggöra för äldre att arbeta till ordinarie pensionsålder. Det är dock enligt vår mening troligt att effekten i stället blir att de förmånliga villkoren lockar till minskad arbetstid och därmed får en sammantaget negativ inverkan på arbetsutbudet.

Vidare vill vi påpeka att i den statliga sektorn finns fortfarande liknande slag av tjänstepensionsvillkor för inkomster ”över taket” som i den privata sektorns ITP-plan. Detta gör det mycket dyrt att anställa den som är äldre, samtidigt som tidig pensionsavgång i vissa situationer kan stimuleras.

Vi ser allvarligt på att statens egen arbetsgivarmyndighet verkat i rakt motsatt riktning mot vad riksdagen har angivit med pensionsreformen, inklusive beslutet om avskaffande av den starkt subventionerade delpensionen. Dessutom har Arbetsgivarverket slutit avtal som enligt vår mening ökar och inte minskar hindren för äldre arbetskraft.

Vi anser att staten som arbetsgivare i fortsättningen måste uppträda i linje med den övergripande ekonomiska politiken och riksdagens beslut om arbetsmarknad och välfärdssystem. Att myndigheter sluter avtal som går emot detta kan inte accepteras. De avtal som inte fyller ovannämnda krav måste därför omförhandlas.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi här framfört om omförhandling av det nya tjänstepensionsavtalet inom statlig sektor. Detta innebär att riksdagen bifaller motion Fi270 yrkande 5.

7. **Kostnaden för mäns våld mot kvinnor, punkt 17 (v, mp)**

av Yvonne Ruwaida (mp) och Siv Holma (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om beräkning av de samhällsekonomiska kostnaderna för mäns våld mot kvinnor. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2004/05:Fi260 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1 och 2004/05:So616 av Gudrun Schyman m.fl. (v) yrkande 1.

Ställningstagande

Både officiell statistik och den omfångsundersökning som gjordes 2001 (Slagen Dam 2001) visar att mäns våld mot kvinnor är utbrett och omfattande. Dessutom är mörkertalet stort. Polisen, kvinnojourerna och Brottsförebyggande rådet beräknar att endast vart fjärde misshandelsbrott polisanmäls.

Vid sidan av de sociala konsekvenserna för enskilda individer orsakar våldet stora samhällsekonomiska kostnader i form av t.ex. kostnader för vård för utsatta kvinnor och barn, kostnader för sjukskrivningar, uteblivna arbetsinkomster, kostnader för rättsväsende och kriminalvård samt kostnader för jour och skyddsverksamhet, pengar som i stället skulle kunna användas för att t.ex. höja kvinnornas löner, förbättra sjuk- och hälsovården och arbetsmiljön.

I flera länder har beräkningar gjorts över samhällets direkta kostnader för kvinnovåldet, men för Sveriges del finns inga liknande undersökningar gjorda. Vi anser därför att det är hög tid att Sverige börjar agera även på detta område för att bibehålla sin position som ett av världens mest jämställda länder. För att vi ska få en heltäckande bild av svenska mäns våld mot kvinnor bör samhällets kostnader för våldet kartläggas och beräknas.

Vi anser därför att en utredning bör tillsättas med uppgift att utveckla vetenskapliga metoder för beräkningar av de samhällsekonomiska effekterna samt genomföra en nationell kostnadsberäkning av mäns våld mot kvinnor.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi anfört om beräkning av de samhällsekonomiska kostnaderna för mäns våld mot kvinnor. Riksdagen bifaller därmed delvis motionerna Fi260 (v) yrkande 1 och So616 (v) yrkande 1.

Särskilda yttranden

1. Anslaget för 2005 inom utgiftsområde 2, punkt 1 (m)

Gunnar Axén (m), Tomas Högström (m) och Cecilia Widegren (m) anför:

Riksdagen har den 24 november 2004 i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom regeringens, Vänsterpartiets och Miljöpartiet de grönas budgetförslag för 2005. Det innebär att riksdagen för detta år nu har låst såväl utgiftstak som ramar för de 27 utgiftsområdena samt fattat beslut om de skatte- och avgiftsförändringar som ska träda i kraft nästa år.

För budgetåret 2005 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 2 inte får överstiga 11 432 miljoner kronor under riksdagens fortsatta behandling. Moderata samlingspartiets förslag på utgiftsområdet understiger denna nivå och kan således formellt tas upp till behandling.

Eftersom riksdagsmajoriteten i första steget av budgetprocessen givit budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskat, avstår vi från att redovisa något formellt motförslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 2. Vårt budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat.

Vi vidhåller vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 2 borde ha begränsats med 1 766 miljoner kronor på det sätt som framgår av Moderata samlingspartiets motion Fi253. Där föreslår vi att Statistiska centralbyråns uppgifter bör begränsas och att myndigheten bör eftersträva en ökad grad av avgiftsfinansiering, vilket innebär att anslaget kan minskas. Vi anser att Nämnden för offentlig upphandling bör sammanföras med Konkurrensverket, vilket möjliggör besparingar genom samordningsfördelar. Statens kvalitets- och kompetensråd bör avvecklas, varför vi inledningsvis halverar anslaget. Eftersom vi motsatt oss införandet av en trängselskatt anslår vi i enlighet med detta inga medel för detta ändamål.

I sammandrag föreslår vi följande ändringar av anslagen på utgiftsområdet.

Anslag Tusental kronor	Regeringens	
	förslag	m
1:5 Statistiska centralbyrån (ram)	437 433	-65 000
1:7 Nämnden för offentlig upphandling (ram)	8 375	-4 500
1:8 Statens kvalitets- och kompetensråd (ram)	12 661	-6 500
90:2 Försök med trängselskatt i Stockholm (ram)	1 690 000	-1 690 000
Summa	2 148 469	-1 766 000

2. Anslagen för 2005 inom utgiftsområde 2, punkt 1 (fp)

Christer Nylander (fp) och Gunnar Nordmark (fp) anför:

Riksdagen har den 24 november 2004 i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom regeringens, Vänsterpartiets och Miljöpartiet de grönas budgetförslag för 2005. Det innebär att riksdagen för detta år nu har låst såväl utgiftstak som ramar för de 27 utgiftsområdena samt fattat beslut om de skatte- och avgiftsförändringar som ska träda i kraft nästa år.

För budgetåret 2005 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 2 inte får överstiga 11 432 miljoner kronor under riksdagens fortsatta behandling. Folkpartiet liberalernas förslag på utgiftsområdet understiger denna nivå och kan således formellt tas upp till behandling.

Eftersom riksdagsmajoriteten i första steget av budgetprocessen givit budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskat, avstår vi från att redovisa något formellt motförslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 2. Vårt budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat.

Vi vidhåller vår uppfattning att det finns utrymme att göra besparingar inom myndigheternas administration och anser att anslagen inom utgiftsområde 2 borde ha begränsats med 1 696 miljoner kronor på det sätt som framgår av Folkpartiet liberalernas motion Fi270. Vårt budgetalternativ innebär på detta område att Statens kvalitets- och kompetensråd ska avvecklas. Avvecklingen bör inledas under 2005 varför vi halverar anslaget. Folkpartiet har genomgående och konsekvent sagt nej till regeringens förslag avseende statliga trängselskatter och anslår i enlighet med detta inga medel för detta ändamål.

I sammandrag föreslår vi följande ändringar av anslagen på utgiftsområdet.

Anslag Tusental kronor	Regeringens	
	förslag	fp
1:8 Statens kvalitets- och kompetensråd (ram)	12 661	-6 000
90:2 Försök med trängselskatt i Stockholm (ram)	1 690 000	-1 690 000
Summa	1 702 661	-1 696 000

3. Anslagen för 2005 inom utgiftsområde 2, punkt 1 (kd)

Stefan Attefall (kd) anför:

Riksdagen har den 24 november 2004 i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom regeringens, Vänsterpartiets och Miljöpartiet de grönas budgetförslag för 2005. Det innebär att riksdagen för detta år nu har låst såväl utgiftstak som ramar för de 27 utgiftsområdena samt fattat beslut om de skatte- och avgiftsförändringar som ska träda i kraft nästa år.

För budgetåret 2005 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 2 inte får överstiga 11 432 miljoner kronor under riksdagens fortsatta behandling. Kristdemokraternas förslag på utgiftsområdet understiger denna nivå och kan således formellt tas upp till behandling.

Eftersom riksdagsmajoriteten i första steget av budgetprocessen gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskat, avstår vi från att redovisa något formellt motförslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 2. Vårt budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat.

Vi vidhåller vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 2 borde ha begränsats med 1 766 miljoner kronor på det sätt som framgår av Kristdemokraternas motion Fi266 yrkande 5.

I motionen föreslås att såväl Ekonomiska rådet som Statens kvalitets- och kompetensråd avvecklas, då deras uppgifter kan ombesörjas på annat sätt.

Kristdemokraterna vill se en koncentration och effektivisering av statsförvaltningen genom att många av Statskontorets uppgifter överförs på andra myndigheter, vilket ger utrymme för en besparing på 18 miljoner kronor. Ett mindre och vassare statskontor borde också kunna samordnas med Kammarkollegiet. Effektiviseringsvinster från detta, liksom ökad avgiftsfinansiering, gör att även Kammarkollegiets anslag kan minskas med 8 miljoner kronor.

Kristdemokraterna anser att det finns betydande rollkonflikter för Statistiska centralbyrån och föreslår därför att en omorganisering av myndigheten utreds. Anslaget sänks med 40 miljoner kronor. Kristdemokraterna anser vidare att Nämnden för offentlig upphandling (NOU) bör tillföras 3 miljoner kronor på helår och övergå till att vara en självständig del av Konkurrensverket. Resurstillskottet ges i vårt budgetalternativ till Konkurrensverkets anslag på utgiftsområde 24. NOU:s anslag på utgiftsområde 2 minskas med 4 miljoner kronor vilket täcker halva årets verksamhet.

Riksgäldskontoret har ett högt anslagssparande. Kristdemokraterna bedömer att det i verksamheten också finns en effektiviseringspotential och minskar därför anslaget med 13 miljoner kronor.

De resurser som Riksrevisionen disponerar är något större än de båda föregångarnas (Riksrevisionsverket och Riksdagens revisorer) sammanlagda resurser. Riksrevisionen bör därmed klara ett effektiviseringskrav på ca 3,6 %, eller 10 miljoner kronor.

Vidare anser vi att regeringen bör återkomma med förslag om en mer ändamålsenlig finansiering för Finansinspektionen genom att utvidga myndighetens rätt att själv disponera sina avgiftsintäkter utan att gå omvägen via statsbudgeten.

Kristdemokraterna har tidigare redogjort för sitt principiella ställningstagande i frågan om trängselskatter. Kristdemokraterna har inte ändrat uppfattning sedan dess utan anser alltså att trängselskatter, på försök eller permanent, inte ska införas i Stockholm. I enlighet med detta anslås inga medel för detta ändamål i motionen.

I sammandrag föreslår vi följande ändringar av anslagen på utgiftsområdet.

Anslag Tusental kronor	Regeringens	
	förslag	kd
1:3 Statskontoret (ram)	89 652	-18 000
1:5 Statistiska centralbyrån (ram)	437 433	-40 000
1:6 Kammarkollegiet (ram)	29 667	-8 000
1:7 Nämnden för offentlig upphandling (ram)	8 375	-4 000
1:8 Statens kvalitets- och kompetensråd (ram)	12 661	-12 853
1:9 Ekonomiska rådet (ram)	2 098	-2 415
2:3 Riksgäldskontoret: förvaltningskostnader (ram)	265 576	-13 000
90:1 Riksrevisionen (ram)	278 149	-10 000
90:2 Försök med trängselskatt i Stockholm (ram)	1 690 000	-1 690 000
Summa	2 813 611	-1 798 268

4. Anslagen för 2005 inom utgiftsområde 2, punkt 1 (c)

Roger Tiefensee (c) anför:

Riksdagen har den 24 november 2004 i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom regeringens, Vänsterpartiets och Miljöpartiet de grönas budgetförslag för 2005. Det innebär att riksdagen för detta år nu har låst såväl utgiftstak som ramar för de 27 utgiftsområdena samt fattat beslut om de skatte- och avgiftsförändringar som ska träda i kraft nästa år.

För 2005 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 2 inte får överstiga 11 432 miljoner kronor under riksdagens fortsatta behandling. Centerpartiets förslag på utgiftsområdet understiger denna nivå och kan således formellt tas upp till behandling.

Eftersom riksdagsmajoriteten i första steget av budgetprocessen gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskat, avstår vi från att redovisa något formellt motförslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 2. Vårt budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat.

Vi vidhåller vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 2 borde ha begränsats med 1 918 miljoner kronor på det sätt som framgår av Centerpartiets motion Fi257. Centerpartiet anser att försöket med trängselskatt i Stockholm är en kommunal angelägenhet och tar i motionen bort anslaget 90:2 i sin helhet.

I sammandrag föreslår vi följande ändringar av anslagen på utgiftsområdet.

Anslag	Regeringens	
Tusental kronor	förslag	c
1:1 Konjunkturinstitutet (ram)	47 325	-5 000
1:2 Ekonomistyrningsverket (ram)	95 849	-10 000
1:3 Statskontoret (ram)	89 652	-25 000
1:5 Statistiska centralbyrån (ram)	437 433	-65 000
1:6 Kammarkollegiet (ram)	29 667	-5 000
1:7 Nämnden för offentlig upphandling (ram)	8 375	-8 000
1:8 Statens kvalitets- och kompetensråd (ram)	12 661	-13 000
1:9 Ekonomiska rådet (ram)	2 098	-2 000
2:1 Finansinspektionen (ram)	178 401	-20 000
2:3 Riksgäldskontoret: förvaltningskostnader (ram)	265 576	-75 000
90:2 Försök med trängselskatt i Stockholm (ram)	1 690 000	-1 690 000
Summa	2 857 037	-1 918 000

5. Försök med trängselskatt i Stockholm, punkt 9 (m, fp, kd, c)

Gunnar Axén (m), Christer Nylander (fp), Roger Tiefensee (c), Tomas Högström (m), Cecilia Widegren (m), Gunnar Nordmark (fp) och Stefan Attefall (kd) anför:

Vi i Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet motsatte oss redan i våras införandet av en trängselskatt. Vi har alltså samma uppfattning och anser att regeringens bemyndigande om att ingå avtal om ersättning för Stockholms kommuns och Stockholms läns landstings eller AB Storstockholms lokaltrafiks kostnader för försöket inte behöver förlängas fram t.o.m. utgången av mars 2007.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2004/05:1 Budgetpropositionen för 2005 Utgiftsområde 2:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (avsnitt 2.1 och 16.5.2).
2. Riksdagen godkänner att regeringen får besluta om Statens personadressregisternämnds organisatoriska anknytning till annan statlig myndighet (avsnitt 11.3).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att 2005 besluta att Statens fastighetsverk får ta upp lån inom en ram av högst 10 000 000 000 kronor i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 11.12).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att 2005 besluta att Fortifikationsverket får ta upp lån inom en ram av högst 6 525 000 000 kronor i Riksgäldskontoret för investeringar i mark, anläggningar och lokaler i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 11.13).
5. Riksdagen godkänner investeringsplan för Statens fastighetsverk i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 11.12).
6. Riksdagen godkänner investeringsplan för Fortifikationsverket i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 11.13).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2005 besluta om en rörlig kredit i Riksgäldskontoret om högst 200 000 000 kronor för att tillgodose Premiépensionsmyndighetens behov av likviditet i handeln med fondandelar (avsnitt 19.8).
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att ingå avtal om ersättning för försöket med trängselskatt m.m. i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 21.3).
9. Riksdagen anvisar för budgetåret 2005 anslagen under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, såvitt avser anslag som står till regeringens disposition, enligt följande uppställning:
10. Riksdagen bemyndigar Riksrevisionen att för 2005 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten inom en ram av högst 50 000 000 kronor (avsnitt 20.1).
11. Riksdagen beslutar att för anslaget 90:1 Riksrevisionen skall 2005 finnas en anslagskredit på högst tre procent av anvisat anslag (avsnitt 20.1).

12. Riksdagen beslutar att Riksrevisionen för 2005 får ha en kredit på sitt räntekonto i Riksgäldskontoret som uppgår till högst 32 000 000 kronor (avsnitt 20.1).
13. Riksdagen anvisar för budgetåret 2005 anlagen under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, såvitt avser anslag som är avsett för Riksrevisionen, enligt följande uppställning:

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	Regeringens förslag
1:1 Konjunkturinstitutet	ramanslag	47 325
1:2 Ekonomistyrningsverket	ramanslag	95 849
1:3 Statskontoret	ramanslag	89 652
1:4 Täckning av merkostnader för lokaler	ramanslag	425
1:5 Statistiska centralbyrån	ramanslag	437 433
1:6 Kammarkollegiet	ramanslag	29 667
1:7 Nämnden för offentlig upphandling	ramanslag	8 375
1:8 Statens kvalitets- och kompetensråd	ramanslag	12 661
1:9 Ekonomiska rådet	ramanslag	2 098
1:10 Arbetsgivarpolitiska frågor	ramanslag	2 458
1:11 Statliga tjänstepensioner m.m.	ramanslag	8 220 000
2:1 Finansinspektionen	ramanslag	178 401
2:2 Insättningsgarantinämnden	ramanslag	7 518
2:3 Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader	ramanslag	265 576
2:4 Bokföringsnämnden	ramanslag	8 153
2:5 Insatser i internationella finansiella institutioner	ramanslag	56 000
2:6 Avsättning för garantiverksamhet	ramanslag	1 400
2:7 Finansmarknadsrådet	ramanslag	1 000
90:1 Riksrevisionen	ramanslag	278 149
90:2 Försök med trängselskatt i Stockholm	ramanslag	1 690 000
Summa		11 432 140

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004

2004/05:Fi205 av Carina Hägg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om gendebudgetering inom EU.

2004/05:Fi221 av Mikael Odenberg m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att Statistiska centralbyrån ges i uppdrag att i enlighet med vad som Riksrevisionen anfört åstadkomma en klar uppdelning mellan anslags- och intäktsfinansierad verksamhet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att Statistiska centralbyrån skall ha en ökad grad av avgiftsfinansiering.

2004/05:Fi238 av Tobias Krantz (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om obligatoriska analyser från ett generationsperspektiv av större ekonomisk-politiska beslut och förändringar som rör människors sociala trygghet.

2004/05:Fi243 av Lars Lilja och Karl Gustav Abramsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om vikten av en översyn av den regionala organisationen av Riksrevisionsverket.

2004/05:Fi250 av Inger Nordlander m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om könsuppdelad statistik av ungdomar.

2004/05:Fi253 av Mikael Odenberg m.fl. (m):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 2 enligt uppställning:

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Anslags- förändring
1:5 Statistiska centralbyrån	437 433	-65 000
1:7 Nämnden för offentlig upphandling	8 375	-4 500
1:8 Statens kvalitets- och kompetensråd	12 661	-6 500
90:2 Trängselskatt	1 690 000	-1 690 000
Summa		-1 766 000

2004/05:Fi257 av Roger Tiefensee m.fl. (c):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning enligt följande uppställning:

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Anslags- förändring
1:1 Konjunkturinstitutet	47 000	-5 000
1:2 Ekonomistyrningsverket	95 000	-10 000
1:3 Statskontoret	90 000	-25 000
1:5 Statistiska centralbyrån	437 000	-65 000
1:6 Kammarkollegiet	30 000	-5 000
1:7 Nämnden för offentlig upphandling	8 000	-8 000
1:9 Statens kvalitets- och kompetensråd	13 000	-13 000
1:10 Ekonomiska rådet	2 000	-2 000
2:1 Finansinspektionen	178 000	-20 000
2:3 Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader	266 000	-75 000
90:2 Försök med trängselskatt i Stockholm	1 690 000	-1 690 000
Summa för utgiftsområdet	11 430 000	-1 918 000

2004/05:Fi260 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning för att utveckla och genomföra en nationell kostnadsberäkning på mäns våld mot kvinnor.

2004/05:Fi264 av Mikael Odenberg m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen privatiserar Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag (SBAB).
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen privatiserar Vasakronan.

2004/05:Fi266 av Lars Lindén m.fl. (kd):

1. Riksdagen beslutar om mål för politikområdet Finansiella system och tillsyn i enlighet med vad som anförs i motionen (avsnitt 5.4).
2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av Finansinspektionens möjligheter till en effektivare finansiering av sin verksamhet i enlighet med vad som anförs i motionen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för bättre ordning och reda på finansmarknaden.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Nämnden för offentlig upphandling skall samordnas med Konkurrensverket fr.o.m. andra halvåret 2005.

5. Riksdagen beslutar att med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag för budgetåret 2005 anvisa anslagen under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning enligt uppställning:

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Anslags- förändring
1:3 Statskontoret	89 652	-18 000
1:5 Statistiska centralbyrån	437 433	-40 000
1:6 Kammarkollegiet	29 667	-8 000
1:7 Nämnden för offentlig upphandling ¹	8 375	-4 000
1:8 Statens kvalitets- och kompetensråd	12 661	-12 853
1:9 Ekonomiska rådet	2 485	-2 415
2:3 Riksgäldskontorets förvaltningskostnader	265 576	-13 000
90:1 Riksrevisionen	278 149	-10 000
90:2 Försök med trängselskatt i Stockholm	1 690 000	-1 690 000
Summa för utgiftsområdet	11 432 140	-1 798 268

¹NOU:s verksamhet föreslås få en resursförstärkning på ca 3 miljoner kronor och samordnas med Konkursverket fr.o.m. andra halvåret 2005. Tillskottet redovisas under utgiftsområde 24.

2004/05:Fi267 av Gunnar Andrén och Eva Flyborg (båda fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motioken anføres om Statistiska centralbyråns allmänna inriktning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motioken anføres om kostnads- och intäktsfördelningen inom Statistiska centralbyrån.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motioken anføres om underlåtenhet att för riksdagen klargöra vilka åtgärder den avser att vidta med anledning av Riksrevisionens rekommendationer i rapporten RiR 2004:8.

2004/05:Fi270 av Karin Pilsäter m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motioken anføres om översyn och samordning av utskottsområdets myndigheters uppdrag.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motioken anføres om sammanslagning av NOU och Konkursverket.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motioken anføres om försäljning av SBAB och Vasakronan.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motioken anføres om omförhandling av det statliga avtalet om delpension.

8. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning enligt uppställning:

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Anslags- förändring
90:2 Försök med trängselskatt i Stockholm	1 690 000	-1 690 000
1:8 Statens kvalitets- och kompetensråd	12 700	-6 000
Summa för utgiftsområdet	11 432 100	-1 696 000

2004/05:So616 av Gudrun Schyman m.fl. (v):

1. Riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning för att utveckla och genomföra en nationell kostnadsberäkning på mäns våld mot kvinnor.

2004/05:Kr288 av Gunnar Axén och Tomas Högström (båda m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motioken anförts om att det inte skall förekomma monopol på den svenska spelmarknaden samt att staten inte skall äga företag som bedriver spelverksamhet och därmed sälja Svenska Spel.

BILAGA 2

Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Tusental kronor

Anslag	Utskottets förslag
1:1 Konjunkturinstitutet (ram)	47 325
1:2 Ekonomistyrningsverket (ram)	95 849
1:3 Statskontoret (ram)	89 652
1:4 Täckning av merkostnader för lokaler (ram)	425
1:5 Statistiska centralbyrån (ram)	437 433
1:6 Kammarkollegiet (ram)	29 667
1:7 Nämnden för offentlig upphandling (ram)	8 375
1:8 Statens kvalitets- och kompetensråd (ram)	12 661
1:9 Ekonomiska rådet (ram)	2 098
1:10 Arbetsgivarpolitiska frågor (ram)	2 458
1:11 Statliga tjänstepensioner m.m. (ram)	8 220 000
2:1 Finansinspektionen (ram)	178 401
2:2 Insättningsgarantinämnden (ram)	7 518
2:3 Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader (ram)	265 576
2:4 Bokföringsnämnden (ram)	8 153
2:5 Insatser för internationella finansiella institutioner (ram)	56 000
2:6 Avsättning för garantiverket (ram)	1 400
2:7 Finansmarknadsrådet (ram)	1 000
90:1 Riksrevisionen (ram)	278 149
90:2 Försök med trängselskatt i Stockholm (ram)	1 690 000
Summa	11 432 140

BILAGA 3

Regeringens lagförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

Härigenom föreskrivs att 25 § lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

25 §¹

Bestämmelserna i 10 kap. 1–6, 11 och 12 §§ samt 12 kap. 4–8 §§ lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension skall inte tillämpas före år 2005 i fråga om premiepension till efterlevande enligt 10 kap. 1 § samma lag.

Föreskrifterna i 10 kap. 1 § andra stycket samma lag skall inte tillämpas i fråga om ansökningar som kommer in till myndigheten före den 1 maj 2005.

Bestämmelserna i 10 kap. 1–6, 11 och 12 §§ samt 12 kap. 4–8 §§ lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension skall inte tillämpas före år 2007 i fråga om premiepension till efterlevande enligt 10 kap. 1 § samma lag.

Föreskrifterna i 10 kap. 1 § andra stycket samma lag skall inte tillämpas i fråga om ansökningar som kommer in till myndigheten före den 1 maj 2007.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

¹ Senaste lydelse 2002:1067.

BILAGA 4

Finansutskottets offentliga utfrågning

Tid: Torsdagen den 27 april kl. 10.00–11.40

Lokal: Skandiasalen, Neptunus, Mynttorget 1A

Inbjudna

Lennart Grufberg, riksrevisor

Kjell Larsson, riksrevisor

Eva Lindström, riksrevisor

Deltagare

Sven-Erik Östberg (s) ordförande

Carin Lundberg (s)

Sonia Karlsson (s)

Lars Bäckström (v)

Bo Bernhardsson (s)

Christer Nylander (fp)

Tomas Högström (m)

Yvonne Ruwaida (mp)

Gunnar Nordmark (fp)

Olle Sandahl (kd)

Jörgen Johansson (c)

Finansutskottets offentliga utfrågning med riksrevisorerna

Ordföranden: Jag ber att få hälsa samtliga hjärtligt välkomna hit till finansutskottets utfrågning av riksrevisorerna. Jag hälsar speciellt riksrevisorerna Lennart Grufberg, Eva Lindström och Kjell Larsson hjärtligt välkomna hit. Jag hälsar naturligtvis också utskottets ledamöter och samtliga åhörare som följer oss här i denna lokal eller på annat sätt.

Jag ska inledningsvis säga att anledningen till att finansutskottet har kallat till denna utfrågning är en del uppgifter som har förekommit i medierna om Riksrevisionen. Finansutskottet, som är den del i riksdagen som har att ta ställning till Riksrevisionens verksamhet och även att så småningom ta ställning till ansvarsfrihet och så vidare, tyckte att det fanns anledning för utskottet att informera sig om den uppkomna situationen. Dels bereds riksrevisorerna en möjlighet att ge sin syn på det som har inträffat och omständigheterna kring detta, dels får utskottets ledamöter möjligheter att ställa frågor för att kunna ge en bredare belysning av den uppkomna situationen.

Finansutskottet kommer inte att ta ställning efter denna utfrågning, utan vi kommer så småningom på sedvanligt sätt att genom vår revision se på verksamheten senare under året. Det här är ett sätt att informera oss om den situation som är just nu.

Jag ska inte säga mer inledningsvis än att jag har tänkt mig följande uppläggning. Riksrevisorerna får inleda med cirka 20 minuters genomgång. Därefter öppnar jag för frågor från utskottets ledamöter. Vi gör som vi vanligtvis gör när vi har Riksbanken här och ställer frågorna partivis. Jag förutsätter att vi kan hinna med ungefär två frågerundor om vi håller både frågorna och svaren koncentrerade, så att det blir så informativt som det någonsin kan bli.

Därmed lämnar jag över ordet till riksrevisorerna. Ni får själva avgöra hur ni vill disponera tiden och lägga upp det här.

Lennart Grufberg: Herr ordförande, ledamöter i finansutskottet! Vi kommer att dela upp presentationen oss emellan, så att jag inleder och sedan överlämnar jag ordet till Kjell Larsson och Eva Lindström.

Vi på Riksrevisionen har, som ni vet, blivit anklagade i medierna för brister i vår interna kontroll och brister i vår ekonomiadministration. Efter de första inslagen i SVT Aktuellt och Aftonbladet under påskveckan gjorde vi själva en första genomgång av bland annat vår representation. Vi skrev också ett brev och en promemoria till er i finansutskottet. Därefter har vi gjort en djupgående analys av vår bokföring och våra rutiner, och vi kommer att redovisa resultatet av det arbetet för er här i dag.

De anklagelser som har förts fram mot oss har formulerats som att vi har ägnat oss åt grava oegentligheter, fusk, överdådig representation, överutnyttjande av konsulter och att vi har kaos i vår redovisning.

Vi har naturligtvis full förståelse för att människor blir upprörda över den bild som har presenterats, för vad kan vara mer fel än att den som är satt att granska andra inte lever som han lär? Hade vi själva stått utanför det här och sett nyhetsprogrammen i TV hade vi frågat oss: Kan det verkligen vara sant allt det som sägs?

Nej, allt är inte sant. Det handlar varken om fusk eller om kaos i redovisningen. Det handlar inte heller om överdriven och lyxig representation. Inte heller handlar det om överutnyttjande av konsulter. Men, ja, vi har haft brister i våra rutiner, och det finns fel begångna som vi har upptäckt när vi nu har gjort en grundlig genomlysning.

Det som är mest allvarligt är självfallet att vi inte själva har upptäckt vissa brister. Jag vill betona att vi tre riksrevisorer naturligtvis har ett ansvar för att vi inte lyckats få de interna kontrollrutinerna fullständigt på plats under de tio månader som vi har varit verksamma som ny myndighet.

Det är särskilt anklagelserna för fusk och oegentligheter som känns svåra. Det ligger en ganska stark anklagelse i det som innebär att vi eller våra medarbetare skulle ha gjort saker med berått mod eller av illvilja. Det är inte sant. Och det är skönt för oss att kunna tillbakavisa de anklagelserna.

De senaste veckorna har vi varit många inom Riksrevisionen som har arbetat intensivt för att kunna göra en så fullständig redovisning som möjligt för er här i dag. Vi har, som jag sade tidigare, gjort en grundlig analys av vår ekonomiadministration, vår bokföring och våra kontrollrutiner. Resultatet framgår av den promemoria som vi överlämnar till er i finansutskottet i dag och som ni har framför er på ert bord.

Jag lämnar nu över till Kjell Larsson, som kommer att beskriva arbetet med genomgången och också vad vi har funnit.

Kjell Larsson: Jag vill först understryka att vi, som också framgår av vår verksamhetsplan, i början av året startade ett antal aktiviteter för att utveckla kvaliteten, processerna och kontrollerna i alla delar av vår verksamhet. Det pågår också sedan tidigare ett arbete med att komplettera den policy och riktlinjer som finns för olika delar av verksamheten. Dessa insatser fortsätter enligt planen.

En viktig del i redan pågående åtgärder är vår internrevision. Den tjänsten har vi upphandlat från en extern revisionsbyrå och senare också förstärkt och utvidgat med anledning av att den externa revisionen inte varit på plats från det att vi bildades.

När kritiken kom fattade, som Lennart Grufberg nämnde, vi tre riksrevisorer genast beslut om ett antal ytterligare omedelbara åtgärder för att klarlägga vilka eventuella problem som fanns och också för att rätta till problemen. Vi vill givetvis förebygga framtida missar i vår redovisning och kontroll genom detta. Väsentliga delar av detta arbete är genomfört.

Något senare inledde vi också en djupgående genomgång av vår interna kontroll inklusive vår ekonomiadministrativa policy och rutiner samt rapporteringens tillförlitlighet. Vår ambition har varit att vända på alla stenar och

presentera resultatet för er vid denna offentliga utfrågning. När vi träffat på brister har vi givetvis vidtagit åtgärder för att rätta till dessa så fort som möjligt och på ett korrekt sätt. Många av våra egna medarbetare med vana att granska statliga myndigheter och bolag – kvalificerade auktoriserade revisorer, andra revisorer och personal – har svarat för detta arbete.

Genomgången har innehållit en omfattande – men självfallet inte total – kontroll och analys av enskilda verifikat och annat underlag. Genomgången är på så sätt både bredare och djupare än vad som görs av en extern eller intern revisor i normala fall.

Granskade områden

Representation	Personalbeslut	Ekonomiadm
Förmåner	Upphandling	Projektred INT
Resor	Lokaler	Årsredovisning
Tidsredovisning	Handlingar	

Vår genomgång har riktats mot elva områden, som ni ser på bilden, nämligen representation, förmåner, resor, tidsredovisning, personalbeslut, upphandling, lokaler, hantering av allmänna handlingar, ekonomiadministration, projektredovisning av internationella projekt samt vår årsredovisning för 2003.

I den promemoria som ni har fått har vi summerat hur vi har arbetat samt vilka iakttagelser vi har gjort. Resultatet av vår genomgång och redovisning vill jag sammanfatta på följande sätt. För det första: Inget fusk har framkommit. För det andra: Det är inte fråga om kaos i redovisningen.

Men den slutsats som vi redan gett er i vårt brev gäller, det vill säga att det har funnits brister i den interna kontrollen och i viss mån i våra ekonomiadministrativa rutiner. Även den typen av brister är givetvis inte acceptabla inom Riksrevisionen, och de har i flera avseenden redan rättats till. Det arbetet fortsätter vi med kraft och med ambitionen att vi ska ses som ett föredöme för all svensk statlig verksamhet.

Vi vill kommentera resultatet av vår genomgång när det gäller fyra av områdena. Vi har valt ut dessa för att det har ställts frågor om dem i medierna.

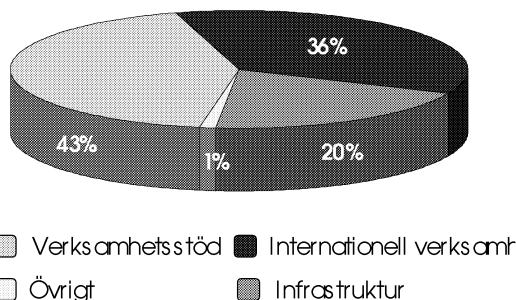
Granskade områden

Representation	Personalbeslut	Ekonomiadm
Förmåner	Upphandling	Projektred INT
Resor	Lokaler	Årsredovisning
Tidsredovisning	Handlingar	

Det första området som jag vill kommentera är Upphandling och konsultanvändning. Här har vi gjort en genomgång av samtliga större upphandlingar samt ett urval av mindre upphandlingar under gränsen för direktupphandling. En fördjupad genomgång har vidare gjorts av de få fall där direktupphandlingen blivit dyrare än beräknat. Inga fel har framkommit vid vår granskning, men vår rutin för uppföljning av upphandling kommer att byggas ut.

Det har frågats om Riksrevisionen ersatt uppsagd personal med konsulter. Så är inte fallet. Totalt har vi använt cirka 22 miljoner kronor för konsulter från vår start till den 15 april 2004. Den bild som ni nu ser visar till vad och i vilken omfattning vi använt dessa medel.

Fördelning, kostnader konsulter

Den största posten, 43 %, har använts för att komplettera oss själva genom att anlita vad vi kallar spetskompetens inom vissa sakområden samt för utbildning av revisorer och utveckling av revisionsverktyg.

En andra del, cirka 36 %, handlar om personer som arbetar med de svenska insatserna, som vi ansvarar för, för att hjälpa till att bygga upp revision i andra länder.

En tredje post, drygt 20 %, handlar om att vi använt konsulter för att bygga upp och underhålla vår infrastruktur, inklusive IT och lokaler. Återstående, som är ungefär 1 %, fördelar sig på flera mindre områden.

Jag går nu vidare till ett andra område, nämligen Personalbeslut.

Granskade områden

Representation	Personalbeslut	Ekonomiadm
Förmåner	Upphandling	Projektred INT
Resor	Lokaler	Årsredovisning
Tidsredovisning	Handlingar	

Det har frågats om det var rätt att bidra till språkutbildningen för en person under omställningsåtgärder samt om det var rätt att denna utbildning betalades av Sida. Vi har bedömt utbildningen som en väsentlig åtgärd för att möjliggöra alternativ sysselsättning för personen i fråga. Riksrevisionen ska givetvis därför stå för kostnaden, och så har nu skett.

Det tredje området som jag vill kommentera är Årsredovisningen för 2003.

Vi har i brevet till er pekat på två fel, dels vad gäller riktigheten i en not om lokalkostnader, dels att en tabell rörande styrelsens ersättningar har förskjutits. Vår genomgång har visat på några ytterligare fel. Ett av dessa fel är av den karaktären att det av oss bedöms finnas skäl för en rättelse. Det aktuella felet har uppkommit i sammanställningen av uppgifterna i finansieringsanalysen och har medfört följdfel i finansieringsanalysen.

Vi kommer mot denna bakgrund att förstärka kvalitetssäkringen vid framtagningen av årsredovisningen. Vi kommer också att ta upp frågan om eventuell rättelse med vår styrelse vid nästa sammanträde.

En stor del av kritiken som riktats mot oss har handlat om vår interna och externa representation. Jag lämnar över till Eva Lindström att kommentera den kritiken. Hon kommer också att kort redovisa de åtgärder som vi har vidtagit och vidtar för att förstärka den interna kontrollen.

Eva Lindström: Eftersom det här med intern och extern representation har varit i fokus i medierna, skulle jag vilja berätta lite grann om detta. Allra först skulle jag vilja starta med en väldigt kort bakgrundsinformation.

Som ni vet bildades den här myndigheten den 1 juli 2003. Den nya organisationen innebar att alla fick nya arbetsuppgifter, nya chefer och nya arbetskamrater. Många av medarbetarna har också fått nya granskningsuppdrag och arbetar i helt nya revisionsteam. Av våra 22 rekryterade chefer var 9 nya. De två nedlagda organisationerna hade skilda bakgrunder, olika uppbyggnad, olika kulturer och medarbetarna hade delvis olika arbetssätt. Till detta kommer att vi bedriver verksamhet på fyra orter i Sverige.

Mot den bakgrunden var det nödvändigt att genomföra olika gemensamma aktiviteter för att skapa en gemensam inriktning och identitet och få en samsyn. Det var därför viktigt att samla personalen för olika träffar, både på avdelningsnivå och för hela myndigheten. Bedömningen att dessa möten var

nödvändiga för att kunna bygga upp verksamheten kvarstår, och helt enligt reglerna bokförs detta som intern representation.

Jag tycker att det är viktigt att se de här kostnaderna i sitt sammanhang. Att i TV enbart förmedla att Riksrevisionen har ägnat sig åt överdrivet festande, som dessutom illustreras av vinflaskor, champagnekylare och människor som tar gravlax och kallskuret från bufféer, är åtminstone i mina ögon väldigt hårt vinklat, även om jag kan förstå att nyheten blir hetare av detta.

Låt mig bara säga några ord om vad intern representation är.

Intern representation

- ✓ Kick-off
- ✓ Chefsinternat
- ✓ Planeringskonferens er
- ✓ Övriga konferens er
- ✓ Kurser
- ✓ Frukt och kaffe
- ✓ Arbetsluncher
- ✓ Trivsel
- ✓ Övrigt

De poster som ni ser på bilden är det som vi bokför på intern representation.

Intern representation - kostnader

✓ Kick-off	308.000
✓ Chefsinternat	113.000
✓ Planeringskonferens er	0
✓ Övriga konferens er	431.000
✓ Kurser	72.000
✓ Frukt och kaffe	174.000
✓ Arbetsluncher	91.000
✓ Trivsel	16.000
✓ Övrigt	143.000
	44.000

1.392.000

Den andra bilden visar vad de olika posterna har kostat från starten den 1 juli 2003 till den 15 april i år.

I oktober samlade vi för första gången all personal till vad man brukar kalla en kick-off för att presentera den grundläggande inriktningen av verksamheten och våra prioriteringar, men vi hade också grupparbeten och diskussioner. För att vi skulle få skratta åt den möda och de besvärligheter som det innebär att starta en ny myndighet hade vi också ett pass där två skåde-

spelare dels lyfte upp de problem som vi hade i starten i form av en video som de hade spelat in i förväg, dels spelade upp en föreställning om kommunikation. De två programpunkterna kostade 90 000 kronor tillsammans. Den totala kostnaden för vår kick-off var drygt 300 000 kronor – i detta ingick också övernattningskostnader för medarbetare som kom från Karlstad och Jönköping – och den genomfördes på Scandic Hotel i Värnan.

Vi har under den här perioden haft två planeringsinternat för chefsgruppen, som består av 23 personer inklusive oss tre riksrevisorer. Vi har också tydligt uppmanat alla våra chefer att ha en planeringskonferens för sina avdelningar under hösten för att gå igenom verksamheten. Övriga konferenser har handlat om dagkonferenser eller funktionskonferenser, bland annat interna konferenser om metod- och kvalitetsfrågor.

Vi bjuder vår personal på frukt och kaffe på jobbet och även vissa arbetsluncher.

I punkten trivselpengar lägger vi bland annat möjligheten att äta en jul-lunch och också möjlighet att köpa bullar till interna möten och en del andra avdelningsöverbyggande sammankomster.

Totalt sett uppgår den interna representationen, som redovisas här, till ungefär 1,4 miljoner kronor under den här perioden. Utöver detta ska jag nämna att vi också har gett personalen en julgåva för 295 kronor som inte ingår i detta belopp.

Extern representation

- ✓ Styrelsekonferens
- ✓ Internationella konferenser
- ✓ Internationell representation
- ✓ Profilprodukter
- ✓ Arbetsluncher
- ✓ Öppet Hus
- ✓ Övrigt

Vad är då extern representation? På bilden ser ni vad vi bokför som extern representation. Ni ser också vilka kostnader vi har haft.

Kostnader extern representation

✓ Styrelsekonferens	61.000
✓ Internationella konferenser	37.000
✓ Internationell representation	139.000
✓ Profilprodukter	102.000
✓ Arbetsluncher	32.000
✓ Öppet Hus	40.000
✓ Övrigt	25.000

436.000

Vi genomförde i augusti en konferens med vår styrelse. Vi har också anordnat några internationella konferenser, både inom projektet för Bosnien och det arbete som vi bedriver inom Auditing Standards Committé. I posten internationell representation ingår till stor del hyra av konferenslokaler och förtäring i samband med kurser och seminarier som vi anordnar inom ramen för vårt förvaltningsbistånd. Vi har köpt in ett förråd av profilprodukter. Det är alltså inte för löpande förbrukning utan ett förråd som vi kommer att använda framöver. Profilprodukterna använder vi vid rekryteringsmässor och också i internationella sammanhang. Posten arbetsluncher är till stor del kopplad till utländska besök. Vi har också haft ett Öppet hus, där vi bjöd in riksdagsledamöter, tjänstemän från riksdag och regeringskansli, myndighetschefer och andra viktiga personer från vår omvärld.

Totalt uppgår vår externa representation för den här perioden till 436 000 kronor.

För er information vill jag tillägga att i det underlag som ni har fått finns också en sammanställning av den interna och externa representation som vi tre riksrevisorer har haft.

När vi har gått igenom all representation, har vi hittat två fel. Dessa fel har vi också tydligt redovisat i det brev som vi har skickat till er tidigare.

För övrigt finns det brister i enskilda fall gällande exempelvis specifikation av syfte och deltagare på verifikationer. Vi har nu rättat till detta och kompletterat verifikationerna med de uppgifter som saknades.

Min slutsats av detta är att det inte har varit tal om en överdådig representation och om fusk, men att vi har vissa brister i de interna rutinerna.

Åtgärder

- ✓ Komplettera där policies, regler och riktlinjer saknas
- ✓ Införa ny modell för ekonomistyrning utveckling av kontoplanen
- ✓ Informations- och utbildningsinsatser
- ✓ Förstärkt ekonomifunktion och ledningsstab
- ✓ Utökad internrevision

För att åtgärda de brister som vi har talat om vidtar vi nu ett antal åtgärder för att säkerställa den interna kontrollen. Vi har gått igenom vår policy, våra regler och våra riktlinjer och kommer att komplettera där sådana saknas. En ny modell för ekonomistyrning ska införas. I samband med detta ska vi utveckla kontoplanen. I syfte att allmänt förstärka kontrollmiljön kommer särskilda informations- och utbildningsinsatser att genomföras för hela personalen. Fokus kommer i första hand att ligga på chefer och assistenter. Vi har förstärkt vår ekonomifunktion och också vår ledningsstab. Och som Kjell Larsson nämnde har vår internrevision fått ett utökat uppdrag med inriktning på att bland annat granska våra ekonomiadministrativa rutiner.

Man kan ju tolka våra åtgärder som att det finns väldigt många brister att rätta till. Så är inte fallet. Däremot har vi en mycket hög ambitionsnivå. Riksrevisionen ska vara ett föredöme i svensk statsförvaltning.

Lennart Grufberg: Låt mig bara avslutningsvis påminna om att den nya Riksrevisionen är en myndighet som har föregåtts av ett långt och mödosamt reformarbete. Under mer än två decennier har frågan om en oberoende revision av all statlig verksamhet beretts. Sedan den 1 juli förra året har Sverige samma principiella modell som alla andra västliga länder.

Reformen har inte varit okontroversiell. Sedan starten har olika frågor varit uppe till diskussion. Vi har fått synpunkter och kritik för allt, från vårt val av lokaler och våra nyrekryteringar av chefer till den rationalisering av verksamheten som resulterade i uppsägningar och också för vårt val av logotyp. De här besluten har fattats gemensamt av oss tre riksrevisorer, och vi har fattat dem därför att vi har strävat efter att skapa en ny myndighet med en ny identitet under riksdagen.

När det gäller vår revisionsverksamhet är den verksamheten i full gång. Inom effektivitetsrevisionen har ett 30-tal granskningar pågått under hösten. Hittills har nio av dessa resulterat i rapporter, bland annat om försvarets materielplanering, assistansreformen, kommittéväsendet, arbetslöshetsförsäkringen och statens infrastruktursatsningar. Ett stort antal granskningar kommer att resultera i rapporter under de närmaste månaderna.

I den årliga revisionen har vi granskat 270 förvaltningsmyndigheter, och vi har förordnat revisorer i ett 40-tal bolag och ett 20-tal stiftelser. Alldeles i början av vår verksamhet, i augusti, granskade vi myndigheternas delårsrapporter. Vi har också granskat årsredovisningarna för år 2003. Det mesta av granskningen blev färdigt i mars månad. Granskningen har vi klarat av inom utsatt tid och också enligt god revisionssed.

Att bygga upp en ny myndighet tar tid. Vi har inte hunnit så långt som vi skulle önska. Vi fortsätter med detta arbete, och vi vill bygga långsiktigt. Till vårt förfogande har vi kompetenta, engagerade och mycket lojala medarbetare.

Den bild som har givits i medierna den senaste tiden har tveklöst skadat förtroendet för vår myndighet, men vi kommer att göra vårt allra yttersta för att återskapa detta förtroende.

Nu är vi klara med vår inledning och är naturligtvis beredda att svara på frågor.

Ordföranden: Jag tackar samtliga riksrevisorer för den inledande genomgången av det material som vi delvis också skriftligt erhållit på våra bord. Därmed skulle vi vara beredda att gå över till frågorna.

Sonia Karlsson (s): Tack för redovisningen från alla tre riksrevisorerna.

De myndigheter som ni har att granska har ju enligt verksförordningen en skyldighet att ha riktlinjer för representation. Ni säger i en inlägga som vi har fått tidigare, och det understryks också nu, att Riksrevisionen är en ny myndighet och att alla rutiner inte har varit på plats från första dagen och understryker att verksamheten startade den 1 juli.

Förhållandet var dock så att ni tre riksrevisorer förordnades flera månader innan myndigheten skulle inleda sin verksamhet. Ni fick i uppdrag att under våren 2003 vidta förberedelser för den nya myndigheten. Ni har då valt att inte prioritera frågan om att fastställa riktlinjer för representation, vilket kan förefalla anmärkningsvärt mot bakgrund av att det måste ha krävt en mycket begränsad arbetsinsats för en myndighet som på detta område ska utgöra ett föredöme. Vilka överväganden har legat bakom denna prioritering? Som har sagts här ska ni vara ett föredöme. Vilken betydelse tror ni att denna prioritering har fått och kan komma att få för myndigheters respekt för den skyldighet som gäller att fastställa riktlinjer?

Jag vill understryka att i det material som vi har fått står det att det är ett flertal problem som måste bedömas som vanligt förekommande i nystartade organisationer. I och för sig är Riksrevisionen en ny myndighet, men vad vi har gjort är att vi har slagit samman två tidigare revisionsmyndigheter som båda rimligtvis borde haft sina interna regelverk för representation som kanske kunde ha använts till dess man hann fastställa nya regler.

Eva Lindström: Med facit i hand tycker jag att vi kan konstatera att vi självklart från den 1 juli borde ha haft riktlinjer för den interna representationen klara. Vi tre tillträdde ju i princip den 1 april. Under tre månader skulle vi lägga fast en ny organisation. Vi skulle lägga fast en granskningsplan. Vi skulle rekrytera 22 chefer. Vi skulle också bestämma om lokaler och placera in 300 personer i en ny organisation. Men i efterhand tycker jag som sagt att man kan konstatera att det hade varit väldigt bra om vi haft de här riktlinjerna på plats.

Vi tog upp ett sådant arbete under hösten, där vi bland annat tittade på den interna representationen. Men det var först i december som vi fastställde riktlinjer för intern och extern representation.

När det gäller de två myndigheterna tror jag att det är viktigt att understryka att det här inte är en sammanslagning av gamla RRV och Riksdagens revisorer. Det här är en helt ny myndighet med en ny huvudman som också ska ha en egen identitet. Det har också varit viktigt i vårt arbete att lägga fast riktlinjer, även om det har tagit lite tid, som ska gälla för den här nya myndigheten.

Sonia Karlsson (s): Tack så mycket. Jag är också nöjd med just det här. Med facit i hand kan man alltid se att det hade varit bra om man hade gjort på ett annat sätt. Men jag vill också betona en annan sak. Man talar om måttfullhet. Det var ett inslag i Aktuellt som visade att man spenderat närmare 1,7 miljoner. Nu ser vi sammantaget att det nästan är 1,4 miljoner kronor för intern och nästan 500 000 kronor för extern representation. Det motsvarar närmare 5 000–6 000 kronor per anställd. Man fick också se de restauranger som besökts.

Jag skulle vilja ta upp de här riktlinjerna, de tillfälliga som ni fastställde i september 2003. Där står det vad gäller planeringskonferenser att en hel middag inklusive vin får uppgå till maximalt 450 kronor per person. Då måste jag bara ställa en fråga bland annat mot bakgrund av de vinflaskor som har noterats från Nynäs havsbad som kostade 450 kronor styck. Följde ni under hösten 2003 era egna riktlinjer?

Jag kan också konstatera att i de skärpta riktlinjer som fastställdes i december har beloppsgränsen på 450 kronor tagits bort. I en temagranskning som er föregångare Riksrevisionsverket genomförde 1999 ansåg verket att alla myndigheter bör ta ställning till relevanta beloppsgränser för representation med middag. Vilka överväganden låg bakom att ni, till skillnad från vad era föregångare rekommenderade, tog bort den beloppsgräns som ni fastställt några månader tidigare? Och om andra myndigheter följer ert exempel och tar bort den här beloppsgränsen – kan ni se några problem med detta mot bakgrund av kravet på måttfullhet och restriktivitet?

Eva Lindström: Övningen i Nynäshamn som du tar upp var seminarier som vi hade med styrelsen. De riktlinjer som vi lade fast under hösten var, som jag

sade, inte en total genomgång av både den interna och den externa representationen, utan den avsåg vissa delar av denna. Det som vi sedan fastställde i december fastställde vi efter att vi hade gjort en total genomgång. Det är de riktlinjerna vi nu rättar oss efter.

När det gäller den gräns som vi själva har för det här som vi har kallat för trivselpengar, jag vet inte om det var det som du avsåg, planeringskonferenser, ska vi följa riktlinjerna. Vi ska absolut inte använda dyra hotell och konferenslokaler. Vi ska i huvudsak använda oss av de här kronhotellen. Det är de riktlinjerna vi ska hålla oss till. Det tycker vi är att vara måttfull.

Ordföranden: Jag tänkte på frågan som Sonia ställde om beloppsgränser och att ni har tagit bort dem senare. Du svarade inte på den. Ni hade gjort om det?

Eva Lindström: Ja, jag ska be om ursäkt för att jag inte har de två dokumenten med mig, så det är svårt att svara i detalj. Men inriktningen i de representationsregler som vi har nu är att vi ska vara måttfulla och använda de hotell som vi har. Då är det ju de gränserna som gäller. Sedan har vi riktlinjer för vad en arbetslunch får kosta, och det är dem vi följer.

Thomas Högström (m): Caesars hustru får inte misstänkas. Nu är vi i den situationen att det föreligger misstanke. Oavsett om man anser att mediebilden är riktig eller överdriven har den ändå presenterats, och det är bilden av Riksrevisionen i dag. Det är den vi har att möta och försöka nyansera utifrån de fakta som föreligger. Jag får tacka för den redovisning som ni har givit.

Jag tycker samtidigt att det är förvånande att det i den redovisningen finns så pass mycket om fortsatt uppföljning, förtydligande och brister i redovisningen. Det för in mig på det som ni också själva tar upp, att mot bakgrund av den redovisning som är i rapporten och den mediala bilden – borde ni inte ägna mer tid åt att introducera era medarbetare i det regelverk som finns? I den här rapporten kan jag konstatera att det finns tillgängligt på intranätet och att en särskild genomgång tidigare har gjorts med samtliga chefer som i sin tur har haft till uppgift att informera sina medarbetare. Här föreligger det uppenbarligen en viss skillnad mellan vad regelverken säger, vad ni har syftat till och hur reglerna sedan har tillämpats.

Kjell Larsson: Jag understryker givetvis också att vi håller med om att det är väldigt olyckligt att den här bilden nu har skapats av Riksrevisionen. Vi vill givetvis vidta alla möjliga åtgärder för att rätta till den bilden. En del i detta, och en del i de åtgärder som Eva redovisade, är just att det finns ett behov av att rätta till kulturen, att få en större medvetenhet om reglerna, och också att få en större kunskap om reglerna. Vi har redan planerat ett antal utbildningsinsatser av den typ som ledamoten Högström syftar på för chefer, assistenter och all övrig personal. Det kommer att bli en följd av genomgången.

Lennart Grufberg: Jag kan bara tillägga en sak. Ni kan ju tycka att det ska vara naturligt att alla sådana här saker ska sitta i ryggmärgen i en sådan här egen organisation. Men vi har gjort en så stor omorganisation att vi är tvungna att etablera en ny kultur. Det gör att vi får utbilda på ett mycket mer intensivt sätt än vad vi kanske hade räknat med från början. Det är nödvändigt när man skapar en sådan här ny organisation att skapa den nya kulturen. Allting sitter inte i ryggmärgen även om man skulle önska att kunde vara så.

Thomas Högström (m): Ni hänvisar till att det är en ny kultur, men jag vill påstå att oavsett kultur är nog reglerna desamma när man kommer in på myndigheter, myndigheters ställning och anställda i myndigheter. Det gäller särskilt med tanke på de granskande uppgifter som ni har. Då kan man inte gömma sig bakom uttrycket ”ny kultur”. Det är den ena delen.

Den andra sak som jag också vill ta upp är att ni är ganska kategoriska i era uttalanden och ställningstaganden. Det är klart att det kanske jag också skulle vara i den situation som ni nu befinner er i. Har ni vid någon tidpunkt i samband med den här affären diskuterat – jag skulle vilja säga att jag efterlyser det – att Riksrevisionen också ägnar en del av sin tid åt att ta fram en mediepolicy. Det tror jag att många, inte bara Riksrevisionen utan också andra statliga myndigheter, bör tänka på med tanke på den löpande granskning som även fortsättningsvis kommer att ske av den verksamhet som ni bedriver.

Den tredje saken är styrelsen, styrelsens roll och den information som ni har givit till styrelsen. Hur har styrelsen agerat?

Lennart Grufberg: Vi har givit styrelsen en ordentlig redovisning av alla de här sakerna i förra veckan. Vi har givit dem en så djupgående redovisning som vi kunde i förra veckan. Vi hade inte hunnit lika långt i den här utredningen då som i dag, men vi har givit dem den redovisning som vi hade klar i förra veckan. Styrelsen har alltså fått en djup redovisning av de här frågorna.

Sedan är det så att styrelsen inte har något ansvar för just de här frågorna. Det är vi riksrevisorer som helt och hållet har ansvar för verksamheten. Styrelsen har inte ansvar för de delarna, och det är inte heller styrelsens sak att kräva ut ansvar av oss i de här delarna.

Mediepolicy och allt detta är ett högprioriterat område. Vi jobbar naturligtvis med att ta fram en mediepolicy och med att förfina dem och andra policyer. Det är delar vi har jobbat med, men vi är naturligtvis inte klara i alla delar ännu. Det är dock någonting som vi har högt upp på vår agenda. Det är en viktig del i den verksamhet som vi har att bedriva.

Christer Nylander (fp): Jag vill också tacka för redovisningen. Jag tror att det var Lennart Grufberg som i inledningen sade att det är just hos dem som granskar andra som sådant här inte får hända. Jag skulle vilja att vi tittar lite noggrannare på just årsredovisningen, för det är en väldigt viktig produkt för

er. Det gäller att redovisa vad som har hänt under året, och ni granskar också andra myndigheters årsredovisningar för att se att de är fullständiga.

I den PM som ni har skrivit tar ni upp en del av de brister som har funnits i årsredovisningen för 2003, men ni skriver också att de bokföringsåtgärder som krävs för att fel inte ska upprepas 2004 har vidtagits eller kommer att vidtas inom kort. Jag skulle gärna vilja att ni berättade lite grann om vilken typ av åtgärder det är.

Sedan har jag också en följdfråga på Tomas Högströms fråga tidigare när det gäller relationen till styrelsen. Revisorerna är ett oberoende organ och ska vara oberoende. Däremot är inte relationen mellan revisorerna och styrelsen fullt ut reglerad ännu. Man får vänta sig att den första tidens verksamhet kommer att bestämma mycket av förutsättningarna för hur styrelsen ska jobba gentemot revisorerna framöver. Jag skulle vilja ställa frågan: Ser ni att den uppståndelse som har varit den senaste tiden kan påverka relationen mellan styrelsen och revisorerna när det gäller oberoendeaspekten? Hur ser ni att man kan jobba vidare för att säkerställa att revisorerna har fullt oberoende även i framtiden?

Kjell Larsson: Vad gäller årsredovisningen kommer vi att genomföra flera typer av åtgärder för att säkerställa att den här typen av fel inte uppstår fortsättningsvis. Vad vi kommer att göra när det gäller bokföringsåtgärder handlar om ombokning av immateriella tillgångar som har blivit felbokade. Sedan finns det en bit där vissa tillgångar, mobiltelefoner, faktiskt måste bokas bort som anläggningstillgångar. Den typen av frågor finns på flera nivåer. Den fundamentala åtgärden här är ju att vi förstärker kvalitetssäkringen i framtagandet av årsredovisningen och gör den mycket tydligare. Det kommer att innebära att den här typen av problem inte uppstår.

Lennart Grufberg: Ansvarsfördelningen mellan oss och styrelsen i de här frågorna är ganska klar. Den framgår klart av både lag och grundlag. Där ser jag inga tveksamheter. Däremot är det naturligtvis så att vi strävar efter att ha en öppen relation till vår styrelse, att informera och att diskutera olika saker. Det gör vi också med styrelsen.

Efter en sådan här reform är det klart att allt inte är klart när det gäller styrelsens sätt att fungera. Det måste naturligtvis sätta sig till en viss del så att vi får de bästa formerna för samarbete mellan oss och styrelsen på olika sätt. Det har nu pågått i tio månader. Vi har utvecklat samarbetet med styrelsen under dessa tio månader. Vi tycker att det har gått i rätt riktning. Men det är nog väldigt viktigt att komma ihåg vad gäller ansvarsfördelningen att det är alldeles klart att grundlagen tydligt säger att styrelsen inte ska gå in i verksamheten. Den har vissa, speciellt angivna uppgifter. Några andra uppgifter kan inte styrelsen få om man inte ändrar i grundlagen.

Christer Nylander (fp): Tack för de svaren. Årsredovisningen är ju underlag både för vår utvärdering och uppföljning och för beslut om vidare resurser. Jag har bara en kort fråga: Finns det behov av åtgärder också i andra myndigheter? Ni sköter den årliga revisionen av många myndigheter. Finns det risker för liknande brister hos andra också så att vi behöver tydligare åtgärder där också?

Kjell Larsson: Det är den typen av brister som bland annat framkommer i slutrevisionen när revisionen gör ett uttalande om årsredovisningar. Visst finns det några fall också i år av liknande typ. Det är inte exakt de här frågorna men frågor av liknande typ. Det är vad vi regelmässigt gör i vår årliga revision och uttalar oss om.

Olle Sandahl (kd): Riksrevisionen säger att en del av problemen har bestått i att man inte har varit tillräckligt snabb. Det har i alla fall varit en strävan att skapa en ny identitet, och det finns en risk för att Riksrevisionen nu har lyckats med det fast på icke avsett sätt. Man kan utifrån möjligen tycka att det skulle duga med den gamla identiteten, den gamla synen på vad revision är. Därför undrar man lite grann över den utbildning som nu planeras och vad den egentligen ska syfta till.

Den grundläggande kulturen och synen på myndighetsutövning, måttfullhet och så vidare har man i sin enfald trots var ganska väl etablerad i Riksrevisionens företrädare och på de ställen där ni har rekryterat era chefer. Nu planeras tydligen något slags omskolning. Jag skulle gärna vilja ha en liten kommentar till det. Finns det verkligen behov av en ny kultur? Eller handlar det om att implementera den redan etablerade och erkända?

En annan fråga gäller följderna av det som nu har inträffat. Oavsett om det finns en omfattande grund eller om det, som framgår, kan te sig lite uppblåst är ju Riksrevisionen en myndighet som har till uppgift att umgås med andra myndigheter. Då påverkar relationen förmodligen på något sätt synen på Riksrevisionen hos de myndigheter som Riksrevisionen har att granska. Vad har riksrevisorerna för funderingar kring detta. Vilka lärdomar kan man dra av det som har hänt i umgänget med de granskade myndigheterna? Vilka farhågor har ni?

Och slutligen, för att rada frågorna på band här: De planerade insatserna ska väl ha någon form av uppföljning så att man kan se att avsedd effekt är uppnådd. Hur har ni funderat på det?

Eva Lindström: Jag kan svara på den första frågan och den tredje frågan så kanske Kjell kan svara på den mellersta. När det gäller detta med måttfullhet och omåttlighet är vår uppfattning att vi inte har haft en överdådig representation. Vi har inte ätit och druckit för 5 500 per person utan vi har varit på konferenser. Vi har genomfört ett antal planeringar. Vi har samlat personalen. Merparten av kostnaderna är ju hyran av de här lokalerna. Vi sitter på Nybro-

gatan. Vi kan inte samla alla, inte ens de som sitter i den fastigheten. När vi ska samla all personal måste vi vara någon annanstans. Det är det som ingår i det som vi har kallat för representation.

Vi behöver ingen utbildning i måttfullhet hos vår personal. Däremot måste vi utbilda dem så att de känner till den policy och de riktlinjer som gäller inom det ekonomiadministrativa regelverket. Det tror jag är väldigt viktigt. Den genomgången har vi inte gjort, och som jag har sagt har inte alla riktlinjer och policy heller varit på plats. Det är det som utbildningen handlar om. Det är självklart viktigt att vi gör en uppföljning av de här åtgärderna. Det har vi också planerat in. Vi hoppas också att den externrevision som vi ska få kommer att titta på detta och följa upp och se vad vi har åstadkommit.

Kjell Larsson: Om jag anknyter till frågan om relationen till andra myndigheter och hur den har påverkats är det självklart så att vår goodwill, förtroendet för oss, har påverkats. Det viktigaste sättet att återupprätta det förtroendet från myndigheterna är, tror jag, att vi gör väldigt högkvalitativa granskningar och att vi producerar högkvalitativa rapporter. Vi kommer givetvis också att se till att vi informerar respektive myndighet om vad som har hänt och hur det har hänt i den dagliga relationen med myndigheterna. Men det viktigaste som vi ser det är att vi bedriver verksamheten på ett bra sätt och visar öppenhet mot myndigheterna för att förklara samt för att visa vad som har hänt och hur vi åtgärdar detta.

Olle Sandahl (kd): Jag vill bara ha ett förtydligande. Jag tolkar svaren så att det inte är någon utbildning planerad om kulturpåverkan och förändrad kultur utan att det snarare handlar om att implementera den vedertagna kulturen.

Eva Lindström: Ja, att informera och utbilda personer om de riktlinjer som gäller. Alla ska veta vad man ska göra när man attesterar en räkning. Det måste tydligt stå syfte, deltagare och så vidare. Det är den typen av genomgång av riktlinjer och policy som vi har.

Lars Bäckström (v): Jag tackar för informationen. Naturligtvis förstår vi att ingenting sker av illvilja och att inga fel begås med berätt mod. Det förstår vi. Det är de fel som kan ha begåtts trots detta som vi är här för att diskutera.

Den första frågan är: Finns det någon av de tre riksrevisorerna som har attesterat fakturor som inte har uppfyllt de krav som ställs upp internt?

Den andra frågan är: I den handling som vi får den 27 april, i dag, sågs det på en rad punkter att det ska ske arbete med tidigare beslut. Vi har även handlingar från den 22 december. Den läsart jag får är att man i handlingen den 27 april anser att handlingen den 22 december brister i vissa avseenden. I vilka avseenden? Man ska ju göra något mer. Vad är det då som ska göras? Det tycker jag är lite konstigt, att en handling så sent som den 22 december

skulle ha brustit. Då kan man inte skylla på att det var ont om tid. Jag förstår inte vad som sägs i handlingen den 27 april.

Den här felbokningen på 21 miljoner i årsberättelsen har jag svårt att förstå. Det är ett ansenligt belopp. Det talas om en rättelse. Det går väl inte att rätta något sådant? I så fall fordras det väl ett nytt styrelsebeslut? Det är ju styrelsen som äger årsredovisningen. Det går inte att rätta med en enkel åtgärd utan det kräver ett helt nytt styrelsebeslut med upphävande av tidigare beslut. Det är enligt min mening ett allvarligt problem för styrelsen i relationen till de tre riksrevisorerna.

Lennart Grufberg: Jag börjar med det första, attesteringen. Det har förekommit att fakturor som vi riksrevisorer har attesterat inte har varit fullständigt klara på det sättet att de kunde ha varit ännu tydligare. De har gått att härleda, men de skulle ha varit ännu tydligare. Det borde ha varit ännu lättare att härleda saker och ting. Det har inte varit något konstigt i fakturorna, men det kunde ha angivits tydligare än vad som har gjorts. Det borde ha varit lättare att se vilka deltagare som har varit med och sådant än det ibland har varit. Man har fått gräva lite mer än vad som hade behövts. Det får vi ta på oss. I övrigt känner jag inte att det finns några brister i det avseendet från vår sida.

Det är inte så att vi svävar på målet när det gäller kompletteringen av det som står i representationspolicyn. Däremot är det så att det behövs vissa kompletteringar för att vi ska vara ännu tydligare än vi har varit och också för att diskutera kring representationspolicyn i kulturen. Man kan inte läsa allt precis bokstavsvis. Ibland kan man behöva göra vissa justeringar för att det ska bli ännu tydligare. Men det är inget annat som behöver kompletteras. Det tredje var årsredovisningen, och det låter jag Kjell svara på.

Kjell Larsson: Vad som har skett innebär inte att det är ett fel i bokslutet, i resultat- och balansräkning. Det är finansieringsanalysen som är problemet. Det är fel i sammanställningen av uppgifterna till finansieringsanalysen som genererar detta. Vilken åtgärd som det ska beslutas om kring detta är styrelsens sak. Det är alldeles korrekt. Därför kommer vi att ta upp detta med styrelsen.

Lars Bäckström (v): För att vara väldigt tydlig: Finns det attesterade fakturor som inte står i enlighet med den interna förordningen för hur det ska attesteras? Förekommer det hos en eller flera av riksrevisorerna?

Lennart Grufberg: Det finns inga sådana fakturor i dag, men vi har även beträffande våra fakturor gjort vissa kompletteringar för att det tydligare ska framgå. Vad vi sade här är ju att vi ska vara ett föredöme i alla avseenden. Då ska vi vara extra tydliga. Det är inte så att det inte har framgått vilka vi har ätit lunch med och annat om man har tittat i fakturan. Men det har inte stått tillräckligt tydligt.

Jörgen Johansson (c): Herr ordförande! Jag vill också tacka för en bra genomgång. Tveklöst är det så att det som har skett har skadat revisorerna. Jag tror i likhet med Lars Bäckström inte att det finns något uppsåt här. I stället kan jag konstatera att ni på ett snabbt sätt har svarat, visat respons, på de medicanklagelser som har varit. Det visar att ni har en insikt om frågans känslighet, och det tycker jag är bra. Det är bra att ni sänder skrivelser till finansutskottet och informerar oss så snabbt som möjligt.

Jag måste ändå ställa några frågor. Frågorna har varit så pass omfattande att vi snart har vaskat ut hela området, men ändå. Jag har förståelse för att man, när man skapar en ny myndighet eller slår ihop två gamla, vilket det vara månne, måste skapa en ny kultur. Den nya kulturen är ju kittet i den nya organisationen. Jag har full förståelse för att man arbetar på det viset. Men då har jag några frågor med tanke på den redovisning vi nu har fått. Det är en mängd ”ska-frågor”. Fick ni tillräckligt med tid innan verksamheten startade? Det är fråga ett. Den andra frågan gäller lagen om offentlig upphandling, där det var en redovisning inledningsvis. Mot bakgrund av hur situationen ser ut i andra myndigheter ställer jag frågan än en gång. Finns den breda kunskapen om innebörden av lagen om offentlig upphandling och hur följer ni upp detta?

Eva Lindström: Jag kan svara på den första frågan, om vi fick tillräckligt med tid. Det känns ju väldigt lätt att säga: Nej, det fick vi inte. Den tid vi hade till buds var i princip från den 1 april till den 1 juli, då det mesta skulle vara klart. Men allt var uppenbarligen inte klart. Det är klart, som jag sade tidigare, att vi med facit i hand hade kunnat prioritera detta med våra interna riktlinjer och ha en tydligare ekonomiadministration på plats den 1 juli. Jag hade gärna haft mer tid. Nu var det tre månader, och då gjorde vi den bedömning och den prioritering som vi gjorde.

Kjell Larsson: Jag kan svara på frågan om upphandling. Lagen om offentlig upphandling är en komplicerad materia. Därför har vi också centraliserat upphandlingsbeslut på olika sätt. Det finns redan på plats. Vi kommer som en åtgärd att ta ytterligare steg och göra klart beloppsgränser för besluten. Vi har gjort, vill jag understryka, en fullständig genomgång av alla upphandlingar över direktupphandlingsgränsen. Vi har också tagit ut ett stort antal av övriga och gått igenom. Det har fungerat mycket bra. Svåra frågor har kommit upp. Vi har en speciell upphandlingsansvarig som också arbetar med vår rättsenhet för att göra de bedömningar som görs. Det är inte enbart enskilda personer som gör den här typen av bedömningar.

Som det sägs, och som jag var inne på tidigare i min redogörelse, kommer vi också att förstärka uppföljningen på det sättet att vi gör en kvartalsvis uppföljning av all upphandling oavsett nivå i samband med kvartalsrapporteringen. Den förstärkningen i en uppföljning som redan i väsentliga delar finns på plats kommer alltså att göras.

Jörgen Johansson (c): Nu träffar vi er tre, men organisationen är större. Är Riksrevisionen i dag en sargad organisation? Hur ser det ut? Det finns en viss yrkesstolthet inom alla sektorer. Hur sargad är man?

Lennart Grufberg: Det är klart att man inom Riksrevisionen är påverkad. Men det finns en kompetens och viljekraft för att vi ska vara ett föredöme och rätta till bristerna. Jag känner det inte som att organisationen är sargad på det sättet.

Men att forma den nya myndigheten har inte i alla delar varit enkelt. Det finns olika bakgrund och två olika myndigheter vars anställda har haft olika sätt att arbeta på och olika traditioner. Att få hela den nya kulturen på plats där alla är nöjda och känner sig belåtna med allt tar en viss tid. Vi jobbar hårt med det, och vi är övertygade om att vi ska åstadkomma det. Men jag ska inte säga att myndigheten inte är sargad. Myndigheten har en väl fungerande – tycker vi – produktion. Det jobbas på som bara den med den verksamhet vi har att bedriva. Självfallet återstår en del till att alla som arbetar vid Riksrevisionen ska känna sig nöjda. Kanske kommer vi inte att uppnå att alla kommer att bli nöjda. Det kommer säkert att vara en del som inte kommer att bli nöjda och som kommer att lämna oss.

Yvonne Ruwaida (mp): Det är lite otillfredsställande att vi inte har fått svar på den fråga som Sonia Karlsson ställde. Jag tittar på de riktlinjer ni har för den interna representationen. Det framkommer att både för planeringskonferens och arbetsinternat finns det inget beloppstak när det gäller förtäring med mera. Däremot finns det vid övrig intern representation. Där finns ett beloppstak på 90 kr exklusive moms per person. Den fråga jag tycker är relevant och som Sonia Karlsson ställde gäller om huruvida det inte är bra att ha ett beloppstak. Den diskussion som har varit i medierna har handlat om överdådig representation, bland annat alkoholkonsumtion, som har skapat en hel del känslor hos människor. I den rapport ni har skrivit nämns inte alkoholrepresentationen över huvud taget, vilket jag tycker är problematiskt. Om vi tittar på den del som handlar om intern och extern representation nämns den över huvud taget inte. Det finns inte med i den sammanställning som finns längst bak över de kostnader som har funnits. Det finns ingen indelning i hur mycket som har varit alkoholförtäring. Däremot finns det fruktförtäring och kaffeförtäring. Vi har inte fått svar på de frågorna. Det har kommit en del frågor från både Sonia och Lars som har försökt att utveckla detta. Jag tycker inte att de har fått ett tillfredsställande svar.

Är det inte vettigt att ha ett beloppstak vad gäller förtäring både vid planeringskonferenser och arbetsinternat, inte bara en skrivning om restriktivitet? Den kan tolkas på olika sätt. Hur ser riksrevisorerna på de uppgifter som har förekommit i medierna om alkoholkonsumtion? Vilka problem har funnits? Vad avser man att göra på den fronten?

Jag har en annan fråga. Den handlar om den diskussion som har funnits om överutnyttjande av konsulter. Jag har en rak fråga som jag skulle vilja ha svar på. Har ni haft hjälp av konsulter inför denna utfrågning?

Eva Lindström: Jag kan svara på frågan om representationen.

I den riktlinje som nu gäller, fastlagd den 22 december, står beloppstak och beslutsnivån vid extern representation. Där står ett belopp på högst 300 kr per person och middag vid extern representation och 140 kr per person och lunch. Vid utländska besök kan det uppgå till 500 kr och 300 kr per person för lunch.

Om jag har förstått din fråga rätt undrar du varför det inte finns beloppsgränser för konferenser och arbetsinternat. Hur mycket får en dygn-till-dygn-övning kosta? Det var din fråga, Yvonne? Ja. Vi har sagt att vi i största möjliga utsträckning ska använda kronhotell. Det är inom de riktlinjerna. Jag tror personligen att allt inte handlar om exakta beloppsgränser utan att det handlar mycket om sunt förnuft. Används dessa kronhotell ligger man inom vad jag bedömer som normala gränser.

Sedan hade du en fråga om alkoholkonsumtion. Vi har inte tagit upp det specifikt i dag. I det brev vi skickade till er tidigare gjorde vi er uppmärksamma på att vid ett tillfälle har den genomsnittliga alkoholkonsumtionen varit för hög. Om ni ursäktar kan jag nämna det exemplet! Det var en så kallad avdelningsfest vid Riksrevisionen där 30 personer hade anmält sig och det kom 22. Man köpte in vin och öl för 1 700 kr. Utslaget på 20 personer blir det i storleksordningen 85 kr per person, vilket är alldeles för högt. Det är fullständigt olämpligt. Det har vi tydligt klargjort för dessa personer. Det är det vi har hittat. Just intern och extern representation är det område vi har granskat tydligast. Vi har också tittat på vilken nivå alkoholkonsumtionen har legat. Det är det exemplet vi har sett.

Lennart Grufberg: När det gäller arbetsinternat och planeringskonferenser vill jag säga att när vi träffar avtal om dem betalar vi för dygn-till-dygn. Vi betalar för ett dygn där det ingår frukost, lunch och annat. Det är en hel betalning. Det är inget belopp där det lätt går att säga att så mycket ska det vara för lunch och så mycket för middag. Det blir ett paketpris.

Kjell Larsson: Jag tar konsultfrågan.

Vi har redan tidigare under hösten beslutat att förstärka oss när det gäller att ta fram bland annat en mediepolicy och presentationsmaterial för internationellt bruk och för svenska myndigheter. I det använder vi bemanningsföretag som hjälper oss. Personer från bemanningsföretag har hjälpt till i förberedelserna kring detta.

Yvonne Ruwaida (mp): Jag tycker att jag fick lite olika besked. Jag tycker att det är olämpligt att använda sig av konsult hjälp inför en utfrågning av oss i finansutskottet. Det är alltid något som kan diskuteras.

När det gäller frågan om intern representation, planeringskonferens och arbetsinternat tycker jag att det är lämpligt att ha ett tak. Min erfarenhet när man beställer planeringskonferenser är att man får ett pris för övernattnin och förtäring. Det brukar inte ingå alkohol i ett sådant pris. Det brukar tillkomma utöver det. Sedan tycker jag att man måste diskutera om man inte i större utsträckning vid intern representation att alkoholkonsumtionen ska betalas ur egen ficka. Man blir bjuden på mat och något att dricka till, men man får betala själv. Jag tycker att det är en lämplig form. Jag vet att vår praxis i myndigheter är av annan art i dag. Det skapar en större tilltro till myndigheterna från allmänhetens sida.

Eva Lindström: Först ett klagörande: Vi har inte köpt in någon konsult eller några PR-människor inför den här utfrågningen. Däremot har vi under hösten och den här perioden haft förstärkning just i ett uppbyggnadsskede. De personerna har också hjälpt till med att ta fram underlag inför detta. Men vi har inte köpt in något särskilt inför den här utfrågningen.

Sedan var det återigen frågan om alkoholkonsumtion och att sätta ett tak för kostnader vid konferenser. Det är något vi får fundera på. Vi får utvärdera den representationspolicy vi fastställde i december. Om den uppfattas som för generös i något avseende får vi naturligtvis se över det. Det här är inte skrivet i sten en gång för alla. Jag vill återigen understryka att vi självklart vill att Riksrevisionen även i detta avseende ska uppfattas som ett föredöme inom svensk statsförvaltning.

Bo Bernhardsson (s): Ordförande! Också jag ska börja med att tacka för informationen. Det har ställts en hel del ganska precisa frågor, och jag tänkte övergå till att ställa en mer principiell fråga. Den rör oberoendet och förhållandet till den nya kulturen ni har beskrivit – och som har varit uppgiften att skapa.

Syftet med den nya kulturen – oberoendet, självständigheten – är att skapa en stark, modig och trovärdig myndighet. Det förstår jag är utgångspunkten för arbetet. Det är styrkan. Då är frågan om det finns några svagheter. Det skulle jag vilja höra era synpunkter på.

För den skull ska jag nämna några exempel på hur det har gått till att skapa den nya kulturen.

Exempel 1: När 22 chefer skulle tillsättas hämtades ingen från Riksdagens revisorer. Det finns de som har pekat på detta och sagt att det är att gå långt när det gäller att kapa banden till det gamla. Men det har uppenbart varit en strävan att just kapa trossarna och förtöjningarna till den gamla modellen.

Exempel 2: Jag kan ta ett annat exempel på hur oberoendet tar sig uttryck. Vi har i finansutskottet i ett betänkande i höstas pekat på att styrelsen för Riksrevisionen aldrig har underställt riksdagen något förslag till mål för verksamheten. Vi anser i finansutskottet att det är självklart att Riksrevisionen bör

lägga fram förslag till tydliga avläsbara mål som sedan kan följas upp, så att riksdagen i efterhand kan utvärdera verksamheten.

Exempel 3: Det är ett konstaterande att ni som riksrevisorer i princip inte kan avsättas. Av detta skulle det bli en stark, modig och trovärdig verksamhet.

Då kommer jag till frågan som naturligtvis också har ett visst retoriskt drag. Jag skulle vilja höra era reaktioner på frågan. Är det tänkbart att den ordningen, det vill säga strävan att skapa en ny myndighetskultur, självständig och oberoende från politiken, är en av förklaringarna till att det gick snett i början, att ordningen, kulturen, bidrog till att försvaga de självdisciplinerande krafterna, internkontrollen, att man slappnar av och invaggas i något slags falsk frihetskänsla, ”vi står vid sidan om, över, politiken”? Jag tycker att frågan är relevant som en fundering kring vad som pågår och vad som har hänt. Det kunde vara intressant att höra om ni, med de erfarenheter ni nu har, har några synpunkter på detta. Ser ni att det finns nackdelar i det som skulle bli fördelar? Är det något som skulle formas annorlunda när det gäller förhållandet mellan Riksrevisionen och politiken och den externa kontrollen av Riksrevisionen.

Eva Lindström: Vi ska självklart inte ha några synpunkter på reformen i sig. Den är beslutad av riksdagen. Personligen tycker jag att det är bra att reformen har blivit av, att vi nu har fått en oberoende statsrevision, självständig under riksdagen, att vi har samma modell som i alla andra västliga länder.

De exempel du tar upp kan kommenteras på olika sätt. Chefsrekryteringarna har inte på något vis handlat om att kapa banden. Vi har medarbetare som kommer från Riksdagens revisorer och också från RRV. Vi har också nyanställda medarbetare. Vi vill naturligtvis ta med oss de allra bästa från båda dessa tidigare organisationer. Men det här är inte RRV med ett utvidgat mandat. Det här är inte heller Riksdagens revisorer med mera resurser. Det här är en ny myndighet, en ny organisation, med en ny huvudman. Det är en viktig del av riksdagens kontrollmakt. Det är den organisationen vi vill bygga upp.

När det gäller chefsrekryteringen nämnde jag att 22 chefer skulle rekryteras under tre månader. Nio av dem var nya. Åtta av dem var kvinnor. Vi har också velat åstadkomma en viss förnyring i chefskretsen. De krav som vi har ställt på cheferna har naturligtvis varit både kompetens och förmågan att leda medarbetare och helhjärtat ställa upp på denna reform och tycka att den är viktig och därmed kunna entusiasmera medarbetarna. Det är de kriterier som har varit vägledande i chefsrekryteringen. Ingenting annat. Jag tycker själv att vi har haft en professionell chefsrekrytering. Vi är nöjda med de chefer vi har fått. Det har ingenting med själva oberoendet att göra.

Sedan var det frågan om tydligt avläsbara mål. Självklart ska vi ha mål för vår verksamhet. I den verksamhetsplan ni har fått finns det tydligt uppställda mål. Dem kommer vi att följa upp. Vi kommer också att på olika sätt ge er en redovisning för hur detta följs.

Du säger att det inte går att avsätta oss. Visst går det att avsätta riksrevisorer. Om vi begår fel ska vi naturligtvis inte sitta kvar. Däremot går det inte att avsätta oss därför att vi bedriver granskning som inte är populär och vi kommer fram till besvärliga slutsatser och så vidare. Det är det som är en del av oberoendet och en del av skyddet av vår integritet.

Sedan kan det finnas saker i reformen som riksdagen så småningom efter några år vill ändra på. Det är ingenting som vi som verksledning ska ha synpunkter på. Reformen är riksdagens. Vårt uppdrag är att göra det allra bästa möjliga av den reform som nu är beslutad.

Lennart Grufberg: Helt avgörande för om myndigheten ska bli framgångsrik är naturligtvis att ni i riksdagen, när ni utövar er kontrollmakt, använder er av och efterfrågar våra granskningar. Kommer ni inte att använda er av och vara intresserade av att fatta några beslut på grundval av det vi gör är det klart att myndigheten inte kommer att lyckas. Men använder ni er av våra granskningar, är de granskningar vi tar fram sådana som ni kommer att ha användning av i utövandet av er kontrollmakt, då kan det här bli framgångsrikt.

Kjell Larsson: Låt mig understryka att jag fullständigt instämmer i vad som har sagts här. Oberoendet skärper kravet, och har skärpt kravet, på att vi måste sköta oss exemplariskt.

Bo Bernhardsson (s): Jag tackar för svaret. Jag förstår att reformen är riksdagens. Jag hade i och för sig väntat mig det svaret. Men samtidigt kan jag inte låta bli att tycka att för att kunna utvärdera en sådan verksamhet löpande på den politiska nivån är det intressant vilka erfarenheter ni har och vilka slutsatser ni drar i processen. Det innebär inte att ni i förlängningen styr lagstiftningen utan det är mer en del av det offentliga samtalet som ligger till grund för att vi ska kunna utvärdera och dra slutsatser för framtiden och kanske göra saker bättre.

Jag har en avslutande fråga, som på sätt och vis är ett försök att få ett sammanfattande omdöme om vad som har hänt.

Om Riksrevisionen vid revision av en annan myndighet hade funnit de brister som nu har funnits i Riksrevisionen, och om bristerna hade uppdragats inte av internkontrollen vid den myndigheten utan framför allt avslöjats av medierna, hur pass allvarlig skulle kritiken av den myndigheten ha blivit i er revisionsberättelse? Svaret är viktigt. Det blir ett föredöme. Det är normerande för framtida revisionsrapporter och hur myndigheter runtomkring ska betrakta detta.

Kjell Larsson: Nu kommer vi förhoppningsvis snart att få en lösning på extern revision av oss. Det är den externa revisionen av oss som ska uttala sig om oss.

Med den erfarenhet jag har, och det jag har sett tidigare i andra myndigheter, är det klart att vi som revisorer hade rapporterat detta. Vi hade rapporterat i form av PM och eventuellt också gett till känna till styrelsen. Det är brister i delar av den interna kontrollen. Det är en viktig kärnpunkt i detta.

Jag vill lägga till ytterligare en aspekt på frågan. Självklart kommer vi inte att ändra på våra bedömningsnormer, ändra vårt sätt att arbeta i förhållande till revisionsuppdraget vi har, med anledning av den här diskussionen. Kraven, standarden, står kvar.

Tomas Högström (m): Jag har ingen ytterligare fråga. Jag tackar för den redovisning som har givits.

Gunnar Nordmark (fp): Jag får också tacka för den redogörelse som har givits här. Jag vill understryka det Lars Bäckström tog upp, nämligen att ingen tror att detta har skett med illvilja eller med mening. Det finns ändå anledning att ställa ytterligare ett par frågor.

I bakgrunden i promemorian skrev ni att granskningen har gjorts av ett urval transaktioner och händelser, vilket således innebär att det kan finnas enstaka fel och brister som inte har upptäckts vid denna genomgång. Har ni någon anledning att förmoda att det kan finnas något mer sådant? Upplever ni i dag att allt som bör läggas på bordet är lagt på bordet?

Ni representerar en myndighet som i större utsträckning än många andra bygger på att man har ett förtroende. Ert förtroende har uppenbart blivit skakat. Finns det något mer än det ni har redogjort för i dag som ni avser att göra för att återupprätta myndighetens förtroende i de delar där det på något sätt har blivit skadat eller skakat?

Kjell Larsson: Har vi lagt allt på bordet? Som det är beskrivet, och som jag har försökt att beskriva i min framställning, har vi gjort en mycket längre gående genomgång av detta än vad som sker normalt vid revision. Vi har gjort substansgranskning. Vi har tittat utifrån verifikat och följt dem åt båda håll. Det är ett stort urval, ibland upp till 100 %. Vi började med att göra en riskanalys. Det är de 11 områdena. Vi har inte kunnat gå igenom precis vartenda verifikat. Vi talar om omkring 14 000–15 000 transaktioner i volym. Förutom att det skulle vara omöjligt inom den tiden menar vi att det skulle vara bortkastad tid.

Det kan självklart finnas något någonstans. Vi vet inte om det. Vi har inte sett. Det kan självklart finnas något sådant. Det är inte en total genomgång av allt i minsta detalj. Som revisorer, som också ansvariga för verksamheten, har vi vänt på alla riskområden. Vi har varit breda i genomgången. Risken för att någon ytterligare dimension ska komma upp – givetvis kan vi hitta en faktura där en av fyra deltagare saknas, jag reserverar mig för det – ser jag inte.

Lennart Grufberg: När det gäller förtroendet vill jag igen kraftfullt understryka att vi är väldigt angelägna att få den externa revisionen, så att någon annan än vi själva gör en genomlysning av oss. Det kan vara ett sätt att upprätta förtroendet.

Vi kommer naturligtvis att vara väldigt uppmärksamma på det som Kjell eller Eva sade om att hålla hög kvalitet i våra rapporter och i vårt arbete. Vi kommer att på alla sätt se till att vi har en högkvalitativ verksamhet. Sedan gäller det att vi verkligen uppträder som det föredöme vi ska vara, att vi får rutinerna på plats så att vi kan vara det föredöme vi måste vara när vi bedriver verksamheten. Vi kommer att jobba hårt med frågorna.

Gunnar Nordmark (fp): Jag har en kommentar. Vi kan nog bära om det skulle dyka upp en enstaka faktura där en av fyra deltagare saknas. Det känns bra att ändå ha fått en försäkran att ni inte kan se några nya dimensioner och liknande. Det är oerhört viktigt för framtiden för Riksrevisionen.

Olle Sandahl (kd): Även jag vill säga tack för den öppna och vad jag förstår fullständiga redovisningen som riksrevisorerna har gjort i dag och för det snabba agerandet med beslut och brev till oss när det här var färskt. Det är ett steg i just den riktning som vi eftersträvar. Det har gagnat syftet att behålla, att inte ens behöva återskapa, förtroendet. Det är alldeles utmärkt.

Lennart Grufberg var inne på en sak. Jag har en detaljfråga. Övervägde ni att redan inledningsvis vid den första genomgången ha externt hämtad kompetens med tanke på bakgrunden? Ställde det sig helt självklart att det skulle ske internt?

Lennart Grufberg: Vi har externt hämtad kompetens såtillvida att vi anlitar en revisionsbyrå för vår internrevision. Det är så externt det kan bli. De går igenom kontrollrutinerna. De var inkopplade på att göra det innan detta hände. Vi har dem. Vi har förstärkt – som vi har skrivit till er – deras insatser så att de kan gå igenom detta. Det är inte vad man normalt menar med extern, men det är inte vi själva och vår personal som gör detta. Med hänsyn till att vi har kvalificerad personal som granskar andra har vi satt in dem i detta för att kunna göra kraftfulla insatser.

Lars Bäckström (v): Det finns en internrevision. Om medierna inte hade uppmärksammat detta hade internrevisionen hittat felet? Varför hittade medierna felet tidigare än internrevisionen? Det finns fel. Det är intressant att reda ut.

Kommer ni att ha löpande information från internrevisionen direkt till styrelsen under verksamhetsåret 2004? I en rad olika statliga myndigheter förekommer att internrevisionen rapporterar löpande till styrelsen. Det känner ni säkert till. Jag behöver inte ange de organisationer som gör så.

För att vara tydlig: Finns det någon av riksrevisorerna som har attesterat fakturor som inte står i enlighet med de riktlinjer som har funnits?

Lennart Grufberg: Den sista frågan gällde hur vi attesterar fakturor. Det finns smärre brister som har kunnat utläsas när man går vidare. Det har funnits brister. Vi borde ha varit mer uppmärksamma än vad vi har varit. När vi har attesterat fakturor där det inte tydligt har funnits med alla deltagare eller program inte har varit bifogat har man fått gå vidare i materialet. Det har inte varit så att man har direkt kunnat se. På det sättet har det brustit. Det handlar just om att kunna gå vidare. Det borde ha funnits en tydligare hänvisning på fakturan. Det måste vi naturligtvis ta på oss och gå utomordentligt noggrant igenom i fortsättningen.

Den andra frågan gällde internrevisionen. Jag är ledsen att jag måste återkomma till detta igen, men reformen är sådan att vi har ansvar för verksamheten, inte styrelsen. Vi kan inte lägga ett ansvar på styrelsen att de ska ta hand om internrevisionen. De frågorna ligger på oss, inte på styrelsen. Där emot kommer vi att rapportera, och internrevisorerna kommer att rapportera, till styrelsen. Men styrelsen har inte ansvar för själva verksamheten. Styrelsen har ansvaret för vår anslagsframställning. Den har ansvaret för vår årsredovisning, men den har inte ansvaret för verksamheten. Det har vi riksrevisorer i den reglering som är gjord.

Ordföranden: Bäckström hade också en fråga om huruvida detta inte hade upptäckts av medierna om internrevisionen hade gjort det.

Lennart Grufberg: Vi har satt internrevisionen på att gå igenom detta. Om internrevisionen hade lyckats upptäcka dessa saker går inte att svara på. Medierna har fått fram enskilda fakturor på ett eller annat sätt. Vi har gått igenom hela representationen och inte hittat något annat. Om internrevisionen vid sin granskning just hade hittat de fakturorna kan vi inte svara på. De gör en revision enligt de professionella normer som gäller. Om de just hade hittat de fakturorna kan jag inte svara på.

Kjell Larsson: Jag vill lägga till att internrevisionen hade alldeles klart hittat internkontrollbristerna. Det hade framkommit, och det har man redan påpekat under den här perioden vid avrapportering. Det hade säkert kommit fram. Lika djupt i granskningen går man normalt sett inte i internrevisionen.

Lars Bäckström (v): Jag vill bara göra påpekandet att det väl är det normala i de svenska verken att det är generaldirektören som ansvarar för verksamheten? Sedan finns det i många verk en styrelse som upprättar och tar beslut om årsberättelsen. Det är det normala. Det är ingenting som är speciellt för Riksrevisionen. Så ser det ut i nästan alla verk. Just därför är det väldigt vanligt i många verk att styrelsen, för att den ska kunna fatta väl avvägda beslut om årsredovisningen, får löpande information från internrevisionen.

Det är alltså ingen skillnad mellan Riksrevisionen och andra verk i den meningen. Rätta mig gärna om jag har fel. I så fall har jag inte förstått hur vanliga ämbetsverk i Sverige fungerar.

Beträffande de problem som nu har varit och som har tagits upp i medierna, är det huvudsakligen problem kring mediehantering eller problem i de ekonomiska rutinerna? Vilken är er bedömning? Alltså: Är det ett kommunikationsproblem eller ett internt kontrollproblem? Är det därför som vi har den här utfrågningen? Vad är er bedömning?

Lennart Grufberg: Det är viktigt, vilket vi har tagit på oss, att konstatera att vi har brister i vår interna kontroll. Det är brister av verkligt slag som vi måste rätta till så snart som det någonsin går, och det jobbar vi med.

När det gäller vårt ansvarsförhållande och hur det har reglerats är det viktigt att vara uppmärksam på att den här reformen har grundlagsreglerats, och där har man uttryckligt givit oss vissa typer av ansvar. Vår styrelse kan inte lägga sig i någonting annat än det som uttryckligen står i grundlagen. Därför är det inte precis samma reglering som beträffande alla andra myndigheter.

Vi kommer självfallet att ge vår styrelse information på olika sätt. Men styrelsen har explicit de uppgifter som det står i grundlagen att den ska göra och ingenting annat. Så är det uttryckt i motiven till grundlagen. Det innebär att styrelsen i sig inte kan gå in och ha synpunkter på verksamheten och på oss, utan det ansvarstagandet har vi under riksdagen, och det är riksdagen som kan ställa oss till ansvar för det. Men vi är självfallet inte självständiga i förhållande till riksdagen. Självständiga är vi när det gäller vad vi ska granska. Men vi är underställda riksdagen. Men vår styrelse är vi bara underställda i de avscenden som står i grundlagen.

Lars Bäckström (v): I Riksskatteverket är det klart att generaldirektören ansvarar för verksamheten och att styrelsen i Riksskatteverket inte kan gå in i några ärenden vad gäller förvaltningen i Skatteverket. Så är det. Men det är styrelsen för Skatteverket som tar beslut om årsredovisningen på precis samma sätt som styrelsen för Riksrevisionen tar beslut. Det är ingen skillnad. Så det finns väl ingen principiell skillnad mellan styrningen av Skatteverket och av Riksrevisionen när det gäller förvaltningsärenden? Berätta i så fall för mig om det.

Lennart Grufberg: Regleringen är inte densamma, utan man måste titta noggrant på lagstiftningen i så fall. Vi har ett ansvar direkt under riksdagen. Man har i förarbetena talat om att styrelsen inte har något ansvar för verksamheten. Var sedan gränsdragningen ska gå får vi väl diskutera utanför det här rummet. Men det är väl bara att gå hem och titta på det. Men som jag ser det svarar inte internrevisorerna under styrelsen utan under oss riksrevisorer.

Ordföranden: Jag tror inte att vi kommer längre där.

Kjell Larsson: Jag vill komplettera med att säga att jag också tror att det är värdefullt om vi kan fortsätta diskussionen. Men jag vill bara understryka att vi sitter här därför att vi har, som vi har sagt, brister i intern kontroll. Medierna har gjort sitt jobb. Det finns, tycker jag, vissa överdrifter i hur man återspeglar det, men i grunden har medierna gjort sitt jobb. Vi har vissa brister i den interna kontrollen, och dem rättar vi till.

Ordföranden: Jag ska till sist ställa frågan om det är någon som har ytterligare någon fråga.

Carin Lundberg (s): Jag skulle vilja återvända till den fråga som Sonia Karlsson tog upp och som Yvonne sedan tog upp. Det är på temat att ni är riksdagens kontrollmakt och hur viktigt det är med både förtroende och att ni också agerar som föredöme. Jag skulle kunna likna det vid hur det är att vara förälder. Man lär sig ganska snart som förälder att barn inte gör som man säger utan att de gör som man själv gör.

Med anledning av inslag i Aktuellt skriver ni följande kommentarer:

Riksrevisionen beslutade den 2 september 2003 om regler för intern representation av vissa personalvårdsförmåner.

Sedan säger ni:

Den 22 december föreslogs sammanhållna och skärpta riktlinjer för intern och extern representation.

Då frågade Sonia Karlsson om den interna representationen. Ni sade ju i september att middag inklusive vin får uppgå till maximalt 450 kr per person. Hon tog upp exemplet med Nynäs Havsbad där bara en flaska vin kostar 450 kr och undrade om ni hösten 2003 följde era egna riktlinjer.

Men jag vill fortsätta att fråga om det som ni kallar skärpta riktlinjer som ni har fastställt i december. Där har ni tagit bort gränsen på 450 kr. Då undrar jag: Vilka överväganden låg bakom att ni tog bort denna beloppsgräns? Om andra myndigheter följer ert exempel och tar bort den här beloppsgränsen, kan ni då se några problem mot den bakgrund som finns om måttfullhet och restriktivitet?

Eva Lindström: Vår uppfattning var att de riktlinjer som vi hade antagit i september inte gav heltäckande riktlinjer för intern och extern representation. Nu har vi fattat beslut i december om de riktlinjer som ska gälla. Och jag vill understryka att detta på intet sätt är skrivet i sten. Vi får se över detta, och vi får utvärdera detta. Och vi är naturligtvis beredda att ompröva detta. Vår uppfattning är att de riktlinjer som finns är ganska restriktiva.

Carin Lundberg (s): Jag måste få upprepa min fråga. Ni har faktiskt tagit bort beloppsgränsen på 450 kr för internrepresentation. Då får jag hoppas att ni ser över det när ni ska se över dessa riktlinjer igen.

Ordföranden: Om det inte är någon som har någon ytterligare kommentar så närmar vi oss slutet på denna utfrågning. Jag ber att få rikta ett tack till riksrevisorerna som har ställt sig till utskottets förfogande för att ge ett klarläggande när det gäller dessa frågor och att ni välvilligt har svarat på de relevanta frågor som har ställts av utskottets ledamöter.

Jag tycker att det har klargjorts en hel del kring de diskussioner som har förts. Finansutskottet kommer så småningom via den externa revisionen slutgiltigt att ta ställning till detta.

Med dessa ord skulle jag återigen vilja tacka samtliga som har ställt upp här och förklarar den här offentliga utfrågningen av riksrevisorerna som avslutad.